

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת ויגש תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי
טעלעפאון מעסידזשינג
אימעיל
347-630-2876
chizikyomi@gmail.com

תוספת

החולות

1 **בדין** הוא דאפילו תוך זמנו מותר — מירש רשיה: מותר באבילה, וקשה דאי אפשר אם
 2 ליה לאו שילו בשעת אבילה, דאם נתן לו הגוי — חיי שולו. ואם גול מניי — חיי
 3 דייב באחריותו, ולא גרע מחמת שהייב באחריותו דחיי בשילו. ועוד, לעקמן דקאמר ואזו
 4 לעשייתהו, ופליגי בחזקו שבער עליו הפסח — ליפלו בפסח נופתו ונראה לרבינו יצחק
 5 כי אשיר. וכן דקאמר אפילו תוך זמנו מותר —
 6 היינו בתנאה. וכן דקאמר אבל אתה אובל של
 7 אחרים — לאו דוקא. אי נמי: אחר זמנו קאמר.
 8 ומזהו פטר של גבוח קשה לפרש בתוך הפסח, דאם
 9 לא פראו — אסור בתנאה, ואם פראו — חיי
 10 הוא שילו ושטא שי לומר: אבל אתה תנח משל
 11 גבוח, שלא דאז אסור תזקן, אבל אסור הקדש
 12 — יי. —
 13 **מאן** ש' אומרים רבי תנניא — תימה לרבינו
 14 יצחק: דמאן דילין אפי' מאן בריש יצלו?
 15 נעושה? (כתובות ל"א.) ואית ליה מיתה בדי שמיים
 16 פטור מן התשלומים לרבי תנניא, אם כן לרבי,
 17 דאמר לקמן (ל"א.) הדיד במעילה במהה — על
 18 אמאי פטר ש' מן תשלומיה? הוא אפי' על גב
 19 דבעלמא פטור מירש משלומין — הכא לא פטר,
 20 גדלין לן קרא דבשוגג חייב, והוא הדין כרת, את
 21 דלעיל על דברכת חזק אמידי, שמוג — יתידיים
 22 ואומר רבינו יצחק: דבמיתה, גדלין לן קרא ולא
 23 פטרה אפי' מן תשלומים — גלי. כבוד, ולא גלי
 24 דלעיל, ולא גלי, ואם תאמר, ודא מקלמן (ל"א.) —
 25 האובל חרמת זמני בפסח, בשוגג — משלם קרן
 26 וחומש. וקומקמן על כרבי תנניא, ואפילו הכי
 27 מרבידי תשלומין, משהו דכי היכי דלא משפסד
 28 משלומין משום דיוב מיתה דתרומה — הכי
 29 רבינו יצחק: תשלומי חרמת זמנת כפרה הם,
 30 כדמובא במסכת תרומות — (פרק ששי משנה א.)
 31 דתנן: אם ארע בתן למדוד — אינו יכול למחול.
 32 וכיון דכפרה הוא — אין כרת פטור משום יקם
 33 ליה דברכה מנייה. ותימר, דאם כתיב ולא יקם
 34 אסון אסון, ולא פטר מיתה בדי שמיים משלומין
 35 — אם כן אובל חרמת זמני אמאי משלם לא?
 36 שיק למימר כיון שמייתה איתא פטרת אור הדין
 37 כרת — דהא מיתה לא פטרה בשום מקום. אלא
 38 על כרתי משום כפרה הוא. ועוד אומר רבינו
 39 יצחק: דהכא איתא אליבא דרבנן, דאמר: הדין
 40 במעילה באבודת.
 41 **רבי** תנניא היא — אף על גב דהכא בשוגג
 42 איירי, מרדקני 'מעל ולא מעיל' — מכל
 43 מקום קיימא לן בחוקיה. דאמר: היינו מיתות
 44 שוגגין פטורים מן התשלומין, והוא הדין כרת
 45 לרבי תנניא. הקשה רבינו יצחק בן אשר: אמאי
 46 פטורין אובלי מעשה מעל משום דקם ליה
 47 דברכה מנייה? דא אמר בריבועי: (שבת ע"ב.)
 48 והמציא אובלים בכלי, שגג אובלים חזירי בכלי
 49 — חייב על האובלים ונחטא, ועל הכלי שקילה.
 50 אלמא: קם ליה דברכה מנייה לא פטר מקרבן
 51 ותירץ: כיון דפטר מקרבן חומש — פטר מן
 52 מקרבן, שאין אשם מעילות בא אלא ששם קרן
 53 וחומש. **אין** פרוין את הקדשים וכו' — הקשה
 54 רבינו תננאל: דברקש שני דבכורות (ד"ב) משמע דלא פליגי אלא היבא שקדם הקדשים למזון, אבל קדם מזון לחקדשים,
 55 מדרש פורים, והכא משמע דפליגי, אפילו בקדושת דמיא ותירץ רבינו יצחק, דהכי קאמר: אין פרוין מדרבנן, ואין לחמוהו. אטו משום חששא דרבנן נפקעי מעליה דריתאי: דכיון
 56 דאמר רבנן אין פרוין — לאו שריא מיד, ויהי דאמר תרומות (נחום א"א.) נתרבו בשר שנגעבה וכו' בליאט ומרפה — ריעו עד שיתאבדו ומיבחו. והחטא על כרחיך איבול
 57 לכלבים, ולשיטא טיפיה אסורה ליה, אתי שפיח, אפילו למאן דאמר אין פרוין הוא דאין פרוין — היינו נחטא לאלה חוץ לאבילה, אבל הבא — חוץ לאדם אם הו' ירכיבים. ודא
 58 רבי עקיבא שני דבכורות (ל"ב.) לזמן גוי על הבור. ובוכיים, בפרק 'טבול יום' (ק"ד.) מוכח שרבי עקיבא אסור בבור טריפה מום על האובל לכלבים, שאפילו העור אסור
 59 כשמצא טריפה קודם הפשט, והוא דשרי לירשאל — איתקש לכניו ולאלי. **אין** פרוין — תימה לרבינו יצחק אף על גב דאין פרוין — מבעול. דהא לאור שגשוק וענישה אפר
 60 יבול.

1 **ירשאל** נמי משיא שרי — בתנאה לאורז ומנו. לעולם רבי יהודה היא. דאף על גב
 2 דנפקא ליה מקראי דלאורז ומנו אסר קרא — בשאר דירשאל קאמר, אבל דגוי — שרי.
 3 **וילף** שאור דאבילה — חלמה: תנא רבי אלעזר — משאר דראייה. ומותר חמצו של
 4 גוי אף באבילה, ואפילו בפסח, חוץ ה'הודיה. **עולם** רבי שמעון הוא — דאמר מהדוריתא
 5 לא תחסר שאור חזיר זמני. הלכך: רבי שרי,
 6 ומזהו דירשאל אסור מוקסא דקסוהו רבנן.
 7 משום דעבר רבי רואה, שלטא לרבא — דאמר
 8 טעמא דאסור בתנאה משום קסא, דעבר בבל
 9 יראה הוא — היינו דתנא מתניחין אסור משום
 10 ירא לאה לר' יהו. ואזו ל'פעמייהו — רבא ורב
 11 אחא בר יעקב. עסקי — חייב ברב מעילה,
 12 דקסרה חזק דהקדש בפסח בר דמים הוא.
 13 אסרפיה להקדש, כרבי שמעון דקאמר.
 14 לאור דירשאל מותר, אף על גב דקסא קניט —
 15 תני מילי בחמצו של חזיוט, הואיל ועבר עליו
 16 בבל יראו לאו, אבל איתא, דבתנאי שרייה גביה.
 17 דאמר רבי לעיל (ה"ב.) אבל אתה רואה של
 18 אחרים ושל גבוי — אור הפסח הוא מוכין ליה
 19 גיבור לירשאל, ואבלי ליה, ויש אומרים לא מעל
 20 — כדמפרש, דהואיל ותנחייב כרבי תנניא
 21 אבילה, פטור מן התשלומין כרבי משהו
 22 ובמקום שאין קרן אף חומש ואין מעילה, **את**
 23 **יום הכפורים** ששבת — המדליק גרש ביום
 24 הכפורים ומתחייב כרת — פטור מן התשלומין
 25 כאילו הדליק בשבת, שהוא מתחייב בפסח
 26 מיתת בית דין. ורשטיא לן דפטר משלם
 27 דכרתיב (שמות ט"ז.) ולא יצא אסון בעל
 28 יעניש, הא אם אסון ידעה — לא יעניש, שאם היה
 29 הכפורים, שמייתה בדי שמיים, שנכתבים וחי
 30 ובני — אסון הוא קרי, שאמר (בראשית מב')
 31 ויזרח אסור, הלכך פטור משלם. והכי פשיטא
 32 לה ב'יאלו נעושה'. שי שמיים דקשאי לה: כי
 33 פטר רבי תנניא במזיד פטר, דבר כרת הוא —
 34 והכי בשוגג עסקי, מן חוקתני מעל, שגונג אב
 35 בר כרת הוא. ותעת הוא דא, רבי המין מיד
 36 הוא, וגבי הקדש שרי הוא, ליה עידי שדוא של
 37 הקדש. ורבי יצחק אפי' — אי דיה כבודא לית
 38 תנאי כרבי שמעון, דאמר: תוך זמנו אסור
 39 בתנאה — דכילי עלמא מזיד דפטר, והואיל
 40 דחטא מיתה לאו חיי, ולא מנבא הוא. ואף על
 41 גב דסופו גורם הוא למזון לאור הפסח, אלא
 42 אליבא דרבי יוסי הלגלי פליגי, דאמר תוך זמנו
 43 נמי שרי בתנאה, ובפרוין קדשיה לאבילין
 44 לכלבים אם כפליגי, מאן דאמר מעל — סבר
 45 דדאי רבי בתנאה, שעה פירות לאבילת
 46 כלבים, ובר דמים הוא, ורבי תנניא לית ליה
 47 ומאן דאמר לא מעל כרבי אין פרוין — חייב
 48 לא חיי, ופולגותא דתנאי אית בהמודה (ל"א.),
 49 'תובד' — ולא גיזה, 'בשרי' — ולא חלב
 50 'ואבילת' — ולא לכלבים — ממאן שאין פרוין.
 51 ואיכא דרדשי: 'תובח ואבילת' — אין קרן בתן
 52 היתר אבילה אלא לאור וניהו, ואפילו גיזה
 53 חלב, אבל לא לכלבים — לא דרשי.
 54 **לחא**

ירשאל נמי מירשא קא שרי. ואי רבי יוסי הגלילי
 - אפילו תוך זמנו נמי מירשא קא שרי בהנאה!
 אמר רב אחא בר יעקב: לעולם רבי יהודה היא,
 וילף שאור דאבילה משאר דראייה. מה שאור
 דראייה - שלף אי אתה רואה, אבל אתה רואה
 של אחרים ושל גבוי - אף שאור דאבילה, שלף
 אי אתה אובל, אבל אתה אובל של אחרים ושל
 גבוי. וברין הוא דאיבעי ליה למיתנא דאפילו
 באבילה נמי שרי, ואידי דתנא דירשאל אסור
 בהנאה - תנא נמי דגוי מותר בהנאה. וברין הוא
 דאיבעי ליה למיתנא דאפילו בתוך זמנו מותר
 בהנאה. ואידי דתנא דירשאל לאתר זמנו - תנא
 נמי דגוי לאתר זמנו. רבא אמר: לעולם רבי שמעון
 היא, ורבי שמעון קנסא קנים הואיל ועבר עליה ככל
 יראה וכל יצא. משום שלטא לרבא - היינו תקנין של
 ישראל אסור, משום שגאמר 'לא יראה', אלא לרב
 אפא בר יעקב - משום 'לא יאכל המין' מיבעי
 ליה! מי סברת אפיפא קאי? אירישא קאי, והכי
 קאמר: המין של גוי שעבר עליו הפסח - מותר
 בתנאה, משום שגאמר 'לא יראה לך' - שיהי
 אתה רואה, אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוי.
 וילף שאור דאבילה משאר דראייה. ואזו
 לעמעייהו: דאימור, האובל שאור של גוי שעבר
 עליו הפסח, לרבי רבי יהודה, רבא אמר: לוקה,
 רב אחא בר יעקב אמר: אינו לוקה. רבא אמר:
 לוקה, לא ילף רבי יהודה שאור דאבילה משאר
 דראייה, ורב אחא בר יעקב אמר: אינו לוקה,
 ילף שאור דאבילה משאר דראייה. ותרד ביה
 רב אחא בר יעקב מההיא, דתנאי: האובל המין
 של הקדש פמועי - מעל, ויש אומרים: לא מעל. מאן
 יש אומרים? אמר רבי יוחנן: רבי יוחנאי בן הקנה היא.
 דתנאי: רבי יוחנאי בן הקנה היה עושה את יום
 הכפורים ששבת לתשלומין. מה שבת, מתחייב בפסחו
 וקפחו מן התשלומין - אף יום הכפורים מתחייב בפסחו
 וקפחו מתשלומין. רב יוסף אמר: גפודין את הקדשים
 דהאבילין לכלבים קמפליגי. מאן דאמר מעל קסבר:
 פרוין את הקדשים לתאבילין לכלבים. ומאן דאמר לא
 מעל - קסבר: אין פרוין. רב אחא בר רבא תנא ליה
 לחא

יכול לפדותו. ומותר בהנאה: ויש לומר: דכיון דכמו שהיה עבדו לא שוי מיד - לא שייבא
 ביה מעילה. והיו נמי טעמא דכל אסורי הנאה אין מוקדשין ביה האשה, אף על גב דכל
 דשטרין אפרין מותר. ואפילו אי רב הגורם למנוח כמנוח דמי, ומעל - לא רמי. דהוה חזי
 לארץ הפסח. שזאת כמו כעין. ועוד רש"י לומר: הוה דאין מוקדשין באיסורי הנאה - והיו הכא
 דלתי ביה פשוט לשיבא אפר. ולתרוץ

קמא קשה. הא חזי בעיניה שלא כדרך הנאה.
 הדר' ביה רב אחא - תיבה: דבפרק קמא דחילין
 (ה.א.) אמר: כסדרה לא מנ - רבי יהודה, דאמר:
 חזני על עובדי ישראל לבידא הפסח מותר מיד.
 ומני שמואלים. והבא מסוקני לרבי יהודה אפילו
 חמץ על גבי אסור הדר הפסח ויש לומר: הדיחם
 כסדרה כמקמי דערך אסור ודבא לרב אחא מיקדשין
 רבינא כח פסח: לא ודוקא מיד. דהא עריך
 שיהא שרי לחדלתי. והוא הדין שיהא חמץ וה'
 שרי לעשות ארץ הפסח.

רב אשי אמר דבולי עלמא - וקשה לרבינו
 יצחק הובי גיטין? אי גיטין דבולי עלמא
 - אבן כן לרבנן אמאי לא מעלה אף על גב
 דלישראל אסור בהנאה - מכל מקום ימכור
 לנו יהודהש עמנו. ואי גיטין אין פרוחן אפילו
 לרבי יוסי הגלילי אמאי מעלה? ויש לומר: הגיטין
 אין פרוחן ואף על גב דאין פרוחן לאכליל
 לכלבם. מכל מקום שרי להסיק תחת תבשילי
 וכדפרישתי. והבא דקודשת דמיס אין פרוחן
 מדרבנן, ולא מותר רבנן אלא שלא לאכליל
 לכלבם. אבל היבא דאין פרוחן מדאורייתא
 הדינו היבא דאיבא קודשת הוה - אין פרוחן
 אפילו להסיק. דהא תניא (פרק קמא דברכות
 (ט.א.) אמ מו - יקרו. וקאמר הדין: מנאי
 דהיא אם מותר. אסור. משום דבעי הענישה
 והעריב - דילמא משום דאין פרוחן הקדשים
 לאכליל לכלבם. והשוא, אי טעמא משום דאין
 פרוחן. אמאי יקרו? והא ראו להסיק תחת
 בתבשילי אלא דאין מדאורייתא אין חילוק. וכן
 לעיל (ב.בא.) דרשין: האי אחא משליך לכלב כל
 איסורין שבחורה, ואסירי אפילו להסיק. אלמא:
 מדאורייתא אין חלק בהנאה. ואם תאמר:
 לרבנן, אמאי לא מעלה? הלא הקדש יכול למכור
 לנו על מנת שתיקנו לפנותו ויש לומר: הורוין
 שזא יאכלנו הגוי. והאי ונאמר אמר במסכת
 עבודה זרה (ט.א.) אין מותרין בזהה לנו על מנת
 לשחטה וכו'. ומכאן מוכיח רבינו יצחק
 שדמשהו חמץ פסח, ורענו לרבינו - אפי'
 עובר באותה שחיטה. דאי אפרת עובר - אינו
 אמאי מעל לרבי יוסי? האי מיד כשפדה אותו הוא
 שלו. ומודה רבי יוסי ושלחן אי אתה רוחא אלא
 ודאי לא עבר, וטעמא משום דלא ידעת נתיק
 לעשה, ולכן אינו עובר כשמשכרו בלסוף.
 אמר

בזמן בין שאלא במינו בנותן טעם - רבי יוחנן לטעמיה, דרבי יוחנן ורש' לקש דאמרי תריוהו: כל איסורין
 שבתורה, בין במינו בין שלא במינו - בנותן טעם. שלא בזמן, בין שאלא במינו - מותרין - גרבי שמעון.
 אמר

לחא שמעתא משמיה דרב יוסף בהא לישנא: דבולי
 עלמא אין פרוחן את התקדשים להאכלילן לקלבים, והבא
 בהא קמפלגי: דגרבי הגורם למנוח, קממון דמי. מאן
 דאמר מעל - קסבר: דגרבי הגורם למנוח - קממון
 דמי. ומאן דאמר לא מעל - קסבר: דגרבי הגורם
 למנוח - קממון דמי. רב אחא בר יעקב אמר:
 דבולי עלמא דגרבי הגורם למנוח - קממון דמי. והבא
 בפלוגתא דרבי יהודה ורבי שמעון קמפלגי. מאן
 דאמר לא מעל - גרבי יהודה, ומאן דאמר מעל -
 גרבי שמעון. והא רב אחא בר יעקב הוא דאמר
 דרבי יהודה יליף שאור דאכליה משאר דראיה!
 אלא: הדר ביה רב אחא בר יעקב מהחיה. רב אשי
 אמר: דבולי עלמא אין פרוחן, ודרבי הגורם למנוח
 אין קממון דמי, והבא בפלוגתא דרבי יוסי הגלילי
 ורבנן קמפלגי. מאן דאמר מעל - גרבי יוסי, ומאן
 דאמר לא מעל - גרבנן. אמר רב: חמץ בזמן, בין
 במינו בין שלא במינו - אסור. שלא בזמן, במינו -
 אסור, שלא במינו - מותר. במאי עסקינן? אי אלימא
 גנותן טעם, שלא בזמן, שלא במינו מותר!? הא
 תיב טעמא? אלא במשהו. חמץ בזמן בין במינו בין
 שלא במינו אסור, רב לטעמיה. דרב ושמאל דאמרי
 תריוהו: כל איסורין שבתורה, במינו - במשהו, שלא
 במינו - בנותן טעם. רב גור חמץ בזמן שלא במינו
 אטו מינו, ושלחן בזמן במינו אסור, גרבי יהודה.
 שלא במינו - מותר. דשלחן בזמן שלא במינו אטו
 מינו - בולי האי לא גורין, שמואל אמר: חמץ
 בזמן, במינו - אסור, שלא במינו - מותר. שלא
 בזמן, בין במינו בין שלא במינו - מותר. חמץ
 בזמן במינו אסור, שמואל לטעמיה, דרב ושמאל
 דאמרי תריוהו: כל איסורין שבתורה, במינו - אסורין
 במשהו, שלא במינו - בנותן טעם. שלא בזמן אטו
 מינו - לא גור. שלא בזמן, בין במינו בין שלא
 במינו - מותרין, גרבי שמעון. ורבי יוחנן אמר: חמץ
 בזמן, בין במינו בין שלא במינו - אסור בנותן טעם.
 שלא בזמן, בין במינו בין שלא במינו - מותר. חמץ

בזמן בין שאלא במינו בנותן טעם - רבי יוחנן לטעמיה, דרבי יוחנן ורש' לקש דאמרי תריוהו: כל איסורין
 שבתורה, בין במינו בין שלא במינו - בנותן טעם. שלא בזמן, בין שאלא במינו - מותרין - גרבי שמעון.
 אמר

1 והלכתא אידו ואידו ברותחן - תימה, דהניא בתוספתא עבדנהו וזה הכין והשפיר
2 האסבלא - מלבן באור. ובפרק קמא דרזילין (ח"ב ט"ט) אמר: מנון שליבנה
3 באור. אלמא: צריך לכוון ורזין ורזין ורזין. ואמר בירושלמי דמירי בסבינים ארובים שצולין
4 בהם כסב דומיא דשפיר. וכן הוא דרזילין. ועוד. יש להלך בין ההרריא בלע עמי אסורא
5 בלע. ברותחא רב איש בשלתי מסכת עבודה
6 וזה. הא דמצריך לזרז בר איש הבא לכוון - 1
7 ממירי על עצמו היה.
8 הרתוח העדה על כלי חרס שאינו יוצא מיד
9 דופיו לעולם דרבינו ביה ישבר - ואם
10 תאמר: תיפוק לזרז דרזילין לזרז מדידתו, היינו
11 ארזי העדה. הא דלא לפיה העלה - שאר כלים גמי
12 מדידתו. ויש לומר: דלעולם מיירי קודם העלה.
13 וכמו שפירש הקוטנים בעבודה וזה (ד"א - 4)
14 מדידתו בחוץ. וכיון דמדידתו מבחוץ - בלע
15 טפי. ואם תאמר: והלא יוצא מיד דופיו על ידי
16 כבשותו. דבוכוחם בפרק דמי תסתא (נ"א. וט"ט)
17 פריך. וליהדרנהו לכבשותו, ואמאי קריית
18 במקדש ישברו? ומשני: לפי שאין כבשותו
19 בירושלים, אה יעל כבשותו - שרז בחורה
20 לכבשותו. וכן לעיל אמר: (בבלי) קריית לא -
21 דלמא חרס עליה. והא לאו הכי - שרז קריית
22 בדיסק מבפנים. וכן אמר. אי מלא גומרי - שפיר
23 דמי. ואומר רבינו יונה דהא לא יוצא מיד דופיו
24 דופיו. וכן תרשיקו - נעשה בבלי חרס. שכן
25 דרך כלי חרס כשעשוק אותו נחנה אותו בכבשן
26 התיסקו. ואם תאמר: והכי מייתי ראיא מרבינו
27 "שברי" דילמא גודת הכתוב הוא, דאפילו תלאו
28 בארזי הנתרז כפי דתם רבא רב תמא י רב חרס
29 דרמנא אבישל בלא בלוח. או לא. ויש לומר:
30 דלכלי נחשת מועיל טשיפה מתיקא אפילו
31 בלתישוק. וכן מה שאינו גבולו חרס
32 אבישל בלא בלוח - היינו לפי ששעטאו כבישלו
33 ויכבולו. ולרבינו יונה יש להקשות: הנהר שנסטא
34 אמאי דרזילין לשלשה ימים ברושית באחד -
35 לעבר היה היסק ותו לאו ותיאה לרבינו שמשון
36 כן אבדוהו. דמירי כבשותו שאין רובה התיסק
37 כשמוחזקין אותה חל לכבשותו - או אפני חדשות
38 באו לבאן. אבל הנהר, כל שעה ושעה מסיק
39 מבפנים - ולאן כפנים חדשות דמי, ועריך
40 שבידה.

1 פסין - לשון טח. מאחר דאיתותב רבא בר אביואל - ושמעין דהיסק מועיל לכלי חרס,
2 קרייתו בפסח אמאי ישברו? וייסקו ויתלבנו. אמר ליה - רב מומס ליה לחדהו דקמני
3 עד שיוסק. דמשמע: אה חוסק שרז - בתנור של פחמה. אבל של חרס - הרתוח העדה
4 עליו שאינו יוצא מיד דופיו לעולם. חייס עלייהו - ואי שרית להו ידי היסק פנים
5 מורה דהיסקא. וטסקן אחיקס בחוץ. כוביא
6 - כלי שהוא מורפפם, שקרוין "טייליש",
7 ואופיו ומטענו בן בכר. ליהדיי דהיסק עבדא -
8 לצרוב ששין סבינים דיתלבנו. לפרח אפשי ליה
9 - שרזי עשירי אתה. קרייתו בפסח - להנה
10 עליהם שלא ישרפם הנהר. והלכתא - לא
11 עריך לאותבינהו בנרא. אלא שרזיליהו
12 קתייהו גמי סגי לזרז בהעלהו ברותחין. עין
13 פירי. ומסיקין בו הקדרה. כבולעין כל פולטו.
14 כבולע מתוך כלי ראשון, כך פולטו כל פולטו.
15 ראשון. קטיא. **פלומירי בלע, ושל חרס הוא
16 וטוח באברי יוקי. ששיון מוקרע שתרופים
17 ממנה עריך. ***אלרם בלע, והוא עו ובלע
18 לעולם. הכי גרסין: ויקין לא תיבעי לך ויראי
19 אכירי דמעריפ ובלעי. דמעריפ - עריך.
20 קרופפני. בקיעם. כי תיבעי לך רשעי - שון
21 הליקם. מדרייתו - פולטקן למעשה מרופמן
22 הדיקין. ובלעו ****שרשטשטש. וכיון דמדידתו
23 לעולם. הכי גרסין: ויקין לא תיבעי לך ויראי
24 פולטקן. שתרורה העדה על כלי חרס. כשיון
25 שבעל - אינו יוצא מיד דופיו לעולם, שהרי
26 בבלי עין ומתכות כתב לך "ששק", "שעברו"
27 באש, ומרוק ושטוקן, אבל בבלי חדס -
28 שבר. חמץ - תשמטו על ידי מוחן כל השנה.
29 אבל כן נסך - לא נשתמש בו אלא עתה. כית
30 חרסת - כלי שנותנין בו תמיץ, וכל דבר שיש
31 לו דקיקין ורגילין ליתן בו קמח. ועשין לטעמי כל
32 בער כל ימות השנה. והקמח מתרוחץ מחמת
33 הקהיו. ולשון חרסת - דקיקין, "אפאיריש" כלי
34 בלע. כית שרז - כלי שהאקש שרזת ומנתת
35 בו את השאר, ונתרתו בעיסה. ופעמים שהוא
36 שוהה שם בלילה. אנני. עירובו. *ממייץ.
37 משנהו - כלי שהחלה את ישראל - מעט על
38 חמצו קודם הפסח. ועבר עליו הפסח - מותר
39 בתנאה. ולקמיה בגמרא מוקי לו כשהררתי
40 אצלו בביתו, ושודה אצל הגוי כל ימות הפסח.
41 וכיון דמטא זמניה ולא פריעה. ומתחזק גביניא
42 נמי לא היה. שרזי אצלו נתון - אינלא מילתא
43 למפרע דמשעה שהררתי אצלו היה דרידה.
44 שירזי: שהחלה את בני בו" - נמי, כיון דהררתי
45 אצלו ומטא זמניה ולא פריעה - מהחיא שעמא
46 דאדפוקי עליה כשהררתי. נמרא כעל חוב
47 המולח את חבירו, ושעביד לו כבסין, שאם
48 לא אפרע על יום פלוני - גבה מנכסי, הגיע
49 וכן ולא פריע. אבי אביר למפיקי חוה גבה -
50 ובנייה שגבה עבשו - אינלא מילתא דמשעה
51 שהלווהו עבשו נכסו הללו בחוקתו. ורבא אמר
52 אתן בחוקתו אלא מיכן ולהבא. ולקמיה
53 מפרש למאי נפקא מינה. כל כלי חוב דאקדישי לזרז
54 נכסי בחוק הונתו. או ובין ליה - מוכרן
55 לאחריים כולי עלמא לא פליגי - אפילו לרבא. דאמר: עד עכשו היו ברשות לזרז - מודה דאין מביטין לאחריים מבידה. ואין הקדישו קודש - שרזי נמשכנין לן מלכות. ואין
56 על גב שני שלו - אינן ברשותו אמר (ויקרא כ"ז) "ואיש כי יקדיש את ביתו שרז, מה ביתו ברשותו - אף כל ברשותו. דאית מלוח אשור - מן הלכותו בתנא. ואיתו

1 אין משנין את התנור באלוה, ואם מש - כל הפת
2 בקיפה אסורה, עד שיפסיק את התנור, הא הופק התנור
3 - מיהא שרי. תיובתא דרבא בר אביואל: תיובתא.
4 אמר ליה רבנא לרב אשי: וכי מאחר דאיתותב רבא
5 בר אביואל, אמאי קאמר רב קרייתו בפסח ישברו.
6 אמר ליה: הרים - תנור של מכתב, הקא בקדידה
7 של חרס. ואיבעית אימא: הא ויהא בשל חרס, וה
8 הפסקו מבפנים, וזה - הפסקו מבחוץ. וכי תימא
9 הכי גמי ליעבד ליה הפסקה מבפנים - חייס עליה
10 משום דפקעה, הלךך, היא כוביא - הפסקו מבחוץ
11 הוא, ואסור. ואי מלייה גומרי - שפיר דמי. אמר ליה
12 רבנא לרב אשי: הני סביני בפסחא חייב עבדנן? להו?
13 אמר ליה: ליהדיי חרמא קא עבדנן, אמר ליה: תינה
14 קר דאפשר ויהי, דלא אפשר ליה מאי? אמר ליה:
15 אמא געון חרמא קאמינא, קמיהו כבסין, ופריזיהו
16 בנורא, והדר מעיילנא לקמיהו ברותחין. והלכתא:
17 ארזי וארזי ברותחין, ובבלי ראשון. אמר רב הונא
18 בריה דרב יהושע: עין פרוז מנעילו ברותחין ובבלי
19 ראשון. קסבר: כבולעו קד פולטו. בעו מיהו מאמינר:
20 הני מאני דקוניא מהו לאישתמושי בהו בפסחא?
21 ורואי לא תיבעי לך - דודאי אסורי. כי תיבעי לך
22 אוקמי ותוניי מאי? ותיקא דאית בהו קרמפני -
23 לא תיבעי לך, דודאי אסורי. כי תיבעי לך - שרשיני
24 מאי? אמר ליה: חויתא להו דמדידתו, אלמא בלעי
25 ואסורי, והתורה העדה על כלי חרס שאינו יוצא
26 מיד דופיו לעולם. ומאי שנא לענין יין נסך, דררש
27 מרימר: מאני דקוניא, בין אוקמא בין חריי ובין ירוקין
28 שרי. וכי תימא: יין נסך - דרבנן, המין - דאורייתא.
29 כל דתקון רבנן - מעין דאורייתא תקון. אמר ליה:
30 בהחיותו

1 והה משמושו על ידי חמין, וזה תשמישו על ידי זונג, אמר רבא בר אבא אמר רב תיא
2 בר אשי אמר שמואל: כל תבלים שגשמשו ביה חמין בצונן - משתמש אבהו מזה, חוין
3 מן בית שאור, הואיל שחמוצו קשה. אמר רב אשי: ובית חרסת קבית שאור שחמוצו
4 קשה דמי. אמר רבא: הני אנני דמחוזא, הואיל ותרדיו למילש בהו המירא, ומשהו בהו
5 המירא - קבית שאור שחמוצו קשה דמי. פשיטא! מהו דתימא: מין דרוחא - שליש
6 בהו אוריא ולא בלעי, קא משמע לן. משנה גוי שהלחה את ישראל על חמצו אחר
7 הפסח - מותר בהנאה, וישאל שהלחה את גוי על חמצו אחר הפסח - אסור בהנאה.
8 נמרא איתמר, בעל חוב; אפי אמרי: למפרע הוא גובה, ורבא אמרי: מקאן ולתקא הוא
9 גובה. כל היקא דאקדישי לזרז וכן ליה - כולו עלמא לא פליגי דאית מלוח אשור, ואיתו

10 לאחריים כולי עלמא לא פליגי - אפילו לרבא. דאמר: עד עכשו היו ברשות לזרז - מודה דאין מביטין לאחריים מבידה. ואין הקדישו קודש - שרזי נמשכנין לן מלכות. ואין
11 על גב שני שלו - אינן ברשותו אמר (ויקרא כ"ז) "ואיש כי יקדיש את ביתו שרז, מה ביתו ברשותו - אף כל ברשותו. דאית מלוח אשור - מן הלכותו בתנא. ואיתו

באחיותו

תוספת

ואתי מלך ופריק - מן הקדש דבר מונע - כדי שלא יאמר: הקדש יוצא ביד מלך
- ונבה חובו, כדתן גרביך בפרק 'שום היתומים': הקדש בתשעים מנה היה חובו
מנה מנה - מוסיף מלוה לו על הלאותו יתר, ופרדה את הנכסים הללו מיד הקדש בידך
או ונטול בחובו, ודער רדייה מפרש טעמא דהם: שלא יאמר הקדש יוצא ביד מלך.
ואף על גב דאמר רבא (בבבא בתרא נטב) הקדש

תנן ושדחיה פסקינן מדין שיעבוד - ודקא
קדשה הוה קאמר רבא, כן תנא ונתומא אל בהמה
לקרב, או בגד שפירש על המה, כי הדיא
דיבנתא (ס"ב) גבי אצטלא דמילתא דפירסיה
ימי אמיתא, דהוה משתעבד לכחובת האשה
דאמר רבא: קריא מינתא, אבל קדושת דמיס לא
אמרנן, כי פליגי דאקריש מלוח - בתוך הזמן
את הקרקע ומשעבדו לו, ולא הקריש את החוב
אלא הקרקע. והשתא כשהיגד הזמן ולא פירש
הו, והוא בא לבנותה מן הלוח - חזר בו מן
הקדושה, בין דאיילו תוח ליה ווי - ללוח ביום
הזמן, וחסה מלק ליה לנלוה מן הקרקע בוי -
אישתבא שלא היה הקרקע קנוי לו עתיק, אלא
עבשי כשהוא נובה אותה בחובו היא נקנית לו.
באחריות - שמא יטילה בעל חוב הדראבון
משעבד בשביל חוב שיעבדה לו דראבון -
שיטלם לו דראבון או משעבד לשמעון, ולא יהו
לו נכסים עוד על דבר אחריות זה. וזקנן קילו
במלוח - שלא היו מועת לשמעון, שפסק על
שדה זו, וכתב לראבון שטר עליה, ושיעבר
בכסיו לו על קילו, וסת אריבן - המוכר, ובעל אבא
חובו וטרפה לשמעון, ועתיק לא נתן שמעון
המעבד לראבון ולא ליתומי, ופיסיה שמעון
לבעל חוב דראבון באותן מעות, רימא הוא -
אף על גב דאבהו קביל עליה אחריות מכרה
זו - אפילו כי לא ראונו יוכל על זה
שמעון, ולמה? אן מטלטלי שבק אבון נבך -
לא הית חייב עליו אלא מעות, ולא היה לה
ליתן לבעל חוב, ולא לעבב בשביל אחריות
מיתרן, ומטלטלי דימא לי שיעבודם הנכנס
לבעל חוב, קרקע על יתומים הוא, דאמינן
בעל חוב - שבו אותה בחובת אחריות
דמחיים חל שיעבדה עליה, אבל על מעות
שלו היה ענין - לא חייב שיעבוד מחיים
עליה, ובשפת כעין - אין כאן לזה, ולבעל המעות, דהיינו יתומים -

לא הלהו זה כלום, ואמר רבא ורסין, אי פיקח - זה שנוען, ישען ואמר להם: אין לי מעות לפרוע לכם, אלא
קרקע יש לי, ותנתה להם בחובותם, וחזר ונבה אותם מהם בשביל אחריות מכרה שקבל עליה, ודחשתא כי אנבי להו את אריטא - אינאלי מילתא דלאו מטלטלי הוא דשבק
בניה, אלא קרקע, בעל חוב - אדר של אבדוק, חזר ונבה אותה מן, אלמא, אמרנן: הנטול קרקע בחובו, מאותה שעה שנתן לו המעות - אי אפרת בשלמא - אמרנן
אינאלי מילתא למפרעי שדחתה קניה לאבדוק, קרקע זו שבו בחוב אביהם - משום הכי בעל חוב אדר של אבדוק חזר ונבה אותה מן, וכמאן דגבי לה מחיים אבהונו דמי, אלא
אי אפרת - אלא זה הנובה קרקע חזרה אינו קניה לו אלא מנביה ואילו, אמאי חוב אדר חזר ונבה אותה מן? אלא כי חובו שנתן יתומים קרקע במעות שלוק, מן
היה משתעבד לבעל חובו שאני התם דאמר ליה כי היכי דמשתעבדת לאבדוקן משתעבדת נמי לבעל חוב דאבדוקן מדין נתי - ליעלם מכאן ולהבא הוא נובה, ומאי דאמר רב
נתי? בעלמא בעל חוב חזר ונבה אותה מן - משום דאמר לוק בעל חוב ליתומים: מנח מי באתם ובייתם קרקע זו - מכח שיעבוד של אבדוק, והכי דבית משתעבד לאבדוקן קרקע
זו של זה שיהו מנכסם, משתעבד נמי לרדי, שהיינו מלוה של אבדוק, והמוחבב לו כלום - משעבד לי, מדרבי נתן, הלכך, קדם שיעבוד עליה אפילו אצל זה שהיה בריהו.
ושמעון נמי אמר ליה למי דראבון: כי יכירי דהיו נכסי משעבדתי לאביכם בשביל חובו - היו משעבדתי גם לעצמי מנח אבדוק, שהיה לה אצלי מנחת אחריות המכירה, מדרבי נתן,
דמה לי אנך, מה לי אחר, הלכך, אף על פי שלא היתה קניה לאביכם מחיים - חל שיעבוד עליה אצל עצמי, לאשר אשם לו - לאשר הלוחו לו לא נאמר, אלא לאשר אשם לך
- לאשר חובו שלו, בבבא קמא אמרנן: אשם - זה קרן, תנן גי' שהלוח בו' - קא סלקא דעתך השתא בשלא מסר לך, אלא שיעבוד לך כשאר לוחים: שאם לא נתן לך עי' ים
פלוגי - בא לביתו ונבה ומחצי, כי כשהיה אצלו - בביתו של גוי נתנו, קא סלקא דעתך השתא דעמטא משום דהוה ליה תורת משכון, ובעל חוב קונה משכון, ישראל שהלוח את
נתי על המצו - קדם הפסח, לאחר הפסח אינו עובר אלא נהנה ממנו, שאי לאו - בשלא דרדינו, ובהא קמפילגי: דתנא סבר מנאן אבדוק הוא נובה כו, אימא כיפא דברי' הכל
עובר - ואי טעמא משום להבא ולמפרעי הוא - אפיאבן הוה לו לאפכחי מלוגיהו בותא, ולא לאשוי תרתייהו, ולמאן דאמר ליעלם ברישא עובר - אלמא למפרעי הוא נובה, הכא
הוה ליה למימר אינו עובר, משום דבשעת הליאה קם ליה שיהו גוי, ולמאן דאמר התם כו.

באחריות - שלא באחריות פשיטא דיתן ליתוריה, אפילו לא תקפו עליו במלוה, אבל
באחריות, קא משמע לך, דהוה אמיתא: יעבבם לעצמו, דהוה ליה חתופס
מחיים, קא משמע לך ולא חשיב ליה חתופס מחיים, כיון דזקנן עליו במלוה.
ופיסייה בוי - רבחא נקט, אף על פי שחל מעות - לא מצוי למימר המעות
שנתחייבו לאביכם נתי לו.

משתעבדתא לבעל חוב דאבדוקן מדרבי נתן
- ואם תאמר: גבי מטלטלים
נמי נמצא חוב, ונראה ליעבדו, ודוקא גבי
קרקע שייך למימר הכי, דבת שיעבוד היא,
דמשתעבדו זו משעבדת לראבון - חשיבין ליה
כאלו היא בידו, דהא אם מנחה או משכנה -
חזר ראבון ונבה אותה, ולכך משעבדת נמי
לבעל חוב, אבל מטלטלים - אין לחתופס
כאלו הם ביד ראבון, כיון ששילוי כסרם או
משכנס אין נובה מן, ומכאן יש לחזיקי דלהבא
כרבי נתן, דהא רבא קא כותיה משעבדתי,
אלא

מטלטלי שבק אבון נבך, ומטלטלי
אבון - דינא הוא דאתו בני דראבון ואמרי ליה לשמעון: **אנן** מטלטלי שבק אבון נבך, ומטלטלי
יחייבי לבעל חוב לא משתעבדי, ואמר רבא: אי פיקח משעון - מנבי להו אריטא, ודרר גבי לה
מיתיה, דאמר רב נחמן: יתומים שגביו קרקע בחובת אביהם - בעל חוב חזר ונבה אותה
מין, אי אפרת בשלמא 'למפרעי הוא נובה' - אמטו להכי חזר ונבה אותה מן, דכמאן
דגבו מחיים דאבהונו דמי, אלא אי אפרת 'מכאן ולהבא הוא נובה' אמאי חזר ונבה אותה
מין? הא הוי כמאן דבין ויחמי נכסי דמי, ואילו קני יחמי נכסי, מי קא משתעבדי לבעל חוב?
שאני התם, דאמר להו: כי היכי דמשתעבדת ליה לאבדוקן - משתעבדת נמי לבעל חוב
דאבדוקן, מדרבי נתן, דתנא, רבי נתן אומר: מנח לנשיה בחבירו מנח, וחבירו בחבירו,
שמוציאין מנה ונתנין ליה - תלמוד לומר: 'ונתן לאשר אשם לו', תנן: גוי' שהלוח את ישראל
על המצו - אחר הפסח מותר בהתאה, אלא אי אפרת 'מכאן ולהבא הוא נובה' - אמטו להכי
מותר בהתאה, אלא אי אפרת 'מכאן ולהבא הוא נובה' - אמאי מותר בהתאה? ברישאה
דישראל הוה אף הכא כמאי עסקינן - בלשנתהונו אצלו, לימא כתנא: ישראל שהלוח לנו
על המצו - לאחר הפסח אינו עובר, משום דמי מאיר אמרו: עובר, מאי לאו פהא קמפילגי,
דמר סבר: למפרעי הוא נובה, ומר סבר: מכאן ולהבא הוא נובה? וחסברא? אימא סיפא:
אבל גוי' שהלוח לישראל על המצו - לאחר הפסח דביי הכל עובר, והא איפכא מיבעי ליה!
למאן דאמר התם 'אינו עובר' - הכא עובר, למאן דאמר התם 'עובר' - הכא אינו עובר!
אלא

עליה, ובשפת כעין - אין כאן לזה, ולבעל המעות, דהיינו יתומים - לא הלהו זה כלום, ואמר רבא ורסין, אי פיקח - זה שנוען, ישען ואמר להם: אין לי מעות לפרוע לכם, אלא
קרקע יש לי, ותנתה להם בחובותם, וחזר ונבה אותם מהם בשביל אחריות מכרה שקבל עליה, ודחשתא כי אנבי להו את אריטא - אינאלי מילתא דלאו מטלטלי הוא דשבק
בניה, אלא קרקע, בעל חוב - אדר של אבדוק, חזר ונבה אותה מן, אלמא, אמרנן: הנטול קרקע בחובו, מאותה שעה שנתן לו המעות - אי אפרת בשלמא - אמרנן
אינאלי מילתא למפרעי שדחתה קניה לאבדוק, קרקע זו שבו בחוב אביהם - משום הכי בעל חוב אדר של אבדוק חזר ונבה אותה מן, וכמאן דגבי לה מחיים אבהונו דמי, אלא
אי אפרת - אלא זה הנובה קרקע חזרה אינו קניה לו אלא מנביה ואילו, אמאי חוב אדר חזר ונבה אותה מן? אלא כי חובו שנתן יתומים קרקע במעות שלוק, מן
היה משתעבד לבעל חובו שאני התם דאמר ליה כי היכי דמשתעבדת לאבדוקן משתעבדת נמי לבעל חוב דאבדוקן מדין נתי - ליעלם מכאן ולהבא הוא נובה, ומאי דאמר רב
נתי? בעלמא בעל חוב חזר ונבה אותה מן - משום דאמר לוק בעל חוב ליתומים: מנח מי באתם ובייתם קרקע זו - מכח שיעבוד של אבדוק, והכי דבית משתעבד לאבדוקן קרקע
זו של זה שיהו מנכסם, משתעבד נמי לרדי, שהיינו מלוה של אבדוק, והמוחבב לו כלום - משעבד לי, מדרבי נתן, הלכך, קדם שיעבוד עליה אפילו אצל זה שהיה בריהו.
ושמעון נמי אמר ליה למי דראבון: כי יכירי דהיו נכסי משעבדתי לאביכם בשביל חובו - היו משעבדתי גם לעצמי מנח אבדוק, שהיה לה אצלי מנחת אחריות המכירה, מדרבי נתן,
דמה לי אנך, מה לי אחר, הלכך, אף על פי שלא היתה קניה לאביכם מחיים - חל שיעבוד עליה אצל עצמי, לאשר אשם לו - לאשר הלוחו לו לא נאמר, אלא לאשר אשם לך
- לאשר חובו שלו, בבבא קמא אמרנן: אשם - זה קרן, תנן גי' שהלוח בו' - קא סלקא דעתך השתא בשלא מסר לך, אלא שיעבוד לך כשאר לוחים: שאם לא נתן לך עי' ים
פלוגי - בא לביתו ונבה ומחצי, כי כשהיה אצלו - בביתו של גוי נתנו, קא סלקא דעתך השתא דעמטא משום דהוה ליה תורת משכון, ובעל חוב קונה משכון, ישראל שהלוח את
נתי על המצו - קדם הפסח, לאחר הפסח אינו עובר אלא נהנה ממנו, שאי לאו - בשלא דרדינו, ובהא קמפילגי: דתנא סבר מנאן אבדוק הוא נובה כו, אימא כיפא דברי' הכל
עובר - ואי טעמא משום להבא ולמפרעי הוא - אפיאבן הוה לו לאפכחי מלוגיהו בותא, ולא לאשוי תרתייהו, ולמאן דאמר ליעלם ברישא עובר - אלמא למפרעי הוא נובה, הכא
הוה ליה למימר אינו עובר, משום דבשעת הליאה קם ליה שיהו גוי, ולמאן דאמר התם כו.

1 אלא – אלא כמא עסקין שחריתו אצלו וקפילני ברבי יצחק – תימה לרבינו יצחק בן
 2 אשר: אביי הוה ר' יוחנן דעל ברוך ברבי יצחק קפילני, וסיפא דקתני גוי
 3 שהלוח את ישראל על תענו – אמאי דרבי לוי עבר אף על גב דלא קנה? כיון דלמפרע
 4 הוא גובה ורישא גמי, אמאי אינו עובר למאן דאמר כיון דלמפרע הוא גובה ומפרש רבינו
 5 יצחק בן אשר: הדישתי, כי ברוך פלוגתא ברבי

יצחק – יצחק – מרירי שלא בא ישראל ליהי בביתה, 6
 שפראו וי לבסוף, דלא שייך השתא פלוגתא 7
 דאבי רובא כלא, אלא ברא דאבי קפילני; ולמאן 8
 דאמר עובר – סבירא ליה דקני ליה ישראל מגוי, 9
 הוה ליה ברשות ישראל, ומאן דאמר אינו עובר 10
 – סבירא ליה דלא קני עליה, והרי לא היה 11
 ברשותו, ובסיפא דרבי הכל עובר – דלא קני עליה 12
 גוי לבדלי עלמא, והרי היה ברשות ישראל, ומיהו, 13
 מתניתין דקתני גוי שהלוח וכו' מותר בהנאה – 14
 מרירי שלא פראו ישראל, דאי פראו, אף על גב 15
 דמוקי לה בסמוך בראמא ליה מעבשו – מכל 16
 מקום נאי מהני? 17

18 **ברבי יצחק קפילני** – תימה: הרי אבי יצחק
 19 לא קאמר דקני משכון אלא שלא
 20 בשעת הלואה, כדמוכח ב"האומנין" (בבא מציעא
 21 d.א.פ.א.), ונא ישראל שהלוח לנו על תמונו נתן.
 22 דמשמע בשעת הלואה, כדמשמע ב"האומנין",
 23 דקתני: והלוח על המשכון – שומר שבו, והתניא,
 24 שומר חוב ומשכנתא – והשוכן בשעת הלואה,
 25 והא – שלא בשעת הלואה, ופרקי: הוא אידי
 26 ואידי על המשכון קתני? שו: לומר: הדיכ פירושה:
 27 כיון שלא בשעת הלואה קנה לגמרי ברבי
 28 יצחק – אמן בן לענין חזק יש לו לחושב אבילו
 29 הוא שול, לנכור בלא ימצא אף בשעת הלואה,
 30 דחשבינן ליה מצוי, וכן וכו' למרש ב"השולחן
 31 (נטיק לז, א.) גבי המלוח על המשכון אינו משלם.
 32 מדרבי יצחק, כיון דקני ליה שלא בשעת הלואה
 33 – בשעת הלואה נמי מקרי ליה אבן ברבך.
 34 **שקונה משכון** – פירש הקונטרס: קנה משכון שבו

לענין חוב באומנין, ורבינו יצחק אומר:
 35 רב"האומנין" (בבא מציעא פ.א.ב.) משמע דלי ויהי
 36 אלא שומר שבו, והלוחו על המשכון שומר שבו
 37 בעי למימר התם בגמרא וסבר לה רבי יצחק
 38 וכולה שעתו משכנו על גוי ידי ישראל אידי
 39 אלא שומר שבו, והלוחו על המשכון שומר שבו
 40 וכל על גבי ישראל אחריות, ודאי קבל – הרי
 41 הוא שול, ועובר עליו, כדמוכח ב"האומנין" (הב).
 42 **אם** אמר הגנתיך עובר – לאבי רישא מרירי
 43 כשפראו, וסיפא – כי אמר הגנתיך, הינו שאינו
 44 רוצה לפדותו.

דבר 32
 33 **מפחים או לא? אָמַר ליה: הָבָא מְשוּם רִיחָא - מְעִינָא הוּא, וְלֹא בְעֵי שְׁלִישָׁה, וּמָהָר?**
 34 **תְּרומַת הַמִּין בַּסֶּפֶס, בַּשּׁוּגוֹ - מְשַׁלֵּם קָרָן וְחֻמוֹשׁ, בְּמִידוּ - פְּטוּר מִתְּשׁוּלְמוֹן וּמְרִיבֵי עֵצִים.**
 35 **וְהַמִּין בְּרִיחָא: הָאֻכֵל תְּרומַת בְּשׁוּגוֹ - מְשַׁלֵּם קָרָן וְחֻמוֹשׁ, אֲהָר הָאֻכֵל, וְאֲהָר הַשְּׁחֵתָה,**
 36 **וְאֲהָר**

ואפילו חזיר בתמיך – משלם קרן וחומשו, ואף על גב דלא היה שריא מידי, דתמיך בפסח אסור בהנאה, מיהו שוגג דתרומה דכתיב ביה: "ותמישיתו יוסף עליו ותתן לבתך את הקודש"
 – דבר ודאי ליהות קודש, שאינו יכול לשלם לו המעות אלא הפירות, והתשלומין נעשין תרומה ברלפון – לאו לפי דמיים משלם, אלא לפי מדה משלם, הלכך ברא בתרא דמיים
 אוליק, מבידי – שהיה בתרומה, אפילו כגז בתמיך – פטור מן התשלומין, ומריב' עציים – אם תרומה נתמא היא – אין משלם לו דמי עציים שהיה ראוי לדיסק תחת הבשילו,
 משום שהתומה מויד אין בה חומש, אין תשלומיה לכפרה, ואין עשין תרומה, דבי חומש "בשגגה" כתיב, אבל מויד – אינו אלא כשאר גולן בעלמא, ומשלם משעה, ולפי דמיים,
 ולא לפי המדה, תומין בפסח לאו ב' דמיים, דאסור בהנאה, ואף לדיסק את חיו חזיר ליה, ולא מויד מדי אפסדיה.

1 **גמרא** ואחר הכך - דאמרין בפרק תרומא דיומא (ע"ג.) סיכה כשתיה. ושתיה בכלל
2 אכילה. והבא תיבי: וכי איכל קוש בשוגג. דאילו גולה והשליכה לתוך. אפילו בשוגג.
3 ולא ידע שהיא תרומה - אינו חושב חמלה אלמא ק"ך. כשאר מוק חולין דעלמא. דאמר
4 מר (לעמוד ע"ב.) כי "איכל" - אינו מוחזק. וחומש וחומש - שהשלמות נעשה
5 לתרומה. ואם אורח ואכל בשוגג אחר מוקד.

6 ראשון - חזר ומשלח חומשו עליו. **איבעיא** ליה
7 - כיון דבני תרומה בשוגג קפיד רחמנא
8 אתשלומיה פורת ולא מעיה. כדכתיב: "ונתן
9 לכתן את הקודש", לפי מדה משלם או לפי
10 דמים משלם בגולן דחולין שוגג או מדה. וכן
11 גולן דתרומת מוהר - לא איבעיא לך. כיון דלא
12 קפיד רחמנא דתשלומין דתרומה דאמר "שעבי" -
13 לרבות אפילו שה כסף. ואפילו טובין - והאי
14 לפי דמים משלם. אבל תרומה שוגג איבעיא
15 לך. והואיל והקפידה התורה לשלם פורת. כל
16 היבא דמקרא - כשאלהא הוא שריא דך
17 גי'וא ארבינו וזו. והשתא כשמשלם שריא הוא
18 ותו לא - אל מבעיא לך. נהי נמי דאיכיה ליה
19 אכילה תרומה בתשלומי מדה. מיהו ממנא
20 דכתן דחולין (שטותין) הוא. ולא גרע משאר
21 ממנא דתשלומין. והיינון נובח ממנא כשת
22 גולה. כדכתיב (ויקרא ד') "אשר גול" - מנא
23 שגול. נתי'א משלם - ואף על גב דשרי'א השתא
24 טפי. ואי דלמא לפי דמים משלם. דאף על גב
25 הדקדוקי הותרה לשלם פורת - לא הוה קפיד
26 אלא לפי הדמים. כשאר תשלומין. ומה שישלם
27 - ישרם בפירות. נתיירות - תאניס ויבישם.
28 תשלום - ושבחין מתאניס. והיינון דרובים.
29 אבל נתיירות - התרומה. שוגג. ובינא -
30 לוקחים. אימא סיפא במידי פטור מן התשלומין
31 ואי רבי יוסי תגלילי אמא פטור - לא אמר
32 בשלמא רבן. וטעמא דרישא משום דלפי מדה
33 משלם - סיפא דמיא אלמא כשאר גולן דמשלם
34 מעיה. ולפי דמים - פטור מן התשלומין. דרמין
35 בפסח לאו בר דמים הוא. אלא אמר רבי
36 יוסי תגלילי. ורבי דמים הוא. אמאי פטור? כריכי
37 נתיניא בן הקנה - דאמר. המתחייב כרת פטור
38 מן התשלומין. וילין טעמא מאנס אית. הוא
39 הדין למתחייב מיתה שכימ. כגון אכל תרומה
40 מיד. וסיפא דמתניתין בהדי תרומה ולא
41 בתמיך. ופטור משום מיתה. ודבר הוא
42 דלשמעין במידי תרומה דעלמא. דלאו תמיך
43 בפסח. דפטור תשלומין משום מיתה. ומשום
44 רישא ויסי מילתא בתמיך בפסח. דאשמעינן
45 דהויא דשגג כשתיה. - חייב. דרמין בר דמים
46 הוא. ושוגג דרישא - נתי'א בשעתיה. דאי ווא
47 בתמיך והוי תרומה. נתי'א חומש אינא. ואי
48 שגג תרומה ותידי בתמיך - אמאי משלם וא
49 אידיב ליה כרת. וסיפא אשמעינן. והידי
50 תרומה. אפילו שגג בתמיך - פטור. דמיתה בדי' שמיים בן כרת. דאי הידי בתמיך. והא דפטור כרת הוא דפטור ליה - לשמעין כולה מנתיחן בתמיך חולין של חבירו. ונתיני:

1 **דבר** הראוי להיות קודש פטור לאוכל תרומת תמיך - פירוש הפסוק משמע שיתן לו רבר
2 דראוי להיות קודש כמו שאכל. ואם כן מה שאכלו בעיני דבר הראוי להיות קודש
3 חמין בפסח הוא ראי להיות קודש. כדכתיב לעיל. אבל מפרשי תמיך - דברי הכל אין קודש.
4 אף על גב דבשל בעל פטור הבא מתשלומין. אפילו שחיה לה שעת הבהר. וילקמן מוקמא
5 את דלדברי רבי און קודש - היינו שלא היה לה
6 שעת הבהר. אומר רבינו תם. היינו לרבי יוסי
7 הגלילי. אבל לרבי אליעזר בן יעקב. הואיל
8 ונכריא ליה דרמין בפסח אסור בתמיך - אפילו
9 היה לה שעת הבהר אין ראי להיות קודש. דאין
10 כאן נתינה. והיינו דקאמר ליה רבי אליעזר בן
11 יעקב. מה תהא יש לו בה. כלומר. הואיל ואין לו
12 תהא בה. איה ליה למעטי מוקרא כדפרשיה.

1 **ואחר** תפס. אחר תרומה ממאה ואחר תרומה מהורה
2 - משלם חומש וחומש דרמין. איבעיא ליה:
3 כשהוא משלם. לפי מדה משלם או לפי דמים משלם?
4 כל היבא דמעיקרא שריא ארבעה וזו ולכסוף שריא
5 וזא - לא תיבעי לך דרמי' פרמקרא משלם לפי
6 דמים. דלא גרע מגולן. דרמין: כל הגלילי משלמין
7 בשעת הגולה. פי תיבעי לך - דמעיקרא שריא וזא
8 ולכסוף שריא ארבעה. מאי. לפי מדה משלם. דאמר ליה: גריןא אבל - גריןא משלם. או
9 דיקמא: לפי דמים משלם, בוזא אבל - בוזא משלם? אמר רב יוסף. תא שמע: אבל
10 גריןא וישלם לו חמרים - תבא עליו ברכה. אי אמרת בשלמא לפי מדה משלם - אמנא
11 לתיב תבא עליו ברכה. דאכל גריןא דגריןא ושרי'א וזא. וקא חיבי גריןא דחמרים דשרי'א
12 ארבעה. אלא אי אמרת לפי דמים משלם - אמאי תבא עליו ברכה? בוזא אבל בוזא קא
13 משלם! אמר אביי: לעולם לפי דמים משלם. ואמאי תבא עליו ברכה - דאכל מידי דלא
14 קפין עליה וביניה. וקא משלם מידי דקפין עליה וביניה. תנא: האוכל תרומת חמין בפסח.
15 בשוגג - לא תיבעי לך רחמנא. אי אמרת בשלמא לפי מדה משלם - שפיר. אלא אי אמרת לפי
16 דמים משלם - חמין בפסח בר דמים הוא? אי. תא מי - רבי יוסי תגלילי היא. דאמר:
17 חמין בפסח מותר בהנאה. אי הכי. אימא סיפא: במידי פטור מן התשלומין ומידי עציים. אי
18 רבי יוסי תגלילי. אמאי פטור מן התשלומין ומידי עציים? סבר לה כרבי נחניאי בן הקנה.
19 דתניא: רבי נחניאי בן הקנה יהו עושה את יום הפסחים כשפת לתשלומין וכו'. תנאי:
20 האוכל תרומת חמין בפסח - פטור מן התשלומין ומידי עציים. דברי רבי עקיבא. רבי יוחנן
21 בן גורי מחייב. אמר לו רבי עקיבא לרבי יוחנן בן גורי: וכי מה הנאה יש לו בה? אמר לו
22 רבי יוחנן בן גורי לרבי עקיבא: ומה תהא יש לו אובל תרומה ממאה בשאר כל ימות השנה.
23 שמשלמין אמר לו: לא. אם אמרת בתרומה ממאה בשאר ימות השנה. שאף על פי שאין
24 לו בה היתר אכילה - יש לו בה היתר חסקה. תאמר בזה - שאין לו בה לא היתר אכילה
25 ולא היתר חסקה. תא למה זה דומה - לתרומת תותים וענבים שנטמאה. שאין לו בה
26 לא היתר אכילה ולא היתר חסקה. כהו דכרים אמורים - כמפריש תרומה והרמיצה. אבל
27 מפריש תרומת חמין - דברי הכל אינה קדושה. תניא אידך: "ונתן לכתן את הקדוש" - דבר
28 הנריא להיות קדוש. פרת לאוכל תרומת חמין בפסח. שפטור מן התשלומין ומידי עציים.
29 דברי רבי אליעזר בן יעקב. ורבי אלעזר חסמא מחייב. אמר לו רבי אליעזר בן יעקב לרבי
30 אלעזר חסמא: וכי מה הנאה יש לו בה? אמר לו רבי אלעזר חסמא לרבי אליעזר בן יעקב:
31 וכי מה תהא יש לו לאוכל תרומה ממאה בשאר ימות השנה. שמשלמין אמר לו: לא. אם
32 אמרת בתרומה ממאה בשאר ימות השנה - שאף על פי שאין לו בה היתר אכילה יש לו
33 בה היתר חסקה. תאמר בזה - שאין לו בה לא היתר חסקה! אמר לו: אף
34 בזה היתר חסקה. שאם רצה היתן מריצה לפני כלבו או מסיקה תחת תבשילו.

1 **אמר**
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

1 ואין נתינה פרות משהו פרוטה - ורובן נמי לא פליגי אלא משום דכתיב אבילה. ואם
2 תאמר. והא קיימא לן (תולין ק"ג.) דהוה אחת פרוטה את הברא. אף על גב דכתיב
3 בה נתינה. דכתיב 'ותחת לוי' ו'היה' (בבא מעייטא מ"א.) אמר קונן בבלי. אף על פי שאין
4 בו שום פרוטה. אף על גב דכתיב 'ותחת לוי' ו'היה' ו'גבי גט נמי אמרנן (גיטין כ"א.) כהנו על
5 איסורי הגזא - כשהו. אף על גב דכתיב 'ותחת לוי' ו'היה' ו'גבי גט נמי אמרנן (גיטין כ"א.) כהנו על

6 בדידו? לוי קומט. והבא אדא בעינן שוה פרוטה.
7 דנתינה פרוטה. איתא שותפין. ודאי נמי השבת גולה.
8 שאין בפרות משהו פרוטה. וזוהי אבילה. משום דכתיב
9 'ותחת' - משמע שפיר נתינה חשובה. אבל שאר
10 מילי. אף על גב דכתיב בהו נתינה - לא בעינן
11 שוה פרוטה. מיהו. קשה לרבינו יצחק. דרבי יהודה
12 דרש בבבירוחא (ב"ב.) 'זאמר יתן מטב על דו' -
13 בבית. וליף נתינה מתרוומה. ואוליף מתרוומה
14 בבית. לילף לכל נתינה לחומרא. והוה בכל
15 שדאא כגון מתן דמיס ותמן כהונת שאין בהו
16 שיעור. ודאי נמי דומה היסבה דרדו בכל שדאא
17 ולמנן דאמר רבנן נתינה כליב שדאא - אי
18 שפיר. **ההוא** מביטא ליה לדבר דראוי להיות
19 קודש - ואף על גב דמיתא הקודש דרשקין דרבי
20 הדרא היות קודש - אמרנן נמי 'ותחת'. דאי
21 כתב 'את הקודש' לחודיה וזהו מיאנא דלא אתא
22 למעוטי אלא מנות. אבל כל פירות ישלם ליהבי
23 כתב 'ותחת' דמשמע שפיריהו של נתינה בעינן
24 ראיא ליהו קודש. **מעילה** שלא חיוב בהו מרת
25 איתו דין שפטר בהו את המזוה - תימאה נפסא הוה
26 תורתה. דשאר מצות שוה המזוה. שוה כסרת -
27 אין לודנה כפרה. אבל מעילה. שדאא קלה שאין
28 בה כרת - יש לודנה כפרה. וכהאי גונא איבא
29 ברש מכות (ב"ב.) דקאמר קול דתמר. ומה הוא
30 שטעשה מעילה כפירה. איתו גולה. עדים שלא
31 עשו מעשה - איתו דין שלא יגלו? היא הנתינה
32 הוא עשה מעשה כפירה - לא יגלה. כי הויב
33 שלא תהיה ויהי כהו כפרה. אף על גב דעשה מעשה -
34 יגלו. ודחיהו לודו כפרה. ועוד: ארבעה מביטא
35 על הודו כשנגנה וביחוד. דאין בהו דחייבין על
36 ודונב. הבא על פסחה דרופאה. וגוד טמא. ושביעת
37 היתר. והפקדון (דכריתות פ"א. ט"א. רופא 'איש'
38 ואמר רבינו יצחק שפיר בלאו דהב' לא אם
39 אמרת וכו'. ומיהו קשה לרבינו יצחק. אמאי
40 איצטרך בבבירוחא (ב"ב.) בשמחה רופא 'איש'
41 ותא' לרבות איתו. וגבי נודי מדי דרש מ'פתאים'
42 לרבות דודן. דאי משום ולא נילף ממעילה.
43 דאמנעט מותן - ארבעה משבעת היתרות
44 והפקדון איתו לן למילף. ולדעוואו מקשינו.
ומינה

33 שוה פרוטה אלא לענין מעילה בלבד. אבל לתרומה - אינו חייב עד שיחיה בו פירות. ואם
34 איתא. פיון שיש בו פירות מיבעי ליה? תיובתא. ואף רב פפא הדר ביה. דתניא: 'ה'מקאה
35 בשגנה' - פרוט למוזי. והלא דין הוא. ומה שאר מצות שהחייב בהו כרת - פוטר בהו את
36 המזיז. מעילה שאין בה כרת אינו דין שפטר את המזיז? לא. אם אמרת בשאר מצות - שכן
37 לא חייב בהו מיתה. תאמר מעילה שהחייב בה מיתה. תלמוד לומר: 'בשגנה' - פרוט למוזי.
38 ואמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב תימא בר אבין: האי תנא. מעיקרא אלימא ליה כרת. ולבסוף אלימא ליה מיתה? ואמר ליה: הכי
39 קאמר: לא. אם אמרת בשאר מצות - שכן לא חייב בהו מיתה בפחות מפינות. תאמר במעילה - שהחייב בה מיתה בפחות מפינות.
40 ואמר ליה: תנחן דעתך שהנחת את דעתך. ואמר ליה: מאי נוחתא? דרבה ורב ששת שרו ביה נרנא. מאן שמענת ליה דאמר
הדר

אמר אבי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן גורי - אף על גב דאחיבי בשלומקן. סבירא ליה
דאין לו דמיס. ובדא פליגי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן גורי. אם כן - דסבירא ליה מותר.
נידור ליה רבי יוחנן לרבי עקיבא: אף ליה של חוהר הסקה. כותי תרופה - בשאר
ימות השנה אף על גב דכתיב 'ותחת לוי'. תרומה של כזק. באבא שגונא. שאני משלם חומס אלא
קך. כשאר מוק חולין. והוא מביעי ליה דבר

7 **החיי** לחיות קודש - ובחילה קרא משום סיפא
8 אצטרך. דאית בהו שוה חיפה - אליבא כותי.
9 כגון כגון בצורת. כיון דלית בהו כותי בו -
10 דאבילה כתיבא בה. אמרוה רבנן קפית דרב
11 פפא - דקדוק מלבן. ואמרו לפניו. דהא
12 מתינתן דקפרא אביות - דלא כאבא שאול.
13 דהא שנוענין ליה דקפרא אפרוטה ולא אביות.
14 תרתי בעי - שיהא בו כותי. דהא אבילה
15 כתיבא בהו. ושיהא בדמוס פרוטה. דהא כתיב
16 'ותחת'. חייב בתשלומין - אתרומת שגג קא.
17 וקדוש חושב קאמר. לענין מעילה - בנהה
18 ומקשר נבנה. ודהתא לא כתיב אבילה. אבל
19 לתרומה. אפילו של שוה פרוטה - אין חייב
20 חושב עד שיהא בו כותי. מבכל אבא שאול.
21 אף על גב דלכא כותי. דהתא לא כתיב אבילה דרתינו בעי
22 וכשי של כותי כתיב אבא שאול. ואבא שאול
23 גב דאית ביה כותי בעינן פרוטה - וכי הוה ליה
24 למיזר. 'כיון דיש בו כותי - חייב'. והבאה
25 בשגנה - במעילה דהקדש מתיב. ולאן דין חוה
26 - ומזוה פסור מקרבן. ולמה לי קרא? שחיב
27 בהו הכתיב כרת. כגון חוה וכל. פטר בהו את
28 הפסור - מקרבן. דגבי שמתא 'שגנה' כתיב. לא
29 חייב בהו מיתה - כדרי שמיס. אבל מעילה חייב
30 על דונב מיתה. כרולקמן. וירומט מיתה תמימי
31 כמזכר ואמר ליה רב נחמן גיטין. יהא נתב
32 אלימא ליה כרת מנתינה מעיקרא דקתי מעילה
33 שלא לחייב בהו כרת אלא מיתה בו. אלמא כרת
34 תמימי. ולבסוף אלימא ליה מיתה. דקתי
35 תאמר במעילה בו. ואמר ליה רבי יוחיא
36 לעולם כרת אלימא ליה. והך סיפא דמתניתין
37 הכי קאמר. לא. אם אמרת בשאר מצות -
38 שדרי לא חייב בהו אפילו מיתה בפחות מכותי
39 תאמר במעילה. שחיב בו מיתה מיתה בפחות
40 מכותי? כבולחו גרסין ואמר ליה. מתקף ליה
41 רב פפא בו עד דהר ביה. ומאי נוחתא - איבא.
42 דהא רבה ורב ששת שרו ביה נרגא בהאי
43 תירוצא דריתיו. ומקשו בה: דכתיב אמרנן
44 דהנא אפחות מכותי מחייב מיתה. מאן שפעת
45 ליה דאמר מעילה וזונה מיתה רבי. ועל כרוך
46 מותרה וגורו לה. כדפארשטין. וכיון דמתרומה
47 נגש - לא משכח בה מיתה אלא בכרת
48 תרומה. דתרומה גבי מיתה כתיב בה אבילה.
49 מיתה דתרומה נפקא לן מוסקין. וכל דו לא
50 יאכל קדש גבי 'ומתו בו כי יחלודו' ביאלו חן
הדר

פסחים. פרק שני - כל שעה רב על עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קטמו תוספות

1 חויד - בהנאת קדש, ששגתה מעילה. רבי אבהו בריה - כדמפרש: גמר חטא טא,
2 הגאת קדש מאבילת תרומה. תתיב הבאי - וחסאה בשגגה, וכתיב בתרומה: לא ישאו
3 על חטא עמו ומוח רבו וגו' ויקרא (כב) וחכמים אפרים באוזהר - באוזהרה, רבנן גמי אית
4 לזו גזירה דהו דרבי, דהא עיקר מילתא דמעילה ברא גזירה זוהה גמור בפרק חמישי
5 דמעילה (ף) רבי בריהיא גבי פגם נהנה.

6 וברבר שפגם נהנה, וכתלשוש הן הקרקע, ובשליח
7 ששעה שלחורו - כל דגו מטרומה גמיר לה.
8 אוזהרה בני מתרומה גמיר: מה אבילת תרומה
9 הוודי, דכתיב: לא יאכל קודש" - אף הגאת
10 הקדש דמעילה הוודי. ומיהו, מיתה לא גמירין
11 מיה, כדמפרש רבנן שטייהו בנסחרין,
12 דמעט רהנא בתרומה זמורו רב, והאי רב,
13 מיעטא: רבי ולא במעילה, וכן עיקר. מאי
14 טמא דרבי גרסינן. ומיה - היינו רבנן, כלומר:
15 וכן דמיתה כדמפרש נפקא קול, על כדכרז הובי
16 חילק ומנה, מה תרומה מיתה הכתובה בה
17 אבילת תרומה, ודא כות - אף מעילה אין
18 מיתה עד דאבילת כות, ולכא למימר דהנא הובי:
19 תאמר במעילה שדייב בה מיתה בפרוח מכותה.
20 ותקפח לה גרסינן, ותקפח לה רב פגם - לזבני
21 דעוד בה בני גרא. פגמי דרבי - בתרומה. רבנן
22 דפלגי אדאבא שאול סבירא ליה, דבעי כות
23 בתרומה: דלמנא כבאב שאול סבירא ליה,
24 ושפיר מצי למילף מיה מיתה במעילה, דהא
25 בשאר פרסיה תרומה, אפילו בפרוח מכותה.
26 ביה דינא אפר - הא נתנויא לעיל:
27 כשיבשא איתייב בבי מדרשא, ודכי קאמר סייא:
28 לא, אם אמרת בשאר מצות - שכן לא חייב
29 בך קרבן בשוגג שאין מתכוין לאותה מלאכה.
30 כשוגג שמתכוין לאותה מלאכה, שכן נתבון
31 לתתך את תהלוש - שדוא שמתכוין לזב
32 המותר, ותתך את המזוהר, שאפילו בשבת
33 פטר - דלמיתא שמתעב בעינין, שמתכוין
34 לחתיכת מלאכה, ודעוה שבעת, שאינו יודע
35 שדוא שבת, או אינו יודע שהמלאכה זו אסורה.
36 תאמר במעילה שנתבון בני שמעל - כגון:
37 חל כן און חילן גוויי עולה, נתכוין לטול של
38 חילן והלכתי דול על של עולה, ומכר הוא ומ
39 עולה ומי וילי, אלא עשנחבל במנוקס אחר.
40 דהיינו שאין מתכוין למעשהו זה, ודייבי כותב
41 דרשואה בשגגה: כל דזו כתיב, ולא כתב בה
42 מיעטא כדכתיב בשבת: "מלאכת מחשבת/
43 וכתיב בשאר מצות: "אשר חטא בה" - פטר
44 למתעסק, והיינו מתעסק - שנתעסק סבר
45 אחר, וכן זה לירו. דב נהמן בר יצחק אפר -
46 הא לא היה ליה למינני, דוא בשאר מצות מיה
47 אמר אה מה מתעסק בתריבא ואפילו בשל היתר

48 ועלתה בידו חתיכת איסור, ואף על גב דאין מתכוין לזו - מלאכת מחשבת היא, ודייבי.
49 אלא חכי קאמר, לא, אם אמרת בשאר מצות, שכן לא חייב בך שאין מתעסק ברבר
50 היתר ושגב באיסור כתיבא בו, כמתעסק ברבר היתר ועלה בידו איסור. שאם נתבון
51 להנביא את תהלוש - דהיינו אין מתעסק בתריבא לגמרי, ואפילו בשל היתר ותתך מחובר -
52 ידו כו' - ולא היה מתעסק בשום סיבה, ואפילו בשל היתר, וסו דין בשמן של קודש שמעל. אפר פד במה דברים אמורים כו' דביי הכל - קאמר, ואפילו למאן דשרי הגאת חמין
53 בפסח קאמר. תתן לו - בתרומה כתיב: "ראשית דגניך וגו'. ולא לאווי - אפילו היה ראיה להסיק, והואיל ואינה ראיה לאכילה, אין תרומין מן הפטא על השחרו - כלתכלתה
54 שמפסיד את הבהן. בגשג - שלא ידע טעלה או טמא. שיהיה לו שעת הבושר - שראית כבר לתרומה, קודם שנטמא. והא לדעיל - במחין שלא היה לו לטעול והוא לזכור לתרום
55 ממנו, וקודם שחל הפסח היה מחובר, והחמין במחובר, וכל זמן זכוור לא היה ראוי לחלש של תרומה עליו, דראשית דגניך כתיב - משגגו, ודיגון לשון איספה והעמדת כרי הוא.
56 עריון - מלאכים, כלומר: תלמידי חכמים, שהם מלאכי השחרה. אמרן בבית המדרש במחור, דהא דקניא לעיל אינה קודשה - בשחמחין במחוברין קאמר, ובכאמר קרישין שיליאמ
57 - מקראו דהו בניגאל, מרין - מרורי הוויא, כותי - כמות. בר חונא בריה דרבי יוחנן אמר, אפילו בשחמחין בתלוש גמי קאמר דאמרת קודשה.

1 ומיניה מה תרומה בכותי - אף על גב דנסוף כל דהתייר (ומדיש עאבג) ובפרק בתרא
2 דמנחות (קק) איכא למאן דאמר דרבי סבר דון מינה ואוקי באתרה - הכא אין
3 לומר אוקי באתרה: מה מעילה ומנמן שיה פרוטה אף מעילה דאבילת כו, דהא אבילת
4 וקודש מהאבילת תרומה ליה, והאיך ידעו בו מימה אם לא כשילע אבילת תרומה
5 דבשאר גמיר ליכא מיתה אלא אבילת, אפילו

6 לרבי דומיא תרומה, ואם תאמר, אמאי אין
7 מפרשי: לא אם שירת בשאר מצות, אלא חייב
8 מיתה עד דהוי כותב כבוד אבילת פטר, וכתב
9 במעילה דאפילו בעינין כותי - הא תנן בפרק
10 "הנהגה" מעילה יחאב: צריך ליה למעילה אפילו
11 לזמן מרובהו ויש לומר: דאיכא מיתה אבילת גמירין ונלף
12 תרומה שילע. שאי יצחק אף מעילה כותי -
13 חטא לתרבו יצחק. ודבא משמע דמאן ידלף
14 חטא טמא סבירא ליה דמעילה בכותי כמו תרומה,
15 וככלהו אית לזו גזירה שיה פרסין "הנהגה" (גו) וה
16 (שם) ילף מעילה תרומה למיילי טובא, ורבנן לא
17 פלגי אריכי אלא לענין מיתה, משום דכתיב רבי
18 ולא במעילה, ואם כן, מאי טעמא דרבנן לדעיל
19 דאמר לא אמר שיה פרוטה אלא לענין מעילה,
20 אבל בתרומה - עד שיהו בו כותי. נתבון
21 לחתוך את תהלוש ותהל את מתעב - רבני
22 חם מפרשי: נמצא שדוא מחובר, דאי נתבון
23 לתתך תלוש זה ותתך מחובר אחר - מאי אייתי
24 נתבון לתלוש, אפילו נתבון לחתוך מתעב
25 ותתך מחובר אחר פטר, והואיל אית איתעביד
26 מחשבתה, דהניא בדידי בפרק "ספק אבל"
27 (בריות בא). הו לפנינו שיה נרות, ונתבון לככות
28 את זה וכתב את זה - פטר. ויתר לו לא לאור
29 - אמרן רבני יצחק, דלא אימירין למירש
30 מלרף אלא לרבי יוסי הגלילי, דאית ליה חמין
31 מותר בתנאה. ולתתך גנאי דהניא מחובר בתנא
32 - נפקא לן מיוטון לכתן את הקודש - דבר
33 הוויא לתלות קודש, או מתתך לחידי - שאין
34 לתן אלא מירד דשרי בתנא לכל הפחות,
35 דשיכא ביה נתינה, ולכן משמע ליה למירש
36 מתתן לה - דבר הוויא לאבילת, ולא דבר שאין
37 ראיא אלא לאורו, והיינו תרומה טמאה, ולא חוויא
38 אלא לאורו. דאיסור הגאה מפרסין נפקא, ואם
39 תאמר: ובעל הגמרא, דבעי מנזרי מלי, והא תתך
40 תנאי דין ברייתא דהפרשי תתך תרומה דבר
41 הכל איך קדושה, כיון דסבירא לזו דאסור
42 בתנא - דבר פשוט הוא דאנו קודש, ומאי קבעי
43 ליהו ש לומר: דפשיטא ליה לגמרי, ולא
44 אימירין למינני בברייתא דרבי הכל אלא לרבי
45 יוסי הגלילי, דמשום דתתך דאסימי בתנא לא
46 אימירין למינני, ולחכי בעי מנזרי מלי לרבי
47 יוסי הגלילי: אמי גבי רב טמא, דמפרשי לר
48 ולא לאורו, קאמר "מנזרי מלי" - לפי שדוא פשוט לו דאליבא דרבלי עמלא קתיי הובי,
49 וכדאי גונא איכא בכמה דוכתי.

אמר
הוויש
52
53
54
55
56
57

אמר קרא ראשת שיריה נירם - ואם תאמר: הוא שיריה נירם, ומעיקא הוה אסירא בתראה של בלוי, כגון חלקה וכיוצא בו. מיד דחה אטבל טנא דאין מרליקין בו, ומעשה הדמה ואילך - מרליקין בו יש לומר: דרוקא טבבל טנא אין מרליקין, כדרשין: "את משמרת הרומותי" - בשתי תרומות הכתוב מרר, מה תרומה טהרה אין לך בה אלא משמרת הרומה אילך - אף תרומה

וכו. אבל בטבל של תמך - מרליקין, דלא אסידי

אלא בשתי תרומות.

לאימת מתבשרי לבי חסות לוד וכו' כחט לוד

בציר ליה שיעריה - מכאן מקשה

רבני עמו לפרוש הקונטרס, ופרש דבל שהוא

מקבל טומאה מן תרומה, דהא מבי נפיק מינה

פורתא מתבשרי, ומד מקבל טומאה כל הגשאה,

דמשקין מבבל בלעין, דרב רבינו יוסף תידי;

דאף על פי שאוכל מקבל טומאה פחות מכביצה

- אין מקבל הכשר פחות מכביצה, ואומר רבינו

יעקב, דהיינו טעמא דמבשרי יאביל, נפקא ליה

לטמא אחרים כבביצה - אוכל האוכל בבת

אחת, ועל קאי "אשר יבא עליו מים" אלמא: לא

מקבל הכשר פחות מכביצה, ועד מקשה רבינו

תם, דאמרינן בפרק "אלו עוברין" (פסחים מ"א):

השם דחמץ, ולתירומה חמץ של חלקין נגנע

טבל יום במקטחו - על פל אלא מקום נגטו.

וכתב בל ספרים, חזוין בה, מקום נגטו אמאי

פסולו, והא לוד הוה ביביצה אלמא: לא מקבל

טומאה בכל שהוא, ורשי' שחוק טעם מן הספרים,

ומפרש ברוקח, ועד, דרב רבינו אליהו מביא

ראה תורתו בתים, דרשין גבי כלי חרס

דרבי' "אחור כבודי": אחור תאה שבור

לטהרה, ואי אתה שבור אוכלין לטהרה, ואי

מקבל טומאה בכל שהוא - פשיטא אלא מתי

לוד שבירתי, והדיא דתורת כתיבה שרביא רשי',

שאוכל טעמא בכל שהוא - אסמכתא היא,

ומילי טובא מפי' מקראי בתורת כתיבה ולינתו

אלא אסמכתא, ורשי' בעיננו חזו' בו פקלי' איתו

ואת בני' (חולין פ"א), בשמעטא דרפה טעמא

טומאת אוכלים, דהקשה: למה לוד בקלת טומאה?

אלא טעמא אבולג, ורשי' נגנעוין חזוין שרבי' רבי

האי גזנא מפרש בביתוהי בפרק דים שדיעה

(כ"א), גנון שדיעה פחות מכביצה בעק, אי

משית ליה אוכל - מנטרף ליה בחדו בעק,

ומקבל טעמא טומאה אג עכו' טעמא, וטעמא

שרא אוכלין, ואי לא אוכל הוא - לא מקבל

האי בעק טומאה, לדיה בה שיערה, וכו' גבי ניעה

אוכלין אחרין - מהורין וכו' שאין נגנעין בבבילה

לא בבבא, לשו' רשי'.

בשלחא

אמר: אמר קרא "ראשת" - לשו'ה יתרין לישוראל,

דקתה' זו שאין שיריה נירין, יתוב רב אחא בר רב

גורא קמיה דרב הקדא, ויתוב ואמר משמיה דרבי

יוחנן: ועבדים שעממאו, דורכן פחות מפיצה,

ויין פשר לנסבין, אלמא קסבר: משקין מיפקד פקדי,

לאימת לא מישמאי - לבי סחית להו, לבי סחית להו

לידה לשיעוריה, אי הכי פפיצה נמי, דקתנן: קמא

מת שפשת ויתים ועבדים פפיצה מכוונת - מהורין!

ההם - דאי עבד, הקא - לכתחלה, גורה דילמא

אתי למיעבד ויתר מפפיצה, אמר ליה רב הקדא: מאן

צית לך ולתבי יוחנן דרבי! וכו' טומאה שפיהן לחיבן

להק'ה? אלמא קא סבר: משקין מביצע בלעין, וכו'ן

יאמנמו, ליה אבולג - ואימנו ליה משקין, אמר ליה:

ואת לא תיסבירא דמשקין מיפקד פקדי? ותנן: ליה

מת שפשת ויתים ועבדים מכוונת פפיצה - מהורין.

אי אמרת בשלמא מיפקד פקדי - משום הכי מהורין,

לקא אי אמרת מביצע בלעין אמאי מהורין? אמר

ליה: הקא כמאי עסקין - בעבדים שלא הויכשרו,

לאימת מתבשרי - לבי סחית להו, כי סחית להו

בציר להו שיעוריה, דאי לא תימא הכי, הא דתניא:

לא למה לו דאיה, לתרומה תותין ויתים ועבדים

שנמכרה, שאין לו בה לא היתר אבילי ולא היתר

הפקלי. הא היתר אבילי נמי אית ביה, דאי בעי דרין

להו פחות פחות מפפיצה! אמר רבא: גורה דילמא

אתי בהו לדי תקלה, אמר ליה אבין: ומי היישין

לתקלה? והא תניא: מרליקין פת ובעמין של תרומה

שנמכרת! אמר ליה: פת - וריק ליה בין העצים, שמן

של תרומה - רמי ליה בכלי מאוס, גופא, מרליקין

פת ובעמין של תרומה שנמכרת, אבין אמר משמיה

דהקודי, ורבא אמר דבי רבי יצחק בר מרתא, אמר בר

הונא: לא שנו אלא פת, אבל חיטי - לא, שמא ובא

בתן לדי תקלה, ורבי יוחנן אמר: אפילו חיטי, ואמאי?

ויהושע דילמא אתי בתן לדי תקלה! קדאמר רב אשי:

בשלחא

דאמר קרא ראשת - משמע שתיאה היא ראשת, ואלו שירים נכרים - שתיאה היא

מתירין לישראל, ואי מבשרי תרומת חמץ - מה דתירי יש בשיריה שתיאה ראשתון

ששה שיריים: כי הוה מעיקרא טבל ולו שרי כרנאה ואסורין באבילי, - שתיאה נמי שרו

כרנאה ואסורין באבילי משום חמץ, ולעיל מאי דור שיריים: פחות מכביצה - אוכל

טנא, אין טעמא אחרים, ויתן כשר לנסבין -

דאינו טעמא, קסבר משקין מיפקד פקדי -

ומפקדין קו בתין הוה, ואינו חסר, לו, אלא כמי

שנותנין בכלל, וכשנטמא הוה - לא טעמא

משקה בכלל זו טומאת אוכלין, דלאו אוכל

דכותיה חשיבי בהדיה, וטומאת משקין נמי

לא טעמא, ואף על פי שמשקה מקבל טומאה

בכל שהוא - דלא היה שם משקה עליו מעולם,

ואין צירוף חבירו עמו - דהא זו זה לא נגע

במשקין שבחבירו, לאימת טיפפו - משקין -

לכי חסות להו, ותבטחין נגעין כלל הוה יוד,

וכי חסות להו - לימה לשיעוריה, דאין בונן

כביצה ליתן טומאה, דהא פחות מכביצה דרין,

כביצה נמי - דהא כי נפיק משקין מנייהו -

חסר ליה שיעוריה, אוכל ומשקה מקבל טומאה

בל שיה, אבל אין טעמא אחרים אלא אוכל

כביצה טעמא ברביעי, והכי תניא בתורת

דתיב: "מכל האוכל" - למלמד שטעמא בכל

שראו, דאי טעמא לארתי' בכל שהוא -

למלמד לומר: "אשר יאביל" - אוכל האוכל בבת

אחת, והיינו כביצה, כדאמרינן בפרק "יום

הבפרי" (טמא פ"א), אין בית הבלעיה מחוקת

יותר מביצה תרנגולת, ואני שמעתי אלא לקבל

טומאה בכל כביצה, שפא פת סחית ויתם

ועבדים כביצה מכוונת טהור - וכדמסקי

מילתא במסכת טהרות: ולבדל שלא יגע

במשקה, ובגון שדרין בפשטו בלי עץ, שאין

טעמאן, כאן בוא טעמא משקה אלא הוהין

שנגע בוק טעמא קודם לכן בדיה, שיהא אל

נודר אבילי משקא, וכדמפקדין בוגנת

בוגין - כבר חסר שיעור כביצה, ויותר מכביצה

כל דהו קתה תרומה בהריא טמא, שכיין שינא

טפה ראשונה - נטמאת הופה כבביצה, שרשי' רבי

היה אוכל כביצה, אף על גב דאין משקה

ותבלע אוכל מקבל טומאה עמו - משלים

הוא את שיעורו, דרכותהו תת טעם טובא,

ובמנחת (נ"ב), נמי מייחי' לה כנמרא: כביצה

אוכלין שדנידו בחמה ותעמטו - שרורי, וכן

כיה חלב ויפועל גזרתו, לוח ויתין בגשמים

ותתחו - טמאן, וחיבין עליון משום פיטל

ותור' וכלהו, אף על גב דגשמים תבלעין בתובו

לא חלב ניהו, דאי חסות להו ושתי מנייהו

כיה פטור, אפילו הכי, כל כמה דבגוהו גיהו -

משלמי לשיעוריה, וטמא מוח דוקא נקט, שאינו

טמא בהיסט, והוא הדין לטמא שרוב וכל טומאת נגע, אבל בו, שטעמא בהיסט, שסחא אפילו גריד יחיד - גון דהם דטעמא אפילו בפשטו בלי עץ, דכין

דיצטא הפסא ראשונה ועבלי העץ גבוהין - נטמאן משקין שעל העץ במנשא, ומשקה מקבל טומאה בכל שהוא, וכשאר גזנא טהור, והכל טמא, והם אי

עקיר קאמר - שסחא, אבל חבא, בבא למילך למי גישה - נימא ליה: דוח פחות מכביצה, אבל כביצה לא, דילמא אתי למיעבד יותר מכביצה כל שהוא, וכיוצאהו טפה ראשונה

עזין יש באוכל כביצה, ונטמאת הופה חזרות ומתערבת במשקה, טומאה שבוך - שקיבלו תחלה עם האוכל בשטעמא העבים, משקין בלעין - באוכל ון בלעוין מכל דפחותו,

והדבר ון, לו ונטמא עמו, אמאי מהורין - דרי טעמא העבים בנגע טמא מוח, ואף על פי שלא נגע במשקה - נטמא, כי סחית להו לימה לשיעוריה - שנגעו באוכל הגנוב

ודחוהו אל תחת מהורין - אין בוק שיעור כוי לקבל טומאה, והוא דתיר מליגע במשקה, כדקתני בהריא: ולבדל שלא יגע במקום המשקה, דאי ליע חימא כתי - דמשקין בלעין

ואנטמא, אלא מיפקד פקדי, ואן טעמאן גביעת טומאה באוכל, אח דתניא - לעיל בר ליתרומת תותים ועבדים, דמשמע שטעמא תותים ועבדים קודם דריכהו, וקתה' אין לו בה

היתר אבילי, אח דהיתר אבילי נמי אית בהו דאי בעי, דרין לה פחות פחות מכביצה, לדי תקלה - כשדואו דורכין, טמא יאכל מוח, מרליקין פת ובעמין כוי - והוא דאי חסר שעתא

לא מרליקין שבוך טהור, אלא נמוך מרובה, ולא היישין דילמא אוכל מיניה, אלא פת - דכי ורבי ליה מנאסיא, ותו לאו אתי למיכילת, אבל חיטי - לא יניג וריק להו - על מנאסיא,

בשלחא

בשליקתא ומאיסתא – לאור שנטמאו שולק, ואחר כך זורקין לבין העצים והן נאסות.
 רוב הווא חישי דלמא אביל לה מקמי דלישלקנהו, וא בשעה ששולק, והיו חספין לו
 חפין בחיטין של תרומה פסאה – שהיו זורקין אותם מכוננים בולל ללוש בין עיפה
 במהרה – כלומר: אם על פי שרבי אוהב לזרקין סתירה היה – לא חישי דילמא נגזו הני
 חטים טמאים עיבה. דבטלו לוד מתורת

אוכל ולא נטמאו. תנו תרומות – מסכת
 תרומות. פ"א אמריתו – חידושו וטעמו
 בתרומות שאחז שנועם ביתא אדם גדול כרבה
 שיתלי תרומה – כגון שיתלי רובו וכרשין,
 נהרו מילתא אבלי. חרמים. שחזרובן סלק
 מתורת אבול. ואמרין מלאבול – וקא עסק
 דעתך משום טמאיה. ולכתביה אמרין לויים
 – דלא אמרין פקע שם תרומה מנייה. ומאי
 קא משמע לן גידולי תרומה כתרומה – אפילו
 ברב שרבי. אלא כגון חטין או גלעת שומן
 – תניא. וכי תיבא – האי אסורין מלאבול –
 ברב שרבי אלא כגון כלה אמר, כגון בצלים דקיס
 שקרין עיביה. וכששתלים אחז אתה לבדה
 – הן נוספה ומתחברת שרי דיה, והיינו
 גידולי גידולין – אתון ותרומת עליהן. שאל
 הוה תרומה מעלים. ותרומה עובין – כגון
 שיתלי רובו. שהולכים ומזרזין העלין
 דאשמינהו. וברם חרשיהם התולקין בקלא – הוה
 גידולי דהוליס. דבפל גידולי מותרין – אף על
 פי שנמחרו כברי. ורקובק למעשה. וחלו עליו
 שם טבל. והוה ולא פרישי משוהיו חתלה
 רמח נגמר. וקצרו – מותר לאבילת עראי עי
 שומרו כברי. ואף על גב דגידולי תרומה תרומה
 – מדרבנן הוא. ולחומרא. שלא להפסיד את
 הברכה. אבל גידולי בנה – חולקין הן. ודרי הן
 כשקריהו. כשאר אבולת. ואבול מן עראי עי
 שירמם. בחיפה דרעת – כשנטמאו מתחלה
 הסיה דרעו מים שבו מלשולת. ותפסקין תרומה
 הדעת. דכתיב בני תרומה (מכרדב יח) 'את'
 תרומת תרומות' – עבד לה שומר ולא
 תסיה דעתך. פסול הנהף הוי – מעלה היא
 כדקרישע נתפסקין בהו. ושמ פסול הוא לעצמו.
 ואפילו אבילת אלהיו היא שלא נטמא כל ער
 הדמים שהסיה דרעו מן – אין שומעין לו.
 שפיר – משום הוה אסורין. שאין שומעין
 מועלת לה. ולא חשיב שם פסול מעליה. אלא
 לטא דאמר – כל מה שקרישע נתפסקין בהסיה
 דרעת אינו אלא משום חשש טומאה. שומא על
 ידי שהסיה דרעו ממזידותן נגעה בתן אסורין
 ואינו יודע. מאי איבא למישר – הני אמאי
 מפסקיל משום טומאה הוא אפילו נטמא
 ארית עובין שירמם שיתולק. והיינו
 רימאם שלא נגעה בו טומאה כל ימי חיטתו.
 קפן – דכגון גזמת חלילה עשייה כגון דרעת.
 בין כבש למוח. כלומר: ביקר וייתן סמון לכבש
 וסמון למוח. במקום שם חומריהם. מבקריהו כן כבש.
 ששם זורקין פסולי תפאת הנהף – לפי שדאם נגשית כקוב מרעבית דרומית לנטא.
 וכשאיבער פסול בה שאינו פסול הנהף מאן יכול לשורפה מיד. משום ביוון קרישע
 – נתנתן אתה שם. ותקעב צורה – היינו פסול לניה. עיבור צורת מריאת בשב –
 בלעת תלח איהו דהא. וכיון שלתה בלילה היא דהא נותר. ותעון שריפה ונשרק. ועל כדרך
 מבעיניה העברת צורה – לאו שפסקי בהו או נטמא או יצתה או חלקה שלא מבעיתה
 קמיייה. כגון מועלת היא. ולמה לא לאחריהו אפסול ויאתן לו דרבעי לעת א
 לא פסול היסת הרעת. ואי אמרת פסול חשש טומאה הוא – איבא למישר דהאי פסול
 בהסיה דרעת קאמר. וכיון דלא חתין ליה דאימתי. שנת איבא אלהיו אדרין כן ואמר סתירה
 עיבור צורה. דלא מצינ למשרפה חלילה. שנת איבא אלהיו אדרין כן ואמר סתירה
 דרעת. והיינא בעינא שרפתו קרישע סתורין. אלא אם שם פסול הוא לעצמו אפילו לא נטמא – למה לי עיבור צורה?

בשליקתא ומאיסתא. הכי נמי – בשליקתא ומאיסתא.
 והיבא איהמרב דרב אשי? אהא, דאמר רבי אבין רב
 רב אהא אמר רבי יצחק: אבא שאול גבל של בית רבי
 היה, והיו מחפזין לו חפזין בחיטין של תרומה נמאיה
 ללוש פתח עיפה במהרה. אמאי? דהוה דילמא אחי
 בהו לויי פתלה? אמר רבי אשי: בשליקתא ומאיסתא.
 אבין בר אבין ורב הניינא בר אבין תני תרומות בי רבה,
 פגע בהו רבא בר מתנה, אמר להו: מאי אמריתו
 בתרומות דבי מרי? אמרו ליה: ומאי קשא? קדי? אמר
 להו: תנן, שיתלי תרומות שנטמאו וישתלן – מהוהים
 מלמטא ואסורין מלאבול בתרומה. וכי מאמר דההוהין
 מלמטא אמאי אסורין מלאבול? אמרו ליה, הכי אמר
 רבה: מאי אסורין – ותרומה לזרים. ומאי קא משמע לן
 גידולי תרומה תרומה, תנינא: גידולי תרומה תרומה!
 וכי תיבא: גידולי גידולין ומאי קא משמע לן – דבר
 שאין ידעו פלה, הא נמי תנינא: תפסול גידולין מותרין
 דבר שרעו פלה, אבל דבר שאין ידעו פלה – אפילו
 גידולי גידולין אסורין פאכילה! אישתיקו. אמר ליה:
 מדי שמע קד בהא? אמר להו: הכי אמר רב ששת:
 מאי אסורין – אסורין לפנהנים, הואיל ואיפסילו להו
 בהיפה דרעת. הניחא למאן דאמר: "היפה הדיעת"
 פסול הנהף הוי" – שפיר, אלא למאן דאמר: "היפה הדיעת"
 פסול מומאיה הוי" – מאי איבא למישר? דאתמרי:
 היפה הדיעת, רבי יוחנן אמר: פסול מומאיה הוי, ורבי
 שמעון בן לקיש אמר: פסול הנהף הוי. רבי יוחנן אמר:
 פסול מומאיה הוי, שאם יבא אלהיו ויטהרה – שמעון
 לו. רבי שמעון בן לקיש אמר: פסול הנהף הוי, שאם
 יבא אלהיו ויטהרה – אין שמעון לו. ואייתבי רבי
 יוחנן לרבי שמעון בן לקיש: רבי שמעאל בנו של רבי
 יוחנן בן ברוקא אמר: לול קפון היה בין כבש למוח
 שמעברו של כבש, ששם היו זורקין פסולי תפאת
 הנהף, ותקעב צורתן ויצאין לבית השורפה. אי אמרת
 בשליקא פסול מומאיה הוי – משום הכי פגע עיבור
 צורה, ששאם יבא אלהיו ויטהרה, אלא אי אמרת פסול
 הנהף, למה לי עיבור צורה? והתנן, זה הפסול:
 כל

בשליקתא ומאיסתא – קצת נראה דקא שון כבר מואסות מותר להשתנות אבל
 למאס – אסור. דבתוך כך אתי בידי ליידי הקלה. בני דריכת ענבם דבפרק
 'הלוקח בדמה' (בבבא). אמרין. סאה תרומה טמאה שנפלה לתוך מאה חולין
 שהרים, ובי אלוהר אומר. הרום ותרקב. ובמסכת תרומות בפרק חמישי שריקו: הרום
 ותשרק. ובמסכת רבינו תם: ובמאיסתא – תשרק.
 ודהה מננו בשעת שריפה.
 מהמיון – לו חפזין בחיטין של תרומה – אמר
 רבינו תם: דלכתביה של תרבי וכו'
 עושין. דלישראל לא שריא אלא הנאה שאינה
 של כליה. ומעריבין לישראל בתרומה.
 אבל נהאם של כליה, כגון להאביל לבתמחו לא
 לחלוקי – אסור לישראל. כדאמרין בפרק קמא
 מסכת בבבא זרה (ט"א). כון ששכר פרה
 מישראל – לא איכלנה כרשני תרומה. ובמסכת
 תרומות (פ"א קפ"ח ע"ש משנה ר"ב נמי אמרין:
 מרליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בשמן של
 תרומה שנטמאו ברישות כון. פרישה. אי יש שם
 כון, קוד דבר לאחרי זה למטא. ורבינו יצחק אומר:
 טעמא משום דררשינן 'משמרת תרומות' – מה
 תרומה סתורה וכו'. ותרומה סתורה דקא לבתן – אף
 נטמא דקא לבתן. ובמטא אלא כלא אלהי דהקל.
 מהוהו – למטא – תרומה לרבינו יצחק: דבפרק
 קמא דשבת (ט"א). מסקנין דהיינו טעמא
 דגורו גידולי תרומה תרומה – משום תרומה
 נטמא היה כון. פרישה. שלא שיהה אחת
 לזוהיה. והשא. כיון שדורו – שיהה אחת
 לזוהיה כן לסתרה! ואומר רבינו יצחק: דמשום
 חזיבי כורחא לא ישהה אחת. ותרומה שערקת היא
 תרומה ולא נגשית חולין. הקשה רבינו נסים גאון,
 דהניא בתוספתא: גידולי תרומה ומעשר עני –
 הרי זין חולין. ומאי חירוקן דרשנו דבמסכת
 תרומות דריה הן כחולין – היינו דלחתיבי בלקט
 ושבתא אפילו. ושפיר יעביד רבינו כרבינו עמי
 אתון. אלא אסורין לזרים. היינו דהניא עני
 ישראל מוכיחין את שלחן לכתביה דתני תרומה
 וטעמא לפי שדארייתא אין תרומה ומעשר
 חזיבי בלקט שכחה ופאה. ואל אתי גידה דרבנן
 ומבעי ליה עדות הקשה רבינו עמי
 נביייה. והנן במסכת בבבא (פרק שני משנה
 ב). שי במעשר ובבורים מה שאין כן בתרומה.
 והמשמער ובורים – גדולן אסורין מלאבול
 בירושלים אף לזרים ולבבמה. מה שאין כן
 בתרומה. במעו גידולי תרומה שרו לזרים
 מיהו. בלא אביל אתי שפיר לישאן 'אף
 לזרים'. דאדרבה אף לכתביה מבעי ליה למישר.
 ונראה דריש דהקם – היינו עיבו. וכן משמע
 בירושלמי. גידולי גידולין – פירש רבינו יצחק
 כן אשח. גידולים – היינו גידולי ראשון כן
 חורג. ואחר כך חזר ונעט אתון גידולים – הוה
 גידולי גידולין. ומבאי ריאה מרומלמי. ומסיק
 דהם אנדילין גידולין: משישעו שני גורות. דהיינו בבואי זוגא. שזרעו לתולע שני פנינים
 ולפרשו תקונטוס חכאי וכו' גידול ראשון. והנה שפירש תקונטוס: ורשומין ורו דבר שרוע
 כהל – לא משמע הכי. בבמסכת תרומות תנן בפרק תשיעי (משנה ג' איהו דבר שאין זרע
 בלח: הלוקח והשום אבכלים.
 פסול הנהף הוי – תימה. דלעיל (ב"ב). אמרין: אם היתה במקום המוצע יצתה במקום
 דתורתה. ותיבא: גימא – אין בריב – לא. ואמאי אין מותר לשורפה מיד
 כשנטמא דרעו נטמא? מלה לי עיבור צורה – קשה לרבינו יצחק: דילמא אתי פסול היינו
 ברם דובכלעם. דבעי עיבור צורה? ויש לומר: מכל מקום. אתר שזרק בלול שי הוה
 הדעת. דרבי רבינו אלקין.

הוא
 כל

פסחים. פרק שני - כל שעה דף על עמוד ב - מותר מהדרת "אבן ישראל" (שטיינזליץ)

רש"י

1 כל שפסולו בנפול - פסול דואי, ובבשר עצמו - ישרף מיד. כרם - כגון נשפך הדם. ובבעלים - כגון טמאוי בעלים והפסח קיים, ואין כאן מי שיאכלנו. דם, אף על פי
 2 שפסול מנחו הוא. אפילו הכי - הואיל ואינו כבשר עצמו - בעי עיבור עורו. תנא רבי רבה בר אבתי - עיקר מילתא לא ידענא היבא. ותעמא דמילתיה רביביצ' צולין.
 3 אפילו פנילו. שפסול הגוף הוא, טעון עיבור עורו. והבא לא מצי לשערי כרמשיה לקמיה מאי פסולי תזאת העוף - שנפסלו בטבול יום, הדיינו טומאה ועורו למה לי? רבי
 4 אליעזר אומר יריוק - את הדם. רבי אליעזר טעמיה. דאמר רביביצ' צולין. דם, אף על פי שאין בשר. רבי יוחנן אומר לא יריוק - רבי יוחנן טעמיה. דאמר רבי
 5 בשר - אין דם. ורצא חזין לקלעמי - בבשר

1 כל שפסולו בגופו - ישרף מיד, פרים ובבעלים -
 2 תעבור צורתו וירוצין לכות השריפה! אמר ליה: האי
 3 תנא - תנא דבי רבה בר אבתי הוא, דאמר: אפילו
 4 פגול מעון עיבור עורו. איחיתובי: נקמא או שנגפסל
 5 הבשר, או שצא חזין לקלעמי, רבי אליעזר אומר:
 6 יריוק, רבי יוחנן אומר: לא יריוק. ומוודה רבי יוחנן
 7 שאם זרק - זרק. הורצה. מאי נגפסל - לא בחיתיה הדיעת?
 8 אי אמרת בשלמא פסולו טומאה הוי - היינו דמשבחתי
 9 לה דמרצי ציין. אלא אי אמרת פסול הגוף הוי -
 10 אמאי הורצה (ציין)? מאי נגפסל - נגפסל במבול ום.
 11 אי הכי היינו נקמא! תרי וינוי נקמא. כי סליק רבין

12 אמרה לשמעתייה קמיה דרבי ירמיה, ואמר: בכלאי כפשיאי, משום דיתבי בקראי דתשיבא
 13 אמרתו שמעתתא דמתשכו! לא שמעי לבו האי דרבי שמעון פן לקיש משמיה דרבי
 14 אושעיא: מי הנה שנגמא, השקין ואחר כך הקדישין - מחרוין, הקדישין ואחר כך השקין
 15 - כמאמי. אמר: וירעה ניהו - מה לי השקין ואחר כך הקדישין, מה לי הקדישין ואחר כך
 16 השקין? אמר: אין וירעה לתקדשי. תבא נמי: אין וירעה לתרומה. יתיב רבי דימי וקאמר לה
 17 להא שמעתא. אמר ליה אפי: הקדישין בכלי קאמר, אבל פפה לא עבוד רבנן מעלה, או
 18 דלקמא פפה נמי עבוד רבנן מעלה? אמר ליה: זו לא שמעתי, כיצא בה שמעתי. דאמר רבי
 19 אבהו אמר רבי יוחנן: ענבים שנגמא, דרבין ואחר כך הקדישין - מחרוין, הקדישין ואחר כך
 20 דרבין - טמאין. והא ענבים, קדושת פה ניהו - ואפילו הכי עבוד רבנן מעלה. אמר רב
 21 יוסף: ענבים קאמרת - תבא ענבים של תרומה עקוקין, קדושת פה וידהו בקדושת כלי
 22 דמאי. אבל הני דבעי כלי - פפה לא עבוד רבנן מעלה. דרבין - ואפילו טובא. וכו' אמר רבי
 23 יוחנן הכי? והאמר רבי יוחנן: ענבים שנגמא - ארויכן פחות פחות מפיציה, איצית אימא:
 24 תבא נמי - פחות פחות מפיציה, ואיציתיה: תבא - דגננו להו כראשית, ואשיתיה להו
 25 אינהו שני, תבא - דגננו בשני, דהו להו שלישי. אמר רבא: אף אגן נמי תניא "נתן עליו
 26 מים חיים אל כלי" - שתהא חיותו בפלי. "נתן" - אלמא תלשין ניהו, והא מחרוירין ניהו!
 אלא

1 משום מעלה. אף על גב דמוציא זריעה לחזין - עבוד רבנן מעלה לא חזי לתרומה. להעלות לה טרחה גמורה ליהדר אבילה. מידו, מלמטא טורו - וילחא לא עבוד
 2 מעלה. פי האי - כגון של מוסק חמים. דשבת בתוך דהו דהו וכלא אתון מרבי שבח, ובשנתמא אתן יכלין לילך ולמלאותן מן השילוח בשבת. וטרחא הוא למלאות
 3 מבור הגדול בגלגל - והלך והשיק באמת חמים שבועה, ומים סלקא לזו השקה, דוה היא זריעתו משעבר עליה מן המקדש, ונעשה חיבור, ובטלו. ואחר כך הקדישין -
 4 שעדיין לא קרא עליהן שם, או לא קדשו בכלי שרת - מחרוין. אין וירעה לתקדש - לטרודי בכך, דמעלה עשו בקדשים, הובא נמי את זריעה לתרומה, דמעלה עשו. לזא
 5 שפעתא - רבי אושעיא. הקדישין בכלי שרת קאפרי - דרבין וקדושתין חזין קדושת הגוף - אבל משום קדושת פה. דקדושת פה. דמלאן בכלי חזל לשם נה.
 6 לא עבדי לזו מעלה, ומצינא לזו השקה. זו לא שמעתי. במעלה זו הוריעה לא שמעתי אלא בפה אם ככלי, אבל במעלה אחרת שמעתי דאף בקדושת פה נברוה רבנן, ואיכא
 7 למיקמי מיה דדא חזין לכל מעלות בקדושת. דרבין ואחר כך הקדישין מחרוין - לנסכים. ורבי יוחנן טעמיה. דאמר ליעיל: משקין מיפק פקדי, ולא קיבלי טומאה ע. האוכל
 8 ולקמיה מפרש הכי דרזו. הקדישין ואחר כך דרבין פסאות - קא סלקא דתך הקדיש יו לנסכים. פסאות - דעבוד רבנן מעלה בקדשים, ודימטא משק ע. האוכל.
 9 וכלא וכלא ברו שיקין מיפק פקדי. והא ענבים קדושת פה, וזי נמי נתן לכלי - אין כלי מוקדשין, דאין כלי שרת מוקדשין אלא דבר הראוי לו. בירפלנין פשיטת קדושת
 10 בני מוח, שנאמר: לכל זרעוננו מבוחי קידש' - שומע אני כן ראיין בני שאני ראוי. תלמוד לומר: עלה. וכלי שרת דומא דמוח נפקא לן חתם. ענבים של תרומה - והאי
 11 "הקדישין" - קדושת תרומה קאמר, דבתרומה לא שייכא קדושת כלי, לא בין ולא בענבים. אבל הני - מן היתן. דרבין ואפילו טובא - לעיל קמחרו. אמרת דרבין ואחר כך
 12 הקדישין - שטרות. ואפילו טובא בבת אחת בתמימה. והא אמרת ליעיל: פחות פחות מפיציה, דאי יורו - זה אימנן משקין במביצה מציתא טיפה ראשונה טומאה האוכל
 13 שהיה יש בה כשעורה הכי גרסין. אי בקית אימא תבא נמי פחות מפיציה וזי בקית אימא תבא נמי פחות מפיציה שנקע ענבים בראשון - כגון טמא שרץ או טמא
 14 חולה, וכלא וכלא כגון טמא מת. ורבין דרוו עביב עש. אי טמא את המשקין במביצה כשיראת טיפה ראשונה. והא על פי שחן חזין - דכל הפסולת לא הותרה ממאט משקין קדושת
 15 בודקה, ושני עושה שלישי בתרומה. אי גרסין - דא בתולין עסקתו, דא בתרומה - הא אמור דיעבד מעלה מעלה שנגמא טומאה הוי. אבל, תבא דגני - ענבים בשני, דרוו
 16 לזו שלישי. עביב שנעשו על טהרת תרומה משכחת בוד שלישי. הלכך, דרבין ואחר כך הקדישין, שקרא לזן שם תרומה, מחרוין, ואפילו דרך הרבה יור - שהוכל שלישי
 17 לא נשה למשקה כלום. ומתחלה לא נטמאו ע האוכל - וקדוש קראת שם לא עבוד מעלה. הקדישין לתרומה ואחר כך דרבין - טמאין, דמקריאת שם חלה מקריאת עליהן,
 18 ונעשה המשקין באוכל הכל אחד. אף אגן נמי תניא - דעבוד רבנן מעלה בקדשים, ואפילו בקדושת פה. שתהא חיותו בכלי - באותו כלי עצמו שהא מקדש בו מי תזאת
 19 באפרין קלמלאותו מן הענין, ולא ימלאם בכלי אחד ויערם לחזו. והו. ובתי "נתן" - דשמעתי ושלח, דמותר למלאותו בכלי אחד ויערם לחזו. ה.

1 **בוסמין** מן חיטין שבלת שועל ושפון מן שערין – רש"י פירש לעין דאן תורמין
 2 מנין על שאין מינו. ורבינו יצחק אומר. דבמנחת בפרק רבי ישמעאל" (ע"א)
 3 מוכח בהדיא דבריתא לענין חלה מיתונא. יש מקשין. דתנן במסכת חלה (פרק רביעי)
 4 משנה ב'. הדיטה אינה מצטרפת עם הכל וחי' מן הבוסמין. והשערין מצטרפין עם הכל
 5 וחי' מן החיטין. אלמא: בוסמין בריה שערין

6 שפיר רמיז ואומר רביעי יצחק. דבוסמין מין
 7 חיטין – כלומר אף מן חיטין. וכל שבין מין
 8 שערין. שבלת שועל ושפון – מין שערין
 9 ולא מין חיטין. והא דהניא ההם בריש המסכת
 10 תמשה דברים חיבין בחלה דחיטין השערין
 11 והבוסמין ושיבלת שועל ושפון. דרי אלו חיבין
 12 בחלה ומצטרפין זה עם זה – אומר רבינו יצחק
 13 ומשני בירושלמי כאן בשרוך וכאן בבבלול
 14 פירוש: בשרוך – שכל אתא ואתא נעשה עיסה
 15 בפני עצמה. וארר כן נעשה ונתפרו חזר –
 16 ההם דריא אף מצטרפין כולם. אלא כמו
 17 שפודשקין. בבבלול – שכל הקמחין גילושין
 18 יחד ועשו מין עיסה – בדהיא כולם מצטרפין
 19 דחשבינן כולם כאחד.

ומי

1 **אָלָא מַעֲלָה** – בעלמא הוא. מדרבנן – שתתא חזותן כבלי. ואמסמה רבנן אקרא. **הבא**
 2 **נמי מעלה** – בעלמא הוא. דאין זריעה להרומה ואסורין מלאבול. **תניא** – דעבר
 3 הרמנא מעלה בקדשים. אפרו דמוריאיתא. **מקרישין לא** – אם טומאה דבת פפרה היא.
 4 כנון בו ובה ויולדת. **הבשר** – ז'כל טהור יאכלו וגו' – ור' יודיה. לרבות עצים ולכונה
 5 של קדש לטומאה. וקא ארילעיל יבדושא אשך
 6 יגע בכל טמא לא יאכל. **הדרשה**. אשמיני נטרו
 7 בחמיה. **הא לא אוכל נטרו** **משנה** **אלו**
 8 **דברים שאינם יוצא בתן ידי חובתו** – משום
 9 חובת מצוה בלילה ראשונה שהוא מחייב
 10 לאכול מצוה. **דכרובים** (שמות יב) 'עברב האכלו
 11 מצות. **שיבלת שועל** – אביני'א. שיבלת שלה
 12 עשוי כונב שועל. שיפון. שגיל'א. יוצאין ברמאי
 13 ה'תואה הנלקחת עמה ה'ארץ. היא אסור
 14 רמאי. **תרומת מעשר ספק לא עישרה**. וחיבין
 15 בתמיים **לפרשש מעשוריהם** מספק. ואם אבל
 16 מצוה מנחה. ולא **פירשש מעשר מנחה** – יצא.
 17 **ובמקשר ראשון** – של לויים. שגמלה תרומתו
 18 ה'תרומת מעשר לבן. ומכאן ואילך נחמתי
 19 מותר לרובם. והביתים בחלה ובתרומת אבל
 20 ישראל בתרומתו כלה. **כדילף לקמן**: 'לא תאכל
 21 עליו חמץ. שבעל ימים תאכל עליו מצות' – מי
 22 שאינו מחדר על דימנוצו אלא משום חמץ אתה
 23 יוצא בו ידי חובת מצוה. ומכאן ואילך נחמתי
 24 אסור אחר. **ולא במעשר שני** – חיץ לירושלים.
 25 **עשאו לעצמו** – לחם תודה נגזר. אין יוצא בתן
 26 ולא אפרילו לא שחט חובת עליו. ולא קרא שם
 27 עליה. אלא עשאוהו לדעת כן. וטעמא מפרש
 28 בגמרא. **למכור בשוק** – לצעירי לחמי מותר
 29 ויתרות – יצא בתן אם לא מכר להן. וטעמא
 30 מפרש בגמרא. **גמרא** מין חיטין – לענין
 31 תרומה. דאין תורמין מנין על שאינו מנין
 32 ותורמין חיטין ב'בוסמין. דירשאי – שגיל'א.
 33 **גיל'א**. ואם אסורין אותן – מסורין. אפי' כ
 34 באורו ויחזן – לאכול דימנו תבטיל בפסח. יש
 35 מפרשין מ'מנחות. משום דכל המנחות באת
 36 מצוה. ואם עשאוהו אורו ויחזן – אין עשוי
 37 מצוה. ואם מורמין אותן – מסורין. אפי' כ
 38 באורו ויחזן – לאכול דימנו תבטיל בפסח. יש
 39 מפרשין מ'מנחות. משום דכל המנחות באת
 40 מצוה. ושיבוש הוא. דאין מנחה אבל תחתיה
 41 רבתי' (שמות טז). 'ולת חטים תעשה אותם'.
 42 חיץ ממנחה העומר. שאינה באה אלא שערין.
 43 וכן וכו'. מנחה טהרה. ופשיטא דרדחן לא. ומאן פליג
 44 עליה דרבי יוחנן ב'הא. ומי מותר. שקרוב לחיטין
 45 – אלמא: בא לרבי חזקוני. ולרביה יוצאין בו
 46 משום מצוה. חמין נגזר אלו חו' – ובפסקא מיעה
 47 דאין עושה ברת. ואם אבלו בשגג – אין מביא
 48 קרבן. קרימיה מפרש לקמיה. חייבת בחלה –

49 דמין דגן הוי. ואף על גב ד'חלת לחם' כתיב בת
 50 חלה וכן דחון. ושדור. לשענא אוריאני משנת' אשדוריל'א. ונמצאת בשפון. כליתיא – מיק בלעו. בנין ב'מסמין – דלא נתן בה מים. אין חיבין על חימוצו ברת – דרי מר זוטרא
 51 מיתונין. כולקמן. מצוה עשייה – ורמנא אומר: 'לחם עוני'. המהוה ומעין – ששום לחם דמין דגן קאי. ואשמענין דגמיעה באביליה לחיבין. המחה – ד'דישענפירי' בלעו. שהמחזו
 52 במים. אין אדם יוצא בת ידי חובתו – דלאו דרך אביליה אקביל לה.

דבאי

אלא מן אליו מליא דהכז הכז. מלתייה דרבי יהושע בן לוי אמר: שהיא אסור בתשמיש המטה. דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: והלא אמרו "אין אבל ברגל"? אלא שהרבים נוהגין בו בצנעה. מהו בצנעה? שהיא אסור בתשמיש המטה. התיבון: הרי תרגל, הרי היא אסור בתשמיש המטה, ואינו עולה; אף השבת, הואיל והיא אסורה בתשמיש המטה, לא תעלה! אמר רבי בא: אפשר לשבעה בלא רגל, אבל אי אפשר לשבעה בלא שבת.

[דף י"ז ע"א]

הלכה ז משנה רבי אליעזר אומר: משחרב בית המקדש, עצרת בשבת. רבן גמליאל אומר: ראש השנה ויום הכפורים כרגלים. ותכמים אומרים: לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא עצרת כרגלים, וראש השנה ויום הכפורים בשבת.

גמרא דבית רבי יני אמרי: עצרת עולה שבעה כרגלים. בעון קמי רבי יוסה: שלשה לפני העצרת, שלשה, ועצרת שבעה, הרי עשרה? אמר לון: שלשה לפני עצרת, שבעה, ועצרת שבעה, הרי ארבעה עשר. אמר רבי יוסה בירבי בון: וכני: יום אחד לפני עצרת, מונה חמשה לאחר העצרת; שנים, מונה ארבעה; שלשה במלו ממנו גזרות שבעה. תני: אין מראין פנים, לא בראש השנה, ולא כיום הכפורים. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: יום הכפורים שחל להיות בשבת, מראין בו פנים. כהדא: רבי חזקיה תודה ליה עובדא. סלקון רבנין לגביה, מחפניה ליה אפין בצומא רבא. אמר לון: כלום אמרו, "אין מראין פנים, לא בראש השנה ולא כיום הכפורים" לא מפני התפלה? שניא היא יום הכפורים שחל להיות בשבת, שניא היא יום הכפורים שחל להיות בחול?

הלכה ז משנה אין קורעין ולא חולצין, ולא מכרין, אלא קרוביו שלמות; ואין מכרין אלא על מפות וקופות. ואין מולכים בבית האבל, לא בטבלא ולא באסקיטלא, ולא בקנון, אלא בסלים. ואין אומרים ברפת אבלים במועד, אבל עומדין בשורה ומנחמין ופומרין את הרבים.

גמרא אמר רבי ירמיה: ובלבד קרובין שהן ראויין להתאבל. כהדא דתני: "הכם שמות, הכל קרוביו, ואפלו קרובים שאינן ראויין להתאבל." כהדא: רבי אבון דמוך במועדא, ולא גמל ליה רבי מנא חסד. והוון צפוראי אמרין: "עד מות שניא" בתר מועדא עבד ליה איקריה. עאל ואמר רמיהוון: כהדא דתני: [820] הכם שמות, הכל קרוביו. באנון דהוון גביה; אנו לא תונו גביה. הקורע מן המזל, מן השלל, מן הרדיה, אינו קרע; מן האהוי, הרי זה קרע. אי זהו אהוי? אמר רבי אחא: כל שאין מקומו נפר. "עשרה קרעים אסורין באהוי: הקורע על אביו, ועל אמו, ועל רבו שלמודו חכמה, ועל הנשיא, ועל אב בית

דיו, ועל שמועות הרעות, ועל קללת השם, ועל שרפת תורה, ועל ירושלים, ועל בית המקדש. על אביו ועל אמו, ועל רבו שלפדו חכמה, מניין? (מלכים ב ב,יא-יב) "ועל אליהו בסערה השמים, ואלישע ראה, והוא מצעק: אבי, אבי, רכב ישראל ופרשיו! ולא ראהו עוד, ויחזק בכנדי ויקרעם לשנים קרעים." רבי מתין בעיא קמי רבי יוחנן:

[דף י"ז ע"ב]

ומאלישע אנו למדין תורה? אמר ליה: מתון, מתון! מה הפת, משהוא מסתלק, עוד אינו רואהו, כך זה, משנסתלק, עוד לא ראהו. בשם שפורעין על החכמים, כך קורעין על תלמידיהן. אי זהו תלמיד חכמין? חזקה אמר: כל ששנה הלכות ועוד תורה. אמר ליה רבי יוסה: הדיא דאת אמר, בראשונה, אבל עכשו, אפלו הלכות. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כל שהוא מבטל עסקיו מפני משנתו. תני: כל ששואליו אותו והוא משיב. אמר רב הושעיא: כגון אנו, דרבנינו משנהין עלינו, ואנו מתיבין לו. אמר רבי בא בר מר: כל שהוא יודע לבאר משנתו, ואנו, אפלו רבנינו לא חכמין מבארה מתנימן. איזהו רבו? כל שפתח לו תחלה, דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר: כל שרב תלמודו מפניו. רבי יוסה אומר: כל שהאיר עיניו במשנתו, אפלו בדבר אחד. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הלכה בדברי מי שהוא אומר: כל שרב תלמודו מפניו. ולמה לא אמר "כרבי יהודה"? אית תני תני ומחלה, רבי לעזר קרע על שפתח לו תחלה, שמואל חליץ על שהאיר עיניו במשנתו, ומה האיר עיניו במשנתו? אמר רבי יוסה בירבי בון: ב"שני מפתחות, אחד יורד לאמת השחי, ואחד פותח ביון." (משנה תמיד ג, ו) מהו יורד לאמת השחי? שהיה שוחה אמה עד שלא יפתח. על הנשיא, ועל אב בית דין, ועל שמועות הרעות, מניין? (שמואל ב א,יא-יב) "ויחזק דוד בכנדי ויקרעם, וגם כל האנשים אשר אתו, ויכבדו ויבכו ויצמו עד הערב, על שאול ועל יהונתן בנו, ועל עם יי ועל בית ישראל, כי נפלו בחרב." ויכבדו ויצמו עד הערב על שאול, זה הנשיא, [821] "ועל יהונתן בנו", זה אב בית דין. "ועל עם יי ועל בית ישראל כי נפלו בחרב", אלו שמועות הרעות. על קללת השם, מניין? (מלכים ב יט, א) "ויהי כשמע המלך הזקיקה, ויקרע את בגדיו." מהו לקרע על קללת הגוי? מן דאמר "רבשקה, גוי הדיח", קורעין, ומן דאמר "יהודי הדיח", אין קורעין. תני רבי הושעיא: אחד ששמע קללת השם מישראל, ואחד ששמע קללת השם מן הגוי, הניב לקרע. מה מעבא? (ירמיה לב, כז) "הנה אני יי אלהי כל בשר, המפני פלא כל דבר?" מהו לקרע בזמן הזה? רבי יוסה, רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: משרבו הגודפניו, פסקו מלקרע. מהו לקרע על הכנזיים? נשמענה מן הדא: רבי שמעון בן לקיש הנה מהלך באקרטא, אנדמן ליה חד בותי, והנה מנדף, והנה קרע. מנדף, והנה קרע. נחת ליה מן המרא, ויחב ליה חד מרתוק גו לביה. אמר ליה: "רשע! אית לאמוך מאנין מספקא לי?" הדיא אמרה, שפורעין על הכנזיי, וקורעין

בזמן הזה. על שרפת התורה מניין? (ירמיה לו, כג) "ויהי בקרוא יהודי שלש דלתות וארבעה". מהו "שלש דלתות וארבעה"? תלת ארבע פסיקן. בינן שהגיע לפסוק החמישי, (איכה א, ה) "כי יי הונגה על רב פשעיה", מיד, (ירמיה לו, כג) "ויקרעה בתער הספר, והשלה אל האש אשר אל האה, עד תם כל המגלה על האש אשר על האה. (ירמיה לו, כד) "ולא פחדו ולא קרעו את בגדיהם, המלה וכל עבדי, השמעים את כל הדברים האלה." "הרואה תלמיד חכמים שפות, ברואה ספר תורה שנשרף." אמר רבי אבהו: יבא עלי, אם טעמתי כלום כל אותו היום. רבי יונה הנה בצור, שמע דדמך בריה דרבי יוסה. אף על גב דאכל גבנא ושתא מיא, אסקיה צום ההוא יומא. רבי בא והונא בר תיה הוון יתיבין. אתת נעמיתה, ותמפת תפלוי דהונא בר תיה. צדה רבי בא ותנקשה. אמר ליה הונא בר תיה: [822] עוד מעט והיינו באין לידי שרפת תורה. אמר ליה: ויאדין את לזו? כן אמר רב יהודה בשם רב: אין קורעין אלא על ספר תורה ששרפו מלה ישראל בזרוע. סלקון לבית רב ושמועין רב יסא בשם רב: אין קורעין אלא על ספר תורה ששרפו מלה ישראל בזרוע, בגזו והוקים בן יאשיהו מלה יהודה ותבריו. עולא ברייא, רבי לעזר בשם רבי חנינה: הרואה ספר תורה שנשרף, חיב לקרע על הגויל בפני עצמו, ועל הכתב בפני עצמו. מה טעמא? (ירמיה לו, כז) "אחרי שרף המלה את המגלה ואת הדברים", "את המגלה", זה הגויל, "ואת הדברים", זה הכתב. רבי ברכיה, רבי חלבו, עולא ברייא רבי לעזר בשם רבי חנינה: עתיד הקדש ברוך הוא לעשות

[דף י"ח ע"א]

ראש חולה לצדיקין לעתיד לבא. מה טעמא? (תהלים מה, יד) "שיתו לבכם לחילה", 'לחולה' בתיב. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים: (תהלים מה, טו) "כי זה אלהים אלהינו עולם ועד, הוא ונהגנו על-מות." "עלמות", בעלמות. "עלמות", בזריוות. "עלמות", באליו עולמתא. תרגם עקלים אתנסיא, עולם שאין בו מות. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומרים: "כי זה אלהים אלהינו עולם ועד, הוא ונהגנו על-מות." "הוא ונהגנו", בעולם הזה; "הוא ונהגנו", לעולם הבא. "ועל ירושלים, ועל בית המקדש", מניין? (ירמיה מא, ה) "ויבאו אנשים משכם משלו ומשמרון, שמנים איש מגלחי וקורעין בגדים." "אחד ששמע שחרבה ירושלים, ואחד הרואה את ירושלים בחרבנה, חיב לקרע. הרואה את ירושלים מן הצופים, חיב לקרע." "אית תני תני: מוסיף על הקרע." אית תני תני: "תחלת הקרע טפה, ותוספתו, כל שהוא." ואית תני תני: "תחלת הקרע, טפה, תוספתו שלש אצבעות." רבי יוסה, רבי ירמיה בשם רבי תיה בר בא, רבי חזקיה רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: הלכה כמי שאומר: [823] "תחלת הקרע טפה תוספתו כל שהוא". מהו לתבדיל קנה שפה? רבי ירמיה, רבי תיה בשם רבי שמעון בן לקיש: (שמואל ב א, יא) "ויחזק דוד בכגדיו", אין חזקה פחות מטפה. "ויקרעם", רבי סימון בשם רבי

יהושע בן לוי: מכן שהווי צריך להבדיל קנה שפה. "מת לו מת, קורע. מת לו מת אחר, אפלו ששמע על אביו ועל אמו, ועל רבו שלמדו חכמה, קורע קרע אחד לבלו. רבי יהודה בן תימא אומר: קורע על זה בפני עצמו, ועל זה בפני עצמו, ובלבד שלא יעשה שלאביו ושלאמו תוספת." ולא דא היא קדמיתא? אלא שלא יוסיף, לא על שלאביו ולא על שלאמו. רבי חלבו, רב מתנא, יוסה בר מנשיא בשם רב: הלכה כרבי יהודה בן תימא. "מת לו מת, קורע; מת לו מת אחר, מוסיף על הקרע וקורע." עד איכן? אמר רבי חנינה: עד שהווי מגיע עד מבורו. תנא חד סב קמי רבי זעורא: אפלו נתמנה לו בגד כל שבגה, חיב לקרע. אמר ליה רבי זעורא: תדא דת אמר, בשאר הקרובים, אבל על אביו ועל אמו, אפלו לאחר בפה, חיב לקרע. "מת לו מת, קורע, מת לו מת אחר, מרחיק שלש אצבעות וקורע." שלמו מלפניו, מתחיל מאחוריו; שלמו מלמעלה, מתחיל מלמטה; שלמו אלו ואלו, רבי היה בריה דרבי אדא דיפו אמר: נעשה כפוחת. רבי חנינא בר פפא סלק גבי רבי תנחום ברבי חייה. נפק לגביה לביש סנמוריה. מהו סנמוריה? מאנין דלא חפיתין. אמר ליה: תדא מכן לד? אמר ליה: הכן הוה רבי יוחנן רבי עבד. אמר ליה: התפלל עלינו! אמר ליה: יסוג תרענתך. שפל אותה השנה, הדין מתוח כנגד המשפחה. דאמר רבי יוחנן: כל שבגה, התרב שלופה; עד שלשים, היא רופפת; לאחר שנים עשר חדש, היא חוזרת לתערה. למה התדבר דומה? לכפה של אבנים, כיון שנתרעעה אחת מהן, נתרעעו כלן. ואמר רבי זעור: אם נולד בן זכר באותה המשפחה, נתרפאת כל אותה המשפחה. מנין שאכל חיב לקרע מעומד? דכתיב: (איוב א, כ) "ויקם איוב, ויקרע את מעלו ויגז את ראשו." רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן: מכן שאבל צריך לקרע מעומד. פד דמדו רבי יוחנן, הורי רבי יסא לשלל למחר. פד דמדו רבי יסא, הורי רבי יהיה בר בא לנעל בו כיום. אמר רבי זעורא: ולא פליגי: מן דאמר "ישלל למחר", ינעל בו כיום, ומן דאמר "ינעל בו כיום", ישלל למחר. אמרו לו "מת ראובן", וקרע, ואחר כך אמרו לו "שמעון היה", כבר יצא ידי קרעו. אמרו לו "מת ראובן", וקרע, ואחר כך אמרו לו "קום היה, ומת", אית תני תני: יצא ידי קרעו. אית תני תני: לא יצא ידי קרעו. מן דאמר "יצא ידי קרעו", כבר קרע. מן דאמר "לא יצא ידי קרעו", שהרי על חי קרע. ועוד מן דאמר דתני:

[דף י"ח ע"ב]

קרע וחיורה בו נשמה, אם על אחר, אינו צריך לקרע, אם לאחר וכן, צריך לקרע. בפה הוא על אחר? כדי דבור. בפה הוא "כדי דבור"? רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: כדי שאלת שלום בין אדם לחברו. אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן: כדי שאלת שלום בין הרב לתלמיד, ויאמר לו "שלום עליך רבי?" רבי יוחנן הוה מסתמוד על רבי יעקב בר אדי, והוה רבי זעור חמי ליה ומטמר מן קמוי. אמר: הא תרתין מליו תדן בבליא עבד לי. תדא, דלא שאל בשלמי, ותדא, דלא אמר שמועתה מן שמי. אמר

ליה: בן אבון נהגין גבון. ועירא לא שאל בשלמיה דרבה, דאבון מקימין: (איוב כט, ח) "ראויני נערים ונחבוא, וישישים קמו עמו". [825] מי מהלכין, חמי ליה חד בית מדרש. אמר ליה: הכא הוה רבי מאיר יתיב ודרש, ואמר שמועתה מן שמויה דרבי ישמעאל, ולא אמר שמועתה מן שמויה דרבי עקיבה. אמר ליה: כל עמא ודעין דרבי מאיר תלמידיה דרבי עקיבה. אמר ליה: וכל עמא ודעין דרבי אלעזר תלמידיה דרבי יוחנן. ומה מעבור קמי אדורי צלמא? אמר ליה: ומה, את פליג ליה איקר? עבור קמוי וסמי עינזי? אמר ליה: יאות רבי לעזר אבד לה, דלא עבר קפוד. אמר ליה: יעקב בר אדי, יודע את לפיסי? ורבי יוחנן בעי דיימרון שמועתה מן שמויה? אף דוד פגש עליה רחמים, אמר: (תהלים סא, ח) "אגודה באהלקה עולמים". רבי פינחס, רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: וכי עלת על לב דוד שהוא תיה לעולם? אלא כך אמר: אזכה שיהו דברי נאמרים בכתי כנסיות ובכתי מדרשות. ומה הניא ליה? בר נזירא אמר: האומר שמועה משם אומרה, שפתותיו רוחשות בקבר מה טעמא? (שיר השירים ז, י) "דוכב שפתי ישנים", ככמר זה שלענבים שהוא זב מאליו. רבי חנינא בר פפא ורבי סימון, חד אמר: כהן דשתי קונדיטון, וחרנה אמר: כהן דשתי חמר עתיק. אף על גב דהווא שתי ליה, טעמיה בפמיה. אין דור שאין בו ליצנים. ומה היו פריצי הדור עושיין? היו מהלכין אצל הלונותיו שלדוד ואומרים: אמת יבנה בית המקדש? אימתי "בית יי גלד"? והוא אומר: אף על פי שהן מתפניין להכעיסני, יבא עלי שאני שמח בלבי: (תהלים קכב, א) "שמחתי באמרים לי, בית יי גלד". (דברי הימים א יז, יא-יב) "והיה כי מלא ימיה ללכת עם אבתיה, ותקומותי את ורעה אחריה אשר יהיה מבגדה, ותכניותי את מלכותו, הוא יבנה לי בית". אמר רבי שמואל בר נחמן: אמר הקדש ברוך הוא לדוד: דוד, ימים מלאים אני מונה לה, אין אני מונה לה ימים חסרים. בלום שלמה בנה בונה בית המקדש, לא להקריב בתוכו קרבנות? [826] חביב עלי משפט וצדקה שאות עושה יותר מן הקרבנות. מה טעמא? (משלי כא, ג) "עשה צדקה ומשפט נבחר ליי מזבח."

הלכה ח משנה אין מניחין את המטה ברחוב, שלא להרגיל את ההספד; ולא שלנשים לעולם, מפני הכבוד. נשים במועד מענות, אכל לא מטפחות. רבי ישמעאל אומר: הפסוכות למטה מטפחות.

גמרא על כל המתים בלן, הוא דוחה במטה, ואינו מרבה בעסקו. על אביו ועל אמו, מרבה בעסקו ואינו דוחה במטה, שכל המרבה בעסקו על אביו ועל אמו, תרי זה משבת. אם היה שעת דחק או עונות גשמים, אפלו על אביו ועל אמו אינו מרבה בעסקו ודוחה במטה. על כל המתים אינו מבדיל קנה שפה, אלא על אביו ועל אמו. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כל קרע שאינו מבדיל קנה שפה, תרי זה קרע של תפלות. רבי יוחנן פליג על רבי יודה בתרתי. רבי יוחנן שמע דרבי חנינה תשיש. סלק, בעי מבקרתייה. גו אטרטא שמע דדמו. נחת מן חמריה, ואפיק מניו טביא דשבתא וכו'.

[דף י"ט ע"א]

כּי דתנינן תמן: כהן גדול פּורם מלמטון, ויהודיט מלמעלן. רבי לעזר בשם כהנא: "למעלן", למעלן
מקנה שפה; "למטון", למטה מקנה שפה. רבי יוחנן אומר: למטה מפוש. ואתיא דרבי לעזר בשם כהנא
כּרבי יודה. אן כּרבי יודה, לא יפרם כל עקר! מיי כּדון? חמר הוא כּכהן גדול, שאינו מבדיל קנה שפה.
"על כל המתים, הוא שולל לאחור שבעה ומאחה לאחור שלשים. על אביו ועל אמו, אינו מאחה
עולמית." תני בשם רבי נתן: האשה שוללת מיד, ומאחה לאחור שלשים; על אביה ועל אמה, אינה
מאחה עולמית. אי זהו אחוי? כּאריג. "הפלם והקפּש אין מעכבין." "על כל המתים, אינו קורע אלא
העליון בלבד; על אביו ועל אמו, אפלו עשרה זה על גבי זה. אין אפיקרסין מעכבת. האשה אינה
קורעת אלא העליון בלבד." תני: "רבי שמעון בן אלעזר אומר: האשה קורעת את הפנימי והפּכתו
לאחוריה, [827] והזרת וקורעת את השאר." "על כל המתים, הוא אסור כּגהוין עד שלשים; על אביו
ועל אמו, עד שנים עשר חדש." אי זהו גהוין? כּלי צמר כּגהוין חדשים, וכלי פשתן כּגהוין לבנים.
"על כל המתים, הוא אסור כּתגלחת עד שלשים; על אביו ועל אמו, עד שישלח פּרע, או עד שישגערו
בו כּבריו." כּהדא: רבי שמואל בר אבדימי, דמכת אמויה רמי מועדא תמניא יומין. אתא שאל לרבי
מנא, אומר ליה: כּל דכּר שהוא תלוי בשבעה ושלשים, הרגל מפסיק. ברם הכא, עד שישלח פּרע, או
עד שישגערו בו כּבריו. "על כל המתים, אינו מנגלה את לבו, אלא על אביו ועל אמו. דכּרי רבי מאיר.
רבי שמואל בר אבדימי בשם רבי תנחום: מפני שבטלה ממנו מצות 'כּבד'." "על כל המתים, אסור
לילך כּסחורה עד שלשים יום; על אביו ועל אמו, עד שישגערו בו כּבריו ויאמרו לו 'צא עמנו'." "על
כל המתים, הוא אסור לילך כּסעודה עד שלשים יום; על אביו ועל אמו, עד שנים עשר חדש. אם היתה
חבורת מצוה, או קדוש החדש, מתר." "הרי שהיה מחליף כּגדים כל שבעה, תיב לקרע את כּלן." רבי
היה רבא ורבי חמא אבוי דרבי הושעיה, תריהון אמרין: [828] כּלהן אסורין באחוי. בר קפרא אומר:
אין לך אסור באחוי אלא יום הראשון בלבד. אומר רבי חנינא: פלגו אחריו ביניהון: מן דמר 'כּלהן
אסורין באחוי', עושה שאר תימים כּיום הראשון. אפלו יש עליו כּפה כּגדים, תיב לקרע את כּלן. מן
דמר "אין לך אסור באחוי אלא יום הראשון בלבד", עושה שאר תימים תוספת. אפלו יש עליו כּפה
כּגדים, אינו קורע אלא העליון בלבד.

הלכה ט משנה ובראשי חדשים, כּתנפה וכפורים, מענות ומטפחות כּזה וכזה, אכל לא מוקוננות.
נקבר המת, לא מענות ולא מטפחות. אי זה הוא עינוי? שכלן עונות באחת; וקינה? שאחת מדברת,
ובכל עונות אחריה, שצאמר: (ירמיה ט, יט) "ולמדנה כּנתיכם נהי, ואשה רעותה קינה". אכל לעתיד
לכא מה הוא אומר? (ישעיה כה, ח) "בלע תפנות לנצה, ומחה יי אלהים דמעה מעל כל פנים" וגו'.

גמרא רבי תנחום בר עלי דמוך בהנפתא. רבי יוסא דמוך בריש ירחא דניסן. עבדיו לון אבריא. סברין מימר, מן דעתון דרבנין, ובדקון ואשכחון דלא מן דעתון דרבנין. רבי קריספא דמוך במועדא, ועבדיו ליה אבריא. סברין מימר, מן דעתיה דרבי אמי. ובדקון ואשכחון דלא מן דעתיה דרבי אמי. רבי חלבו, רבי בא בר זבדא בשם רב:

[דף י"ט ע"ב]

אפלו לשעדה. מן הדא: (במדבר כ, א) "ותמת שם מרים, ותקבר שם". ואנן חמי רבנין עניין בדבורא. אמר רבי ירמיה: חברים זריזין הן, ואינן באין לידי הספד. תני: "אין מוליכין חלילין לבית האבל, אבל מוליכין חלילין לבית השמחה ולבית המשונה".

הדרן עלה מסכת מועד קטן והדרה עלה. דעתו עלה מסכת מועד קטן ודעתה עלה. לא נחנשי מנה מסכת מועד קטן ולא תנשי מנה. לא בעלמא הדיו ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רביש בר פפא, סוהב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך פמינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמה ולמדי תורתך:

מאיבי תחמני מן דתך, מי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בהקיה, למען לא אבוש: לעולם לא אשיב פקודיה, מי כם חיינני: ברוך אתה יי, למדני הקיה: אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משמימים והם משמימים, אנו משמימים לדברי תורה והם משמימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תזרידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בה.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, פשם שעורתי לסיים מסכת מועד קטן, מן שעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם, לתלמוד וללמוד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך באהבה.

זכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, ועמוד לי ולרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקום בי, בהתהלכה תנחה אתה, בשכבה תשמור עליה, ובהקיצות היא תשיחה: מי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לה שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וקבוד: יי עז לעמו ויהו, יי יברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' חמש עשרה נשים פטורות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן הייבום עד סוף העולם. בתו ובת בתו ובת בנה ובת אשתו ובת בנה ובת בתו וחמותו ואם חמותו ואם חמיו אחותו ואחות אמו ואחות אשתו אשת אחיו מאמו ואשת אחיו היא בעולמו וכלתו:

גמרא כתי' (ויקרא ו) מצות תאכל לפי שהית' בכלל היתר ונאסרה וחזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון תלמוד לומר מצות תאכל מצוה. כיוצא בו (דברים כה) יבמה יבא עליה מצוה לפי שהיתה בכלל היתר ונאסרה וחזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון ת"ל יבמה יבא עליה מצוה ר' יוסי פתר מתניתא מצות תאכל מצוה לפי שהיתה בכלל היתר עד שלא הקדישה רוצה לוכל אוכל שלא לוכל אינו אוכל הקדישה ונאסרה קרב קומצה וחזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון רוצה לוכל אוכל שלא לוכל אינו אוכל ת"ל מצות תאכל מצוה. כיוצא בו יבמה יבא עליה מצוה לפי שהיתה בכלל היתר עד שלא נישאת לאחיו רצה לכנס כונם שלא לכנס אינו כונם נישאת לאחיו ונאסרה ומת אחיו בלא בנים חזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון רצה לכנס כונם שלא לכנס אינו כונם ת"ל יבמה יבא עליה מצוה. רב הונא פתר מתני' מצות תאכל מצוה לפי שהיתה בכלל היתירה עד שלא קדשה רוצה לוכל חמין אוכל מצוה אוכל הקדישה ונאסרה קרב קומצה חזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון רוצה לוכל חמין אוכל מצוה אוכל ת"ל מצות תאכל מצוה. כיוצא בו יבמה יבא עליה מצוה לפי שהיתה בכלל היתר עד שלא נישאת לאחיו רצה לכנס לשם תואר כונם לשם מומן כונם נישאת לאחיו ונאסרה מת אחיו בלא בנים חזרה והותרה יכול תחזור להיתירה הראשון רצה לכנס לשם תואר כונם לשם מומן כונם תלמוד לומר יבמה יבוא עליה מצוה. אתיא דרבי הונא כאבא שאול דתנא אבא שאול אומר הכונם את יבמתו לשום נוי או לשום דברים אחרים הרי זו בעילת זנות וקרוב להיות הוולד ממזר

[דף א' ע"ב]

מה אבא שאול בר' עקיבה דר' עקיבה אמר יש ממזר ביבמה מה דא"ר עקיבה ביבמה שזינתה מה דאמר אבא שאול ביבמתו אתיא בר' יוסי בר הלפתא דרבי יוסי בן הלפתא ייבם את אשת אחיו חמש חרישות חרש וחמש נמייעות נמע ודרך סדין בעל אילו הן רבי ישמעאל בי ר' יוסי ר' לעזר בי ר' יוסי ר' מנחם בי ר' יוסי ור' הלפתא בר' יוסי רבי אבדימוס בי ר' יוסי. כתיב (ויקרא יח) ערות אשת אחיך

לא תגלה משמע הוא בין אשת אחיו מאביו בין אשת אחיו מאמו בין אשת אחיו שהיה בעולמו בין אשת אחיו שלא היה בעולמו בין לחיים בין לאחר מיתה בין שיש לו בנים בין שאין לו בנים הותרה מכללה על ידי ייבום יכול לכל דבר נאמר כאן (דברים כה) כי ישבו אחים יהדיו ונאמר להלן (בראשית ה) שנים עשר עבדיך אחים אנחנו מה אחים שנאמר להלן באחים מן האב

[דף ב' ע"א]

הכתוב מדבר אף אחים שנאמר כאן באחים מן האב יהדיו פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו ומת א' מהן הן מבחיים אפי' גירשה ומת זו פטורה ובן אין לו הא אם יש לו בן פטורה וכתוב (ויקרא יח) כי את כל אשר יעשה מכל התועבות האל ונכרת והלא אשת אחיו בכלל כל העריות הוית והותרה מכללה על ידי ייבום יכול אף שאר כל העריות הותרו מכללן על ידי ייבום. רבי זעירה בשם רבי יוסי בן חנינה עליה יבמה יבא עליה מה עליה שנאמר להלן באחין מן האב הכתוב מדבר אף עליה שנאמר כאן באחין מן האב הכתוב מדבר. ר' בנימין בר גידל ור' אחא הוו יתבין אמר רבי אחא

[דף ב' ע"ב]

הדא דרבי יוסי בן חנינה. א"ל ר' בנימין בר גידל או מה עליה שנאמר להלן בשאינה יבמה הכתוב מדבר אף עליה שנאמר כאן בשאינה יבמה הכתוב מדבר. א"ל רב אחא התורה אמרה ביבמה ואת אומר בשאינה יבמה א"ל ר' בנימין בר גידל התורה אמרה בשאינה יבמה ואת אומר ביבמה. ואיפיד ר' אחא לקיבליה. א"ר יוסי לא דרבי אחא פליג אלא דהוא מקפד על לישנא דשמע מן רביה מה כדון יבמה יבא עליה מה עליה שנא' להלן בשאינה יבמה אף עליה שנאמר כאן אפי' יבמתו אמרה תורה (ויקרא יח) ואשה אל אחותה לא תקח אין לי אלא היא צרתה מניין ת"ל לצרור לא לצרתה ולא לצרת צרתה. אין לי אלא אחות אשתו שאר כל העריות מנין ר' זעירה בשם ר' יוסה בר חנינה קל והומר מה אחות אשתו מיוחדת ערוה שיש לה היתר לאחר איסורה הרי היא אסורה להתייבם. שאר כל העריות שאין להן היתר לאחר איסורן לא כל שכן. מה זו ערוה פוטר צרתה אף שאר כל העריות פוטרות צרותיהן עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל תני ר' ישמעאל קל והומר מה אחות אשתו מיוחדת ערוה שהיבין על זדונה כרת ועל שגגתה הטאת הרי היא אסורה להתייבם אף כל ערוה שהיבין על זדונה כרת ועל שגגתה הטאת תהא אסורה להתייבם. מה נפיק מן ביניהון אלמנה לכהן גדול מאן דמר ערוה שיש לה היתר לאחר איסורה זו הואיל ואין לה היתר לאחר איסורה הרי היא אסורה להתייבם מאן דמר ערוה שהיבין על זדונה כרת ועל שגגתה הטאת הרי זו אסורה להתייבם זו הואיל ואין היבין על זדונה כרת ועל שגגתה הטאת תהא מותרת להתייבם. ר' אייבו

בר נגרי קריספי בשם רשב"ל (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר זו אשה שהיא זרה לו אמרה התורה לא תהיה לו לאשה אפי' מצוה. מעתה לא תהא צריכה חליצה אמר ר' ירמיה יבמתו יבמתו התורה ריבתה בחליצה. אי יבמתו יבמתו התורה ריבתה בייבום. תני רבי ישמעאל (דברים כה) מאן יבמי זו שמיאן יבמי לא שמיאינו שמים. מעתה לא תהא צריכה חליצה. הווי צורכה להון דאמר רבי ירמיה יבמתו יבמתו

[דף ג' ע"א]

התורה ריבתה בחליצה. רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעורה אלמנה לכהן גדול מהו שתהא צריכה חליצה. אמר לא איפשר לומר קידושין תופסין בה ואת אומר אינה צריכה חליצה. א"ל הרי איילונית קידושין תופסין בה ואת אומר אינה צריכה חליצה. א"ל הרי איילונית מטעם אחר הוצאתה (דברים כה) אשר תלד יצתה זו שאינה יולדת. עד שאת למד כל העריות מאחות אשתו לאיסור למד כל העריות מאשת אחיו להיתר. א"ר מנא למידין שני איסורין משני איסורין. ואין למידין שני איסורין מאיסור אחד. ר' לעזר בשם ר' אבון כל דבר שהוא בא מחמת הגורם במל הגורם במל האיסור ודבר שאינו בא מחמת הגורם אף על פי שבמל הגורם האיסור במקומו. ומה אית לך אמר רבי יוסי כי ר' בון כגון אילו חמש עשרה נשים שלא תאמר בתו עד שלא נישאת לאחיו אסורה לו נישאת לאחיו מותרת לו. לוי בר סוסי בעא קומי רבי ניתני שש עשרה נשים אמו אנוסת אביו נשואה לאחיו מאביו אמר ליה ניכר אותו האיש שאין לו מוח בקדקדו ולמה אמר ליה בגין דר' יודה דר' יודה אוסר באנוסת אביו ובמפותת אביו ולא מודי ר' יודה שאם קידש שתפסו בה קידושין אלא בגין דתנינן שש עריות חמורות מאילו מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות. ותני ר' חייה כן אם יכולות להינשא לאחיו שלא בעבירה צרותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום ומכולם אין לך אלא אמו אנוסת אביו נשואה לאחיו מאביו. למה לא תניתה. בגין דתניתה ר' חייה לא ניתנינה כל שכן ניתנינה. אלא בגין דתנינן אחותה שהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת ואת משכה בכלהון

[דף ג' ע"ב]

אחותו שהיא יבמתה מתייבמת חוץ מאמו אנוסת אביו נשואה לאחיו מאביו. יצחק בר איסמיה אמר רשב"ל בעי ניתני שש עשרה נשים חליצה פותרת צרתה. א"ר יעקב דרומיאי קומי ר' יוסי ולמה לא תניתה בגין ר' עקיבה דאמר ר"ע יש ממזר בחלוצה ניתנינה על דרבנן לא אתנינן מיתני אלא מילין דכל עמא מודיי בהון אתיאי דיצחק בר איסמיה כרבי אמי רבי יסא אמר איתפלגון ר'

יוחנן ורשב"ל. ר' יוחנן אמר הוא אינו חייב על החלוצה והאחין חייבין על החלוצה בין הוא ובין אחים חייבין על הצרה. רשב"ל אמר בין הוא בין אחין אינן חייבין לא על החלוצה ולא על הצרה. רבי אמי מחליף שמועתא אמר רבי זעירא קומי רבי יסא והא רבי אמי מחליף שמועתא אלא דעון דעון אית לרבי יוחנן ואפילו תאמר דעון דעון אית לר' יוחנן דעון דעון אית לר"ש בן לקיש. מילתיה דיצחק בר איסמייא מסייעא לרבי אמי. ומיליהון דרבנן מסייעין לרבי יסא. דאמר רבי ירמיה רבי בא תריהון בשם רבי חייה בר בא

[דף ד' ע"א]

הכל מודין בצרה שהוא חייב. מה פליגין בחלוצה ר' יוחנן אמר הוא אינו חייב על החלוצה והאחין חייבין על החלוצה מיליהון דרבנן אמרי חליצה פטור שמעון בר בא בעא קומי רבי יוחנן מה בין חולץ ומה בין מגרש. א"ל את סבור חליצה קניין אינה אלא פטור אין האחין חייבין עליה משום אשתו של חולץ אבל חייבין עליה משום אשתו של מת ר' יודן בעא כמה דאמר בין הוא בין אחין אינן חייבין על החלוצה אבל חייבין על הצרה.

[דף ד' ע"ב]

ניחא הוא אינו חייב על החלוצה שכבר נראה לפטור בה. וחייב על הצרה שלא נראה לפטור בה. אחין מה בין חלוצה אצלו. מה בין צרה אצלו. חזר ואמר אין את יודע משם מה את מחייבו אין משום אשתו של חולץ אי משום אשתו של מת. אמר ר' יוסי מה את סבור חליצה קניין אינה אלא פטור אין האחין חייבין עליה משום אשתו של חולץ. אבל חייבין עליה משום אשתו של מת. ר' יודן בעי כמהן דאמר הכל מודין בצרה שהוא חייב. קידש אחד מן השוק את אחת מהן ובא היבם וחליץ לה ובא עליה נפקעו ממנה קידושין חליץ לחבירתה ובא עליה למפריעה חלו עליה קידושין אמר ר' שמי לא כן אמר ר' ינאי נמנו שלשים וכמה זקנים. מניין שאין קידושין תופסין ביבמה תלמוד לומר (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר שלא יהא לה הוייה אצל אחר. אמר ליה ר' יוחנן ולא מתניתא היא או לאהר שיחלוץ לך יבמוך אינה מקודשת

[דף ה' ע"א]

והיה ר' יוחנן מקלם לה (ישעיהו מו) חולים זהב מכים (משלי ג) בני אל יליוזו מעיניך (משלי כז) חכם בני ושמוח לבי (משלי ט) תן לחכם ויחכם עוד (משלי א) ישמע חכם ויוסף לקח. אמר ר' שמעון בן לקיש בתר כל אילין קילוסייא יכול הוא אנא פתר לה בר' עקיבה דר' עקיבה אומר יש ממזר ביבמה.

מסכת עבודה זרה פרק רביעי

ד, המוכר עבדו לעובד כוכבים - הרי זה יצא בן חורין, וצריך גט שחרור מרבו הראשון. רבן שמעון בן גמליאל אומר: במה דברים אמורים? בזמן שלא כתב לו אונו, אבל כתב לו אונו - זה הוא גט שחרורו. בין שמכרו לו, בין שנתנו לו במתנה - יצא בן חורין, שמא יצא לרשות שאינה רשות להן עליו. אם עשה עליו העובד כוכבים נימוסות - יצא בן חורין. ואם לאו - לא יצא בן חורין. נטלו בחובו, או שנפל לו בסיקריקון - יצא בן חורין. ירש עבדים מן העובד כוכבים, עד שלא באו לרשותו - מתר למוכרן לעובד כוכבים. משבאו לרשותו - אסור למוכרן. וכן אתה אומר ביני נסך: עד שלא בא לרשותו - דמיו מתרין, משבא לרשותו - דמיו אסורין. ישראל ועובד כוכבים שלקחו מקח בשתפות, וחזר ולקחו מקח אחר בשתפות, לא יאמר לו: טול אתה דברים שבמקום פלוני במקח ראשון, ואני דברים שבמקום פלוני במקח שני. אבל אומר לו: טול אתה דברים שבמקום פלוני, ואני דברים שבמקום פלוני במקח ראשון. טול אתה דברים, ואני דברים שבמקום פלוני במקח שני:

ד, המוכר עבדו בחוזה לארץ - יצא בן חורין וצריך גט שחרור מרבו שני. רבן שמעון בן גמליאל אומר: פעמים יוצא, פעמים אינו יוצא. כיצד? אומר לו: אני פלוני בן פלוני מוכר אני עבדי פלוני לפלוני אנטיוכי - יצא בן חורין. לפלוני אנטיוכי השרוי בלוד - לא יצא בן חורין. ירשו עבדים בחוזה לארץ, עד שלא באו לארץ - מתר למכרן לחוזה לארץ. משבאו לארץ - אסור למכרן לחוזה לארץ.

עבד שפרח בחוזה לארץ - אין רבו רשאי למוכרו. יצא עבד עם רבו לסוריא לפיקך אם מכרו שם - הרי זה מכור. עבד שיצא עם רבו על מנת לחזור - כופין אותו לחזור.

על מנת שלא לחזור - כופין אותו שלא לחזור. בא מחוזה לארץ על מנת לחזור - אין כופין אותו לחזור. שלא לחזור - כופין אותו שלא לחזור:

ד, המוכר עבדו ליריד של עובדי כוכבים - דמיו אסורין, ויוליך לים המלח, וכופין את רבו שיפדנו אפילו מאה בדמיו ויוציאנו לחרות. נמצאת אומר: הנושא ונותן ביריד של עובדי כוכבים, בהמה - תעקר, כסות וכלים - ירקבו, ומעות וכלי מתכות - יוליך הנאה לים המלח. פרות, את שדרכו לישפך - לישפך, לשורף - ישורף, ליקבר - יקבר. רבי יוסי אומר: עבודת כוכבים - שוחק וזורה לרוח או מטיל לים. אמרו לו: אף היא נעשית זבל, שנאמר (דברים יג): "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם" וגו'. אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (דברים ט): "ואת חטאתכם אשר עשיתם וגו'. אמרו לו: משם ראיה? (שמות לד) "ויזר על פני המים וישק את בני ישראל" מלמד: שבדקן כדרך שבדקין את הסוטות. אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (שמואל ב ה): "ויעזבו את עצביהם". אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (מלכים א טו): וגם מעכה אם אסא המלך ויסרה מגבירה אשר עשתה מפלצת וגו'. אמרו לו: משם ראיה? (שם) ויכרת אסא את מפלצתה וגו'. אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (מלכים ב יח): וכתת נחש הנחשת וגו'. אמרו לו: וכי עבודת כוכבים היה? והלא משה עשאו! מלמד שטעו ישראל אחריו עד שבא חזקיה ובנו.

מסכת עבודה זרה פרק חמישי

ה, אין אוצרין בארץ ישראל דברים שיש בהן חיי נפש, כגון: שמנים, יינות, וסלתות, ופרות. אבל דברים שאין בהן חיי נפש, כגון: כמון ותבלין - הרי זה מתר. ואוצרין שלש שנים, ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית. במה דברים אמורים? בלוקח מן השוק, אבל בכונס בתוך ביתו, אפלו עשר שנים - מתר לאלתר. ובשנת בצרת, אפלו חורבין - לא יאציר מפני שמטיל מארה

בשערים. אין משתכרין בתבואה, אבל משתכר ביין ובשמן וקטניות. אמרו על רבי אלעזר בן עזריה: שהיה משתכר ביין ובשמן כל ימיו. אין מוציאין מסוריא דברים שיש בהן חיי נפש, כגון: יינות, שמנים, וסלתות. רבי אומר: אומר אני: שמוציאין יין לסוריא, מפני שממעט את התפלה. וכשם שאין מוציאין לסוריא, כך אין מוציאין להפרכיא. רבי יהודה מתיר מהפרכיא להפרכיא:

הב, ישרה אדם בארץ ישראל אפלו בעיר שרבה עובדי כוכבים, ולא בחוצה לארץ אפלו בעיר שקלה ישראל. מלמד: שישבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה. והקבור בארץ ישראל - כאלו הוא קבור תחת המזבח. לא יצא אדם לחוצה לארץ, אלא אם כן היו חטין סאתים בסלע. אמר רבי שמעון: במה דברים אמורים? בזמן שאינו מוציא לקח. אבל בזמן שמוצא לקח, אפלו סאה בסלע - לא יצא. וכן היה רבי שמעון אומר: אלימלך - מגדולי הדור ומפורסי צבור היה. ועל שיצא לחוצה לארץ - מת הוא ובניו ברעב, והיו כל ישראל קיימין על אדמתן, שנאמר (רות א): ותהם כל העיר עליהן, מלמד: שכל העיר קיימת, ומת הוא ובניו ברעב. הרי הוא אומר (בראשית כח): ושכתי בשלום אל בית אבי, שאין תלמוד לומר והיה ה' לי לאלהים. ואומר (ויקרא כה): לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים, כל זמן שאתם בארץ כנען - הריני לכם אלוה, אין אתם בארץ כנען - איני לכם לאלוה. וכן הוא אומר (יהושע ד): כארבעים אלף חלוצי הצבא. ואומר (יהושע ב): כי נתן בידי את יושבי הארץ וגו'. וכי עלתה על דעתך שישארל מכבשים את הארץ לפני המקום? אלא כל זמן שהם עליה - כלה נכבשה. אינן עליה - כלה אינה נכבשת. וכן דוד אמר (שמואל א כו): כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' וגו', וכי תעלה על דעתך שדוד המלך עובד עבודת כוכבים? אלא שהיה דוד דורש ואומר: כל המניח את ארץ ישראל בשעת

שלום ויוצא - כאלו עובד עבודת כוכבים, דכתיב (ירמיה לב): ונטעתים בארץ הזאת באמת, אינן עליה - אין נטועין לפני באמת, לא בכל לבי ולא בכל נפשי. רבי שמעון בן אלעזר אומר: ישראל שפחוצה לארץ - עובדי עבודת כוכבים בטורה הן. כיצד? עובד כוכבים שעשה משתה לבנו, והלך וזמן את כל היהודים שבעירו, אף על פי שהן אוכלין משלהן ושותין משלהן, ושמש שלהן עומד על גבי עובדי עבודת כוכבים הן, שנאמר (שמות לד) וקרא לך ואכלת מזבח:

הג, אלו הן עורות לבובין, כל הקרוע כנגד לבן, ועשה כמין ארבה. אבל אם היה משוף - הרי זה מתר. הכבשין ושלקות של עובדי כוכבים שדרכן לתת בהן יין וחמץ, וחרס הדריני - אסור בהנאה; דברי רבי מאיר. וחקמים אמרים: אין אסורין אסור הנאה. זיתים השלחים הנמכרים על פתחי מרחצאות - אסורים באכילה ומתירין בהנאה. רבי יוסי אוסרן אף בהנאה, מפני שמזלפים עליהן חמץ כדי שיהו חולצין את גרעיניהם:

הד, הדרורין והקרבנות של עובדי כוכבים ויין ישראל בהן - אסור בשתייה ומתיר בהנאה. העיד שמעון בן גודיא לפני בנו של רבן גמליאל משם רבן גמליאל הזקן: שמתר בשתייה, ולא הודה לו. נודות העובדי כוכבים, רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יהושע בן קפוס: אין עושין שטיחים לבהמה. נודות העובדי כוכבים, גוררין - מתירין, חדשים, זפותין אסורין. עובדי כוכבים עובדים ורוכבים, וישראל עומד על גביו - כונס לתוכו יין ואינו חושש. קנקנין של עובדי כוכבים, חדשות - מותרות, וישנות - אסורות. שכנסו בה עובדי כוכבים מים - מתר ישראל להכניס לתוכו יין. ושכנסו בה עובדי כוכבים יין - ישראל ממלא אותה מים שלשה ימים מעת לעת, ומכניס לתוכו יין ואינו חושש. ושכנסו בה

עובד כוכבים יין, וישׁאל ציר ומוריס -
מתר ישראל אחר להכניס לתוכה יין.

הה, לוקחין מן העובדי כוכבים תבואות,
קטנית, וגרוגרות, ושום וכבצלים מכל מקום,
ואינו חושש משום טמאה. האוג - בכל
מקום טהור. הארו - בכל מקום טהור. נאמן
הציד לומר: "זה עוף טמא, וזה עוף טהור".
נאמן עם הארץ לומר: "כבשין אלו טמאין,
וכבשין אלו טהורין, ולא רבצתי עליהן את
המשקין". אבל אין נאמן לומר: "דגים אלו
צדתיים בטרהרה, ולא נעתי עליהן את
המכמרת". הקפריסין, המוטליא, והחמין
שלהן - מתרין. ביצה צלוייה שלהן - אסורה.
רבי יהודה ובית דינו התירו שמן של עובדי
כוכבים במנין. פת שאפאה עובד כוכבים
שלא במעמד ישראל - הרי זו אסורה. פת
שאפאה ישראל אף על פי שהעובד כוכבים
לשה, וגבינה שהעמידה ישראל אף על פי
שהעובד כוכבים עבדה - הרי זו מתרת.
ישראל יושב בסוף עדרו, והעובד כוכבים
חולב ומביא לו, ואינו חושש.

הו, איזו היא טרית שאינה טרופה? כל
שהשדרה והראש נכרין. איזהו ציר שיש בו
דגה? כל שכלבית אחת או שתי כלביות
משוטטות בתוכו. חתיכה שיש בה סימן,
בין בכלן בין במקצתן אפלו באחד (טמאה)
- הרי זו מתרת. מעשה שהביאו גרבין של
חתיכות ממין אחד בעכו, ולא נמצא סימן
אלא באחד מהן, ובא מעשה לפני חכמים,
והתירו את כלן. מוריס אמן - הרי זה מתר.
רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף חלק אמן
- הרי זה מתר. יין מבשל ואלונתית - הרי
אלו אסורים, מפני שתחלתן יין. אלונתית
כבריתה - הרי זו מתרת. יין תפוחין, מן
הפתיק, ומן האוצר, מן הספינה - הרי זה
מתר. ואם היה נמכר בקטלון - מתרת. יין
תפוחים מן השוק - הרי זה אסור מפני
שמזדיף. חגבין והקופרין מן הפתיק מן
האוצר ומן הספינה - הרי אלו מתרין.
והמוכר בסליא לפני חנוני - אסורין מפני
שמרביצין עליהן יין כדי שיהיו יפין

למראית העין. מלח סלקונטית, שחורה -
מתרת, לבנה - אסורה; דברי רבי מאיר. רבי
יהודה אומר: שחורה - אסורה, לבנה
מתרת. רבי יהודה בן גמליאל אומר משום
רבי חנינא בן גמליאל: זו וזו הרי זו אסורה:

הז, אין לוקחין גבינת בית היניאקי, אלא מן
הממחה. ושלוקה - נלקחת מכל מקום. אין
לוקחין קרט של חלתית, אלא מן הממחה.
והעלה - נלקח מכל מקום. אין לוקחין יין
מסוריא, אלא מן הממחה. ולא מוריס, אלא
מן הממחה. ולא חתיכה שאין בה סימן,
אלא מן הממחה. ולא מלח סלקונטית, אלא
מן הממחה. ולא גבינת בית היניאקי, אלא
מן הממחה. ולא קרט של חלתית, אלא מן
הממחה. וכלן נאכלין אצל מי שאינו
ממחה, ואינו חושש:

מסכת עבודה זרה פרק שישי

ו,א וחכמים אומרים: אין אסור, אלא שיש
בידו מקל, או צפור, או כדור, סיף, עטרה,
וטבעת, צלם, ונחש. ועל מכבדים, כגון:
השירים, והנזמים, קטליות, טבעות - הרי
אלו אסורות. ועל המבזין, כגון: היורות,
מחמי חמין, הסיגנין, והקומקמין, והספלין,
והסדנין, והמטבע - הרי אלו מתרין. מצא
טבעת ועליה צורת חמה, צורת לבנה, צורת
דרקון - יוליף לים המלח. רבי יהודה אומר:
אף דמות וסרפס. טבעת שיש עליה עבודת
כוכבים, בזמן שהיא בולטת - אסורה
בהנאה, אם אינה בולטת - מתרת. בין כף
ובין כף - אסור לחתם בה. ושאין עליה
עבודת כוכבים - מתרת בהנאה, ומתר
לחתם. טבעת שיש עליה חותם - מתר
לחתם בה. רבי יהודה אומר: אם היה
חותמה שוקע - אסור לחתם בה מפני
שנעשה בולט, ומתר לתנה בידו, ושחותמה
בולט - מתר לחתם בה, ואסור לתנה בידו.
טבעת שיש עליה פרצוף - מתר לחתם בה.
רבי חנינא בן גמליאל אומר: של בית אבא
היו חותמין בפרצופות. רבי אלעזר בר צדוק
אומר: כל הפרצופות היו בירושלים, חוץ
מפרצוף האדם. העשוי כמין דרקון - אסור.

עולמת. בימוס שנפגם רבו - הרי זה מתר. מזבח שנפגם רבו - אסור עד שינתן.

ו, ג מקצה, שלו - אסור, ושל חברו - מתר. לפני הקדשו - אסור, לאחר הקדשו - מתר. מאימתי נקרא מקצה? משנעשה בו מעשה. איזהו נעבד? כל שעובדין אותו, בין בשגגה בין במזיד. איזה הוא מקצה? מקצה לעבודת כוכבים. אבל אמר: שור זה לעבודת כוכבים - לא אמר כלום, לפי שאין הקדש לעבודת כוכבים.

מסכת עבודה זרה פרק שביעי

ז, א פרה שפטמה בכרשיני עבודת כוכבים, ורדי גנה שזבלה בזבל עבודת כוכבים, ובור גנה שנטעה בעצי אשרה, ובור קלא אילן שרשם בעצי אשרה - ישרף. אחרים אומרים: מטילין אותה לחמר, עד שיקזרו מראיו לכמות שהיה. חלילין של עבודת כוכבים - אסור לספוד בהן. ואם היה מעלין שכר למדינה, אף על פי שהן עשויין לצורך עבודת כוכבים - מתר לספוד בהן. חגיגות של עבודת כוכבים - מתר לשכר מהן. גבאין של עבודת כוכבים - אסור לתן להן. אם היו מעלין שכר למדינה, אף על פי שהן עשויין לצורך עבודת כוכבים - מתר לתן להן. המיחד ביתו לעבודת כוכבים - כלו מטמא בביאה. והעובר לתוכה - כעובר בבית עבודת כוכבים. אם היתה דרך הרבים מפסקתה - אינו טמא אלא אותו דרך בלבד.

ז, ב הסומך ביתו לבית עבודת כוכבים - כלו מטמא בביאה. סמכו לו הן - אין כלו מטמא בביאה, אלא אותו כותל נדון מחצה למחצה, נפל - אסור לבנותו, בנאו - חזר לתחלתו. בנאוהו הן - אין כלו מטמא בביאה, אלא אותו הכתל נדון מחצה למחצה. המוכר ביתו לעבודת כוכבים - דמיו אסורין, ויוליך הנאה לים המלח. אבל עובדי כוכבים שאנסו את אחד ונטלו את ביתו והעמידו בו עבודת כוכבים - דמיו מתרין, וכותב ומעלה בערבאין. המכניס ראשו ורבו לבית עבודת כוכבים - טמא. כלי חרס שהכניס אחוריו

והדרקון תלוי בו - נוטלו ומשליכו, והשאר - הרי זה מתר. איזה הוא מין דרקון שאסור? רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שהציצין יוצא מצוארו. אבל אם היה חלק - הרי זה מתר.

ו, ב הלוקח גרוטאיות מן העובד כוכבים, ומוצא בהן עבודת כוכבים - נוטלה ומשליכה, והשאר - הרי זה מתר. עבודת כוכבים, עד שלא באת לרשותו - אומר לעובד כוכבים ומבטלה, שהעובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים בין שלו בין של חברו, בין עובדה בין שאינה עובדה, בין בשוגג בין במזיד, בין באנס בין ברצון. ישראל שעשה עבודת כוכבים - אסורה אף על פי שלא עבדה, לפיכך אין יכול לבטלה. עובד כוכבים שעשה עבודת כוכבים - מתרת עד שתעבד, לפיכך יכול לבטלה. רבי אומר משם רבי יעקב: אם עשאה לישראל מתחלה - אין יכול לבטלה. עובד כוכבים שמכר עבודת כוכבים לעובדיה - אסורה. שלא לעובדיה - מתרת. לזה עליה, נפלה עליה מפלת, שטפה נהר, או שנטלוהו לסטין, או שהניחוהו בעליה, כגון מלחמתו של יהושע, אם עתידין הבעלים לחזר עליה - אסורה, ואם לאו - מתרת. בימסיות שהעמידו עובדי כוכבים בשעת הגזרה, אף על פי שעברה הגזרה - הרי אלו אסורות. וכל עבודת כוכבים שבטלוה עובד כוכבים יכול תהא אסורה? תלמוד לומר (דברים ז): "פסילי אלהיהם תשרפון באש" את שנוהג בו משום אלוה - אסור, ואת שאינו נוהג בו משום אלוה - מתר. ושל ישראל, בין שנהג בו לשם אלוה, בין שלא נהג בו לשם אלוה - אסור. כיצד מבטלה? רבי מאיר אומר: עד שיפה בקורנס ויחבל. רבי שמעון אומר: אפילו רואה סטרה ונפלה - הרי זו בטלה. וחכמים אומרים: עובד כוכבים - מבטל עבודת כוכבים שלו ושל ישראל. וישראל - אין מבטל עבודת כוכבים של עובד כוכבים. [רבי] שמעון בן מנסיא אומר: עבודת כוכבים של ישראל - אין לה בטלה

לַעֲבֹדַת כּוֹכְבִים - טָמֵא. הַסִּפְסָלִיּוֹן וְהַקְּתָדְרִיּוֹת שֶׁהַכְּנִיס רָבוּ לְבֵית עֲבֹדַת כּוֹכְבִים - טָמֵאִין.

ז, כָּל מְקוֹמוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ לְשִׁבַּח עֲבֹדַת כּוֹכְבִים - מְכַנֵּין אוֹתָן לְגַנְאִי. אֶת שְׁקוֹרְאִין 'עֵין כּוֹס' - קוֹרִין אוֹתוֹ 'עֵין קוֹץ'. 'גְּרִיא' - קוֹרִין אוֹתוֹ 'גְּלִיא'. מִי שֶׁנִּפְדָּרוּ מֵעוֹתָיו לְפָנֵי עֲבֹדַת כּוֹכְבִים - לֹא יֵהָא שׁוּחָה לְפָנֵי וּמְלָקֵט, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאָה כְּשׁוּחָה לַעֲבֹדַת כּוֹכְבִים. אֲבָל הוֹפֵךְ לְאַחֲרָיו, וּמְמָקוֹם שְׂאִינוֹ נִרְאָה - מִתָּר. מֵעֵין מִים הַיּוֹצֵא מִבֵּית עֲבֹדַת כּוֹכְבִים - לֹא יֵהָא שׁוּחָה לְפָנֵי וְשׁוּחָה, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאָה כְּשׁוּחָה לְפָנֵי עֲבֹדַת כּוֹכְבִים, אֲבָל הוֹפֵךְ לְאַחֲרָיו וְשׁוּחָה. וּבְמָקוֹם שְׂאִינוֹ נִרְאָה וְשׁוּחָה - מִתָּר. פְּרָצוּפוֹת הַמְּטִילִין מִים לְכַרְפִּין - לֹא יִגִּיחַ פִּי עַל פִּי פְּרָצוֹף, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאָה כְּנוֹשֵׁק לַעֲבֹדַת כּוֹכְבִים. אֲבָל מְקַבֵּל בִּידוֹ וְשׁוּחָה. יִתָּר עַל כֵּן אֲמָרוּ: לֹא יִגִּיחַ פִּי עַל פִּי הַסִּילוֹן וְיִשְׁתָּה, מִפְּנֵי סִכְנַת נַפְשׁוֹת. שְׂאֵלוֹ פִּילוֹסוֹפִין אֶת הַזְּקֵנִים בְּרוּמֵי: אִם אֵין רְצוֹנוֹ בַּעֲבֹדַת כּוֹכְבִים, מִפְּנֵי מָה אֵינוֹ מְבַטְלָהּ? אָמְרוּ לָהֶן: אֵלוֹ לְדַבֵּר שְׂאִין הָעוֹלָם צָרֵךְ בְּהֵן הָיוּ עוֹבְדִין - הָיָה מְבַטְלוֹ, הָרִי הֵן עוֹבְדִין לְחַמָּה וְלִלְבָנָה לְכוֹכְבִים וְלַמְזֻלוֹת, יֵאבֵד עוֹלָמוֹ מִפְּנֵי הַשׁוּטִים! אֵלָּא הֵנָּח לְעוֹלָם שִׁינְהַג כְּמִנְהַגוֹ, וְשׁוּטִים שְׁקַלְקְלוּ - עֲתִידִין לִתֵּן אֶת הַדִּין. גִּבַּב זְרַעִים לְזֶרַע - לֹא סוֹפֵן לְצַמְחָה? בֵּא עַל אֶשֶׁת אִישׁ - אֵין סוֹפוֹ לֵילֵד? אֵלָּא הֵנָּח לְעוֹלָם שִׁינְהַג כְּמִנְהַגוֹ, וְשׁוּטִים שְׁקַלְקְלוּ - יְבוֹאוּ וְיִתְּנוּ אֶת הַדִּין.

ז, הַעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים הַעוֹבְדִין אֶת הַהָרִים וְאֶת הַגְּבָעוֹת, אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מִתְרִין, עוֹבְדֵיהֶן - בְּסִקְלָה. אֲדָם הַנֶּעֱבֵד, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתָּר, עוֹבְדָיו - בְּסִקְלָה. אֵיזְהוּ אֲשֶׁרָה? כָּל שֶׁהַעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים עוֹבְדִין וּמְשַׁמְרִין אוֹתָהּ וְאֵין טוֹעֲמִין מִפְּרוּתֶיהָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ אֲשֵׁרוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, חָרוֹשׁ שְׁבַכְפָּר פֶּטֶם, וְשַׁבְכְּפָר פְּגָשָׁה, שְׁקָמָה שְׁבַרְאֵי וְשַׁבְכְּרַמֶּל. אֲשֶׁרָה - זוֹרְעִין תַּחְתֶּיהָ יְרֻקוֹת בִּימֹת הַגִּשְׁמִים, אֲבָל

לֹא בִימֹת הַחֲמָה. הַחֲזִירִין - לֹא בִימֹת הַחֲמָה וְלֹא בִימֹת הַגִּשְׁמִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵף לֹא זְרַעִין וְלֹא יְרֻקִין בִּימֹת הַגִּשְׁמִים, מִפְּנֵי שֶׁהָעֲלִין נוֹשְׂרִין וְהָיָה לָהֶן לְזַבֵּל.

ז, הַנִּכְנָס תַּחְתָּיו - כְּנִכְנַס לְבֵית עֲבֹדַת כּוֹכְבִים. אִם הָיְתָה דְרָךְ הַרְבִּים מִפְּסָקָת - הָרִי זֶה מִתָּר. יִשְׂרָאֵל שְׁפָסַל אֶת הָאֲשֶׁרָה, בֵּין לְצָרְכוֹ בֵּין שְׁלֵא לְצָרְכוֹ - אֲסוּר. וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁפָסַל אֶת הָאֲשֶׁרָה, לְצָרְכָה - הֵיא אֲסוּרָה וְהוּא מִתָּר. לְצָרְכוֹ - בֵּין זֶה וּבֵין זֶה אֲסוּר. לֹא יַעֲלֶה אָדָם לְרֹאשׁ הַבַּיְמוֹס אֶפְלוֹ לְנוֹוֹלוֹ לְטַנְפוֹ, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יג): "וְלֹא יִדְבֹק בִּידֶךָ מֵאוֹמָה". לֹא יֵאמֵר אָדָם לְחַבְרוֹ: הִמְתֵּן לִי בְצַד עֲבֹדַת כּוֹכְבִים פְּלוֹנִית, וְאֵנִי אֲמַתִּין לָךְ בְּצַד עֲבֹדַת כּוֹכְבִים פְּלוֹנִית, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג): וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ וְגו'.

ז, עֲבֹדַת כּוֹכְבִים וְכָל מָה שְׁעָלֶיהָ - הָרִי זֶה אֲסוּרָה. מִצָּא עָלֶיהָ יַיִנוֹת שְׁמָנִים וְסִלְתוֹת, וְכָל דָּבָר שֶׁפִּיּוֹצֵא בּוֹ קָרַב עַל גְּבֵי הַמְּזֻבָּח - אֲסוּר. כָּלִים הַמְּשִׁתְּמָשׁוֹת בְּהֵן, בְּגוֹפָה - אֲסוּרִין, שְׁלֵא בְּגוֹפָה - מִתְרִין. אֵף כָּלִים הַמְּשִׁתְּמָשׁוֹת בְּהֵן וּבְגוֹפָה, גִּנְבוּס כּוֹמָרִים וּמְכָרוּם - הָרִי אֵלוֹ מִתְרִין.

כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דְּבָרִים ז): לֹא תַחַדֵּם כֶּסֶף. וְכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר: כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶן. כִּיִּצַד יִתְקַיְמוּ שְׁנֵי כְּתוּבִים הַלְלוֹ? בֵּין שֶׁגוֹפֵן לְבוּשׁ בְּהֵן, בֵּין שְׂאִין גּוֹפֵן לְבוּשׁ בְּהֵן - אֲסוּרִין. "עִמָּהֶן" אֶת שֶׁגוֹפָה לְבוּשׁ בְּהֵן - אֲסוּרִין, אֶת שְׂאִין גּוֹפָה לְבוּשׁ בְּהֵן - מִתְרִין. אֵף כָּלִים שֶׁגוֹפָה לְבוּשׁ בְּהֵן, גִּנְבוּס כּוֹמָרִים וּמְכָרוּם - הָרִי אֵלוֹ מִתְרִין. מְרַקוּלִים וְכָל מָה שְׁעָלָיו - הָרִי זֶה אֲסוּר. מִצָּא עָלָיו יַיִנוֹת שְׁמָנִים וְסִלְתוֹת, וְכָל דָּבָר שֶׁפִּיּוֹצֵא בּוֹ קָרַב עַל גְּבֵי הַמְּזֻבָּח - אֲסוּר. מְעוֹת וְכָלִים - הָרִי אֵלוֹ מִתְרִין. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: מְעוֹת וְכָלִים שְׁעַל גְּבֵי אֲבָן הָעֲלִיוֹנָה - הָרִי אֵלוֹ אֲסוּרִין. אֲבָנִים שֶׁנִּשְׂרוּ מִן הַמְּרַקוּלִים, אִם הָיָה נִרְאוֹת עִמוֹ - אֲסוּרוֹת, וְאִם לֹא - מִתְרוֹת. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ תְּפוּסוֹת לוֹ - אֲסוּרוֹת,

וְשֹׂאֵינָן תּוֹפּוֹסוֹת לוֹ - מִתְּרוֹת. יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵבִיא אֲבָנִים מִן הַמֶּרְקוּלִים - הָרִי אֵלּוֹ אֲסוּרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱסָרוּ לְעִבּוֹדַת כּוֹכָבִים. עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁהֵבִיא אֲבָנִים מִן הַמֶּרְקוּלִים - הָרִי אֵלּוֹ מִתְּרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּעִבּוֹדַת כּוֹכָבִים שֶׁהִנִּיחָה בְּעַלְיָהּ, וּמֶרְקוּלִים שֶׁנֶּעֱקָר מִמְּקוֹמוֹ - מִתָּר בְּהִנָּאָה. בְּזוֹרֵק אֲבָן בְּמֶרְקוּלִים מֵהוּ אוֹמֵר? (מִשְׁלֵי כו) כְּצוֹרֵר אֲבָן בְּמַרְגְּמָה כֵּן נוֹתֵן לְכִסְלֵי כְּבוֹד. כִּשְׁם שְׂזוֹרֵק אֲבָן בְּמֶרְקוּלִים - מִכְּבָדוֹ וְאִין יוֹדֵעַ כְּבוֹד, כִּךְ כֹּל הַמְּכַבֵּד רִשָּׁע - מִכְּבָדוֹ וְאִין יוֹדֵעַ כְּבוֹד. דְּבַר אַחֵר: כְּצוֹרֵר אֲבָן, כִּשְׁם שְׂזוֹרֵק אֲבָן בְּמֶרְקוּלִים - עוֹבֵד עִבּוֹדַת כּוֹכָבִים, כִּךְ כֹּל הַמְּכַבֵּד רִשָּׁע - הָרִי זֶה כְּעוֹבֵד עִבּוֹדַת כּוֹכָבִים. דְּבַר אַחֵר: כְּצוֹרֵר אֲבָן, כִּשְׁם שְׂזוֹרֵק אֲבָן בְּמֶרְקוּלִים - מִתְּחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, כִּךְ הַמְּשַׁתְּמֵשׁ בִּיצְרוֹ - מִתְּחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: בְּשׁוֹנָה לְתַלְמִיד רִשָּׁע מֵהוּ אוֹמֵר? כְּצוֹרֵר אֲבָן בְּמַרְגְּמָה, כִּשְׁם שְׂזוֹרֵק אֲבָן בְּמֶרְקוּלִים - עוֹבֵד עִבּוֹדַת כּוֹכָבִים, כִּךְ הַשׁוֹנָה לְתַלְמִיד רִשָּׁע - כְּעוֹבֵד עִבּוֹדַת כּוֹכָבִים.

מִסְכַּת עִבּוֹדָה זָרָה פְּרָק שְׁמִינִי

חא, בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִין: אִין בּוֹצְרִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְאִין דּוֹרְכִין עִם יִשְׂרָאֵל הָעוֹשֶׂה בְּטַמְאָה, אָבֵל דּוֹרְכִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים. חֲזָרוּ לוֹמֵר: אִין דּוֹרְכִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְאִין בּוֹצְרִין עִם יִשְׂרָאֵל הָעוֹשֶׂה בְּטַמְאָה, אָבֵל בּוֹצְרִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וּמוֹלִיכִין עִמוֹ חֲבִיּוֹת חֲדָשׁוֹת אָבֵל לֹא יִשְׁנוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מַאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶחָד חֲדָשׁוֹת וְאֶחָד יִשְׁנוֹת - מְסִיעִין אוֹתוֹ עַד שֶׁנִּתְעַלַּם מִשְׁנִיחֵן. נִתְעַלַּם מִשְׁנִיחֵן - נַעֲשֶׂה יִין נֶסֶךְ. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: אִין מְסִיעִין אֶת הַנְּחֻתוֹם הָעוֹשֶׂה בְּטַמְאָה, וְאִין מוֹלִיכִין עִמוֹ גְּרִיצוֹת לְתַנּוּר. חֲזָרוּ לוֹמֵר: מְסִיעִין אֶת הַנְּחֻתוֹם הָעוֹשֶׂה בְּטַמְאָה, וּמוֹלִיכִין עִמוֹ גְּרִיצוֹת לְתַנּוּר.

חב, יִשְׂרָאֵל הָעוֹשֶׂה עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּגַת - הָרִי זֶה מַעְלָה אֶת הַלְחָם לְגַבֵּי תּוֹפּוֹחַ, וּמוֹרִיד אֶת הַלְחָם מִגַּבֵּי תּוֹפּוֹחַ, אָף עַל פִּי שְׁהִיִּין צָף עַל יְדֵיו - מִתָּר, שְׂאִין דְּרָכָן לְנִסְפָּךְ כֵּן. וְהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים הָעוֹשֶׂה עִם יִשְׂרָאֵל בְּגַת - הָרִי זֶה מַעְלָה הַלְחָם לְגַבֵּי תּוֹפּוֹחַ, וּמוֹרִיד אֶת הַלְחָם מִגַּבֵּי תּוֹפּוֹחַ, אָף עַל פִּי שְׁהִיִּין צָף עַל גַּבֵּי יְדֵיו - מִתָּר שְׂאִין דְּרָכָן מִנְּסָכִים כֵּךְ. הַשּׁוֹקֵל עֲנָבִים בְּכַף מֵאֲזִינִים, אָף עַל פִּי שְׁהִיִּין צָף עַל גַּבֵּי יְדֵיו - מִתָּר שְׂאִין דְּרָכָן מִנְּסָכִין כֵּךְ. הַדּוֹרֵס עֲנָבִים בְּחִבִּית, אָף עַל פִּי שְׁהִיִּין צָף עַל גַּבֵּי יְדֵיו - מִתָּר שְׂאִין דְּרָכָם מִנְּסָכִין כֵּךְ. נָפֵל לְבָאָר וְנִגַּע בּוֹ טָפָה כֹּל שֶׁהוּא - אָסוּר. יִרְדּוּ לְשִׁלוֹת חֲרָצִין וְזִגִּין מִן הַבָּאָר, זֶה הִיָּה מַעֲשֶׂה, וּבָאוּ וְשָׂאֵלוּ אֶת חֻכְמִים וְאָמְרוּ: יִמְכְּרוּ כֵּלָן לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים. עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁהִיָּה מַעְלָה עֲנָבִים בְּסִלִּין וּבִדְרָדוֹרִין לְגַת, אָף עַל פִּי שֶׁנֶּפְצָן לְגַת וְהִיִּין מְנַתָּה עַל גַּבֵּי עֲנָבִים - מִתָּר שְׂאִין דְּרָכָן מִנְּסָכִין כֵּן. הַלּוֹקֵחַ עֶבֶט שֶׁל עֲנָבִים מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וּמַצָּא תַּחְתּוֹ גְּמִמּוֹת - מִתָּר. בְּצַדוֹ גְּמִמּוֹת - אָסוּר. אָדָם שֶׁפָּשַׁט יְדוֹ לְחִבִּית, כְּמַדְמָה שֶׁהִיא שֶׁל שֶׁמֶן וְנִמְצְאָתָה שֶׁל יִין, זֶה הִיָּה מַעֲשֶׂה, וּבָאוּ וְשָׂאֵלוּ אֶת חֻכְמִים וְאָמְרוּ: יִמְכְּרוּ כֵּלָם לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. אֲגַרְדְּמֵן שֶׁטַעַם מִן הַכּוֹס וְהַחֲזִירוֹ לְחִבִּית - אָסוּר. קִדַּח בְּמִנִּיקָתָהּ, וְנִפְלָה מִמֶּנָּה טָפָה כֹּל שֶׁהִיא - אָסוּרָה, מִפְּנֵי שֶׁטָפָה שֶׁל יִין אָסוּרָה וְאוֹסְרָתָה כֹּל שֶׁהִיא.

חג, יִשְׂרָאֵל שֶׁהִכְנִיס יַיִנוֹ לְרִשׁוֹת עוֹבֵד כּוֹכָבִים, אִם יֵשׁ עֲלָיו מִפְּתַח אוֹ חוֹתָם - מִתָּר, וְאִם לֹאוֹ - אָסוּר. לָוָה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אָף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֲלָיו מִפְּתַח אוֹ חוֹתָם - אָסוּר עַד שִׁיּוֹשִׁיב שׁוֹמֵר. יִשְׂרָאֵל שֶׁטָהַר יַיִנוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְּנָה בְּרִשׁוֹתוֹ, אָף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֲלָיו מִפְּתַח אוֹ חוֹתָם - אָסוּר. אִם הִיָּה אוֹצֵר פְּתוּחַ לְרִשׁוֹת הָרַבִּים - מִתָּר. בְּעִיר שֶׁכָּלָה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים - אָסוּר עַד שִׁיּוֹשִׁיב שׁוֹמֵר. יִשְׂרָאֵל שֶׁטָהַר יַיִנוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנִתְּנָה בְּרִשׁוֹתוֹ, וְהָלָה כְּתַב לוֹ: "הִתְקַבְּלִיתִי מִמֶּךָ מְעוֹת" - מִתָּר. אָבֵל אִם יִרְצָה יִשְׂרָאֵל - אִין מְנִיחוֹ עַד שִׁיתֵּן אֶת

מעותיו. זה היה מעשה בבית שאן, ואמרו: אין זו אלא ערמה. ישראל שטהר יינו של עובד כוכבים, ונתנו ברשות עובד כוכבים אחר, זה היה מעשה, ושאלו את רבי שמעון בן אלעזר ואמר: רשות עובד כוכבים אחת. ישראל שטהר יינו של עובד כוכבים, ונתנו בשתי חצרות או בשתי עירות, אף על פי שיוצא ונכנס מחצר זו לחצר זו, ומעיר זו לעיר זו - מתר, מפני שהוא בחזקת משתמר. אם היתה חזקה לו במקום אחר - אסור. פרוזא שישאל ויעובד כוכבים כונסין לתוכו יין, אף על פי שחביות פתוחות והעובד כוכבים יושב ומשמרן - מתר מפני שבחזקת המשתמר.

אומר: היה שם לגין מלא וקשור לכרעי המטה, ואין העובד כוכבים יודע בו - מתר. אמר לו רבי יהודה: והלא פשתם נפר בין מלמעלה בין מלמטה, אלא כדי שיפתח ויגף וינגב. המשלח חבית של יין ביד בתו, ושל ציר ושל חמץ ושל מוריס ושל שמן ושל דבש ביד העובד כוכבים, אם היה מכיר חותמו ושמו - מתר, ואם לאו - אסור. יינו אצל העובד כוכבים, מהסתם - אסור משם יין נסך. אבל הציר והמוריס והדבש, אם ראה אותו שמנסכין - אסורין, ואם לאו - מתרין. ישראל החשוד - שותין במרתפו ואין שותין מלגינו. ואם היה חשוד על השתייה - אף ממרתפו אסור.

ח,ו עובד כוכבים שהיה חייב מעות לישראל, אף על פי שמכר יין נסך והביא לו, עבודת כוכבים והביא לו - מתר. אבל אם אמר לו: המתן עד שאמכר יין נסך ואביא לך, עבודת כוכבים ואביא לך - אסור. המוכר יינו לעובד כוכבים ופסק עמו, אף על פי שעתידי למחות את המחצלאות ואת המדות - מתר. וחונני, בין כף ובין כף - אסור. מפני שראשון ראשון זקוף עליו. עובד כוכבים ששלח לגנה אצל ישראל, ומקצת עכבת יין לתוכו - הרי זה ממלא לו הלגין ונוצל ונוטל ממנו דמי כלן ואינו חושש.

ח,ד השוכר את הפועל לעשות חצי היום באסור וחצי היום בהתר, ונתן כלן בכרך אחד - כלן אסורות. אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן, ראשונות - אסורות, ושניות - מתרות. השוכר את הפועל לעשות עמו מלאכה, ולעתותי ערב אמר לו: "הולך לי את הלגין הנה במקום פלוני" אף על פי שאין ישראל רשאי לעשות כן, שכרו - מתר. השוכר את החמור לרכב עליה, ואמר לו: "תנה לי את הלגין הנה עליה" אף על פי שאין ישראל רשאי לעשות כן, שכרו - מתר. אומר אדם לחברו ולפועלו: צאו ואכלו בדינר זה, צאו ושתו בדינר זה, ואינו חושש משם מעשרות ומשם שביעית ומשם יין נסך. אבל אם אמר לו: צא ואכול כפר ואני נותן דמיה, צא ושתה רביעית ואני נותן את דמיה - הרי זה חושש משום מעשרות ומשום שביעית ומשום יין נסך. הנותן צמר לצבע עובד כוכבים לצבע לו - אינו חושש שמה צבעו בחמץ של יין נסך. אם באו לבית חשבון - אסור.

מסכת עבודה זרה פרק תשיעי

ט,א המערה מקלי לכלי קלוח, משכנגד שפתח של חבית ולמטה - הרי זה אסור. הגת והמחץ והמשפף של עובדי כוכבים - רבי מתיר, וחכמים אוסרין. ומודה רבי בקנקנים - שהן אסורות. מפני מה אלו אסורות ואלו מתרות? אלו - עשויות למכנס, ואלו - עשויות שלא למכנס. של עץ ושל אבן - צריך לנגב. אם היו זפותין - צריך לקלף.

ח,ה המניח יינו בפונדק ונכנס לכרך, אף על פי ששהה לזמן מרבה - מתר. ואם הודיעו, או שנעל עליו בפונדקו - אסור. המניח יינו בספינה ונכנס לכרך, אף על פי ששהה לזמן מרבה - מתר. ואם הודיעו או שהפליגה ספינתו בים - אסור. רבי שמעון בן אלעזר

ט,ב הלוקח כלי תשמיש מן העובד כוכבים, דברים שלא נשתמש בהן - מטבילין והן טהורין. דברים שנשתמש בהן, כגון כוסות וצלוחות - ידיחן בצונן. כגון היורות

והמתחמין והטוגנין וקמקומוסין - ידיחין ברותחין. כגון הספינין והשפודים והאספלאות - מלבנן באור והן טהורין. וכלן שנשתמש בהן עד שלא יגעיל, וטבל ולבן - הרי זה מתר.

טג, מי שהיו גתיו ובדיו טמאין, ומבקש לטהרן, הדפים והלולבים והעדשות - מנגבן והן טהורין. העקלין של נצרים ושל בצבורין - צריך לנגב. של חשיפה ושל גמי - צריך לישן. וכמה מישנן? שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מגת לגת ומבד לכד. רבי יוסי אומר: הרוצה לטהרן - או חולטן מיד בחמין, או מולגן במי זיתים. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוסי: נותנן בנהר שמימיו מהלכין מלא עינו. הצנור שמימיו מקלחין - כשם שמנגב לטהרה, כך מנגב לזין נסך.

טד, על שבע מצות נצטוו בני נח: על הדינין, ועל עבודת כוכבים, ועל גלוי עריות, ועל שפיכות דמים, ועל הגזל, ועל אבר מן החי. על הדינין כיצד? כשם שישראל מצוין להושיב בתי דינין בעירות שלהן - כך בני נח מצוין להושיב בתי דינין בעיר שלהם. על עבודת כוכבים ועל ברכת השם כיצד? עובד כוכבים שעבד עבודת כוכבים וברך את השם. לא נתנה מיתה לבני נח אלא בסוף בלבד. על גלוי עריות כיצד? כל ערוה שבית דין של ישראל ממיתין עליה - בני נח מזהירים עליה, וכל ערוה שבית דין של ישראל מזהירים עליה - בני נח מומתין עליה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: הבה עריות שאין בית דין ממיתין עליה - בני נח מזהירים עליה. בא על עריות ישראל - נדון בדיני ישראל. בא על עריות העובדי כוכבים - נדון בדיני העובדי כוכבים. ואין לי אלא נערה מארסה בלבד. ועל שפיכות דמים כיצד? עובד כוכבים בעובד כוכבים, עובד כוכבים בישראל - חיב. ישראל בעובד כוכבים - פטור. על הגזלה כיצד? גנב גזל יפת תאר, וכן פיוצא בו, עובד כוכבים בעובד כוכבים, עובד כוכבים

בישראל - אסור. ישראל בעובד כוכבים - מתר. על אבר מן החי כיצד? אבר המדלדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה, בשר המדלדל בבהמה ואין בו להעלות ארפה - אסור לבני נח ואין צריך לומר לישראל. ואם יש בו להעלות ארפה - מתר לישראל ואין צריך לומר לבני נח. נטל צפור שאין בה כזית ואכלה - רבי פטר, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחיב. ומה על אבר מן החי ממנו - חיב, כלו - לא יהא חיב! חנקה ואכלה - פטור. רבי חנניא בן גמליאל אומר: אף על דם מן החי. רבי חדקא אומר: אף על הסרוס. רבי שמעון אומר: אף על הכשפים. רבי יוסי אומר: כל האמור בפרשה - בני נח מזהירין עליה, שנאמר (דברים יח): לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וגו' וחובר חבר כי תועבת ה'. אפשר שכתוב ענש עד שלא יזהיר? אלא מזהיר ואחר כך עונש, מלמד: שהזהיר ואחר כך עונשן. רבי אלעזר אומר: [אף] על הכלאים. מתר לבני נח לזרע וללבש כלאים. אסור להרביע ולהרכיב אילנות.

מסקת הוריות פרק ראשון

אא, הורו בית דין, וידע אחד מהן שטעו. או שהיה אחד מן התלמידים ותיקים יושב לפניהם וראוי להוראה כשמעון בן עזאי, והלך ועשה על פיהן - הרי זה חיב, מפני שלא תלה בבית דין:

אב, הורו בית דין, ועשו כל הקהל או רבן על פיהן, בזמן שהוראתו הוראת בית דין - פטורין, והעושין על פיהם - מביאין פר. ואין הוריתן הורית בית דין - מביאין פר. העושין על פיו - מביאין כשבה או שעירה. הורו בית דין, ועשו שנים או שלשה שבטים או רבן על פיהם, בזמן שהוראתן הורית בית דין - פטורין, והעושין על פיהן - מביאין פר. אין הוריתן הוריות בית דין - חיבין. ועושין על פיהן - מביאין כשבה או שעירה. עשו על הורית עצמן - פטורים. הוריות כהן משיח - חיבין. הורו בית דין ואחד מהן אינו

תּוֹסֶפֶת

שָׁם - פִּטּוּרִין. רַבִּי אָמֵר: אֹמֵר אָנִי: עַד שֶׁהָא מִפְּלֵא שְׁבָהֶן:

א, חֲמֵר בַּהוֹרְיָה שְׂאִין בְּדִינֵי נִפְשׁוֹת. בְּדִינֵי נִפְשׁוֹת שְׂאִין בַּהוֹרְיָה. שְׁבָהוֹרְיָה - עַד שֶׁהוֹרוּ כְּלָן כְּאֶחָד. וּבְדִינֵי נִפְשׁוֹת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. שְׁבָהוֹרְיָה - עַד שֶׁהוֹרוּ בֵּית דִּין שְׁבִלְשַׁכַּת הַגְּזִית. וּבְדִינֵי נִפְשׁוֹת - נוֹחֲתִין בְּכָל מְקוֹם. יַחֲדֵי שֶׁהוֹרָה עֲצָמוֹ עַל פִּי - הָרִי זֶה חֵיב, שְׁנֵאמַר (בַּמְדָּבָר טו, ל): "וְהִנֵּפֵשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְיַד רְמָה":

א, הָאוֹכֵל שֶׁקָּצִים - זֶה מוֹמֵר. כִּיצַד מוֹמֵר אוֹכֵל נְבִלוֹת וּטְרֵפוֹת שֶׁקָּצִים וּרְמָשִׁים. הָאוֹכֵל בֶּשֶׂר חֲזִיר, וְהַשּׁוֹתֵה יַיִן נֶסֶף, אוֹ הַמַּחֲלֵל אֶת הַשִּׁבְת, וְהַמְנַסֵּף. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִף הַלוֹבֵשׁ כִּלְאִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: אִף הַעוֹשֶׂה דָּבָר שְׂאִין הַיֵּצֵר תָּאֵב לוֹ:

א, הַהוֹרוּ בֵּית דִּין שֶׁהוּא מוֹצֵאֵי שְׁבֵת, וְאֶחָד כֶּף זֶרְחָה חֲמָה - אִין זֶה הוֹרְיָה אֲלֵא טַעוֹת. הוֹרוּ בֵּית דִּין לַעֲקוֹר אֶת כָּל הַגּוֹף, אָמְרוּ: אִין דָּם בַּתוֹרָה, אִין חֵלֶב בַּתוֹרָה, אִין פְּגוּל בַּתוֹרָה - הָרִי אֵלוֹ פִּטּוּרִין. הוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצַת וּלְקַיֵּם מִקְצַת - הָרִי אֵלוֹ חֵיבִין. כִּיצַד? אָמְרוּ: יֵשׁ דָּם, אָבֵל אִין חֵיבִין אֲלֵא עַל דָּם הַקָּרֵב לְשִׁלְמִים. יֵשׁ חֵלֶב בַּתוֹרָה, אָבֵל אִין חֵיבִין אֲלֵא עַל חֵלֶב הַקָּרֵב לְשִׁלְמִים. יֵשׁ פְּגוּל בַּתוֹרָה, אָבֵל אִין חֵיבִין אֲלֵא עַל פְּגוּל שְׁבִשְׁלָמִים - הָרִי אֵלוֹ חֵיבִין, שְׁנֵאמַר: דָּבָר.

נֵאמַר כָּאֵן דָּבָר, וְנֵאמַר לְהֵלֵן דָּבָר. מַה דָּבָר הָאֵמֹר לְהֵלֵן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כְּלוּ, אִף דָּבָר הָאֵמֹר כָּאֵן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כְּלוּ. אִתְּהָ אֹמֵר דָּבָר מִקְצָתוֹ וְלֹא כְּלוּ, אוֹ אִינוּ אֲלֵא כְּלוּ? תִּלְמוּד לֹמֵר (דְּבָרִים יז, ח): "בֵּין דָּם לְדָם" - וְלֹא כָּל דָּם. בֵּין דִּין לְדִין - וְלֹא כָּל דִּין. בֵּין נִגַע לְנִגַע - וְלֹא כָּל נִגַע. הָא אִין צִרְךָ לֹמֵר בְּלִשׁוֹן הָרֵאוּשׁוֹן, אֲלֵא בְּלִשׁוֹן הָאַחֲרוֹן. נֵאמַר כָּאֵן דָּבָר, וְנֵאמַר לְהֵלֵן דָּבָר. מַה דָּבָר הָאֵמֹר לְהֵלֵן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כְּלוּ. אִף דָּבָר הָאֵמֹר כָּאֵן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כְּלוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר מִשּׁוֹם רַבִּי מֵאִיר: חָטְאוּ שֶׁשָּׂה וְהֵן

הַשְּׁלֵם

רְבֵן, אוֹ שְׁבָעָה אִף עַל פִּי שְׂאִינוּ רְבֵן - הָרִי חֵיבִין:

א, הוֹרוּ בֵּית דִּין שֶׁל אֶחָד מִן הַשְּׁבִטִים, וְעָשָׂה אוֹתוֹ הַשְּׁבִט עַל פִּיהֶן - אוֹתוֹ הַשְּׁבִט חֵיב, וְשֶׁאֵר הַשְּׁבִטִים פִּטּוּרִין. רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הוֹרְאֵת בֵּית דִּין עִם כָּל שְׁבִט וְשְׁבִט - כְּהוֹרְאֵת בֵּית דִּין לְצַבוּר, שְׂאִין בֵּית דִּין וּמְשִׁיחַ חֵיבִין אֲלֵא עַל הָעֵלֶם דָּבָר עִם שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה, וְהָעֵלֶם דָּבָר בְּבֵית דִּין וְשִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה בַּקְּהָל. עֲשׂוֹ עַל הוֹרֵית עֲצָמָן - פִּטּוּרִין. עַל הוֹרֵית כְּהֵן מְשִׁיחַ - חֵיבִין. אִין חֵיבִין אֲלֵא עַל דָּבָר שְׂזוֹדוֹנוֹ פֶּרֶת וְשִׁגְגָתוֹ חֲטָאֵת, וְכֵהֵן מְשִׁיחַ, וְלֹא בְּעַבּוּדַת כּוֹכְבִים, אֲלֵא עַל דָּבָר שְׂזוֹדוֹנוֹ פֶּרֶת וְשִׁגְגָתוֹ חֲטָאֵת. מְשִׁיחַ בְּעַבּוּדַת כּוֹכְבִים - חֵיב עַל שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻקִּים אֹמְרִים: הָרִי הוּא כְּשֶׁאֵר כָּל מִצְוֹת הָעֵלֶם דָּבָר עִם שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה - מִבֵּיא אָשֶׁם תְּלוּי:

א, אִין חֵיבִין עַל עֲשֶׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַמְקַדָּשׁ, וְאִין מִבֵּיאִין אָשֶׁם תְּלוּי עַל עֲשֶׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַמְקַדָּשׁ. וּמִבֵּיא אָשֶׁם תְּלוּי עַל עֲשֶׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַנְדָּה. אָמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִפְּנֵי מַה חֵיבִין עַל מִצְוֹת עֲשֶׂה שְׁבַנְדָּה? מִפְּנֵי שֵׁישׁ בֵּה לֹא תַעֲשֶׂה. וְעוֹד רַבִּי יְהוּדָה הִיָּה אֹמֵר בְּהֵן כָּלֵל: כְּשֶׁהִיָּחִיד בְּאָשֶׁם תְּלוּי - נָשִׂיא כִּיּוֹצֵא בּוֹ, וּמְשִׁיחַ וּבֵית דִּין פִּטּוּרִין. וְכִשְׁהוּא בְּאָשֶׁם וְדֵאֵי - נָשִׂיא וּמְשִׁיחַ כִּיּוֹצֵא בּוֹ, וּבֵית דִּין פִּטּוּרִין:

א, ח, שְׁמִיעַת הַקּוֹל, וּבִטּוּי שְׁפָתַיִם, וְטַמְאֵת מִקְדָּשׁ וְקִדְשָׁיו - בֵּית דִּין פִּטּוּרִין, יַחֲדֵי נָשִׂיא וּמְשִׁיחַ חֵיב. אֲלֵא שְׂאִין הַנָּשִׂיא חֵיב עַל שְׁמִיעַת הַקּוֹל, וְלֹא עַל טַמְאֵת מִקְדָּשׁ וְקִדְשָׁיו - שֶׁהֵן בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד. נָשִׂיא - כִּיּוֹצֵא בּוֹ, וּמְשִׁיחַ וּבֵית דִּין - פִּטּוּרִין. כְּשֶׁהוּא בְּקַבּוּעָה, יַחֲדֵי וְנָשִׂיא וּמְשִׁיחַ - מִבֵּיאִין שְׁעִירָה, וּבֵית דִּין - פֶּר וְשְׁעִיר, [פֶּר] לְעוֹלָה וְשְׁעִיר לְחֲטָאֵת:

<p>20</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ה 5</p>	<p>7:17 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:21 סו"ז תפלה - גר"א 5:44 צה"כ לשיטת ר"ת ד בבלי: פסחים טז • ירושלמי: מועד קטן יז • תוספא: עבודה זרה ד ב"ך: דברי הימים ב כז-כח • רמב"ם: חמץ ומצה ז</p>
<p>21</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ו 6</p>	<p>7:17 נץ החמה 9:35 סו"ז קר"ש - גר"א 10:21 סו"ז תפלה - גר"א 5:45 צה"כ לשיטת ר"ת ה בבלי: פסחים ל • ירושלמי: מועד קטן יח • תוספא: עבודה זרה ה ב"ך: דברי הימים ב כט-ל • רמב"ם: חמץ ומצה ח</p>
<p>22</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ז 7</p>	<p>7:18 נץ החמה 9:36 סו"ז קר"ש - גר"א 10:22 סו"ז תפלה - גר"א 5:45 צה"כ לשיטת ר"ת ו בבלי: פסחים לא • ירושלמי: מועד קטן יט • תוספא: עבודה זרה ו ב"ך: דברי הימים ב לא-לב • רמב"ם: נוסח ההגדה</p>
<p>23</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ח 8</p>	<p>7:18 נץ החמה 9:36 סו"ז קר"ש - גר"א 10:22 סו"ז תפלה - גר"א 5:46 צה"כ לשיטת ר"ת ז בבלי: פסחים לב • ירושלמי: יבמות א • תוספא: עבודה זרה ז ב"ך: דברי הימים ב לג-לד • רמב"ם: שופר וסכה ולולב א</p>
<p>24</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ט 9</p>	<p>7:19 נץ החמה 9:37 סו"ז קר"ש - גר"א 10:23 סו"ז תפלה - גר"א 5:46 צה"כ לשיטת ר"ת ח בבלי: פסחים לג • ירושלמי: יבמות ב • תוספא: עבודה זרה ח ב"ך: דברי הימים ב לה-לו • רמב"ם: שופר וסכה ולולב ב</p>
<p>25</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>י 10</p>	<p>עשרה בטבת Fast of 10th of Teves</p> <p>7:19 נץ החמה 9:37 סו"ז קר"ש - גר"א 10:23 סו"ז תפלה - גר"א 5:47 צה"כ לשיטת ר"ת ט בבלי: פסחים לד • ירושלמי: יבמות ג • תוספא: עבודה זרה ט ב"ך: יהושע א-ב • רמב"ם: שופר וסכה ולולב ג</p>
<p>26</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יא 11</p>	<p>ויגש</p> <p>7:19 נץ החמה 9:37 סו"ז קר"ש - גר"א 10:24 סו"ז תפלה - גר"א 5:48 צה"כ לשיטת ר"ת י בבלי: פסחים לה • ירושלמי: יבמות ד • תוספא: הוריות א ב"ך: יהושע ג-ד • רמב"ם: שופר וסכה ולולב ד</p>

ווען א מענטש ווערט פארשעמט, זאל ער זיך רעכטן אויף א ישועה.
(ספר המדות אות בושף סימן ו"א)